

J A A R V E R S L A G

2000

2001

Depotnummer D/2001/6356/15

Het voorbije werkjaar was het tiende sinds de oprichting van de Vlaamse Onderwijsraad in 1991. Naast de organisatie van het felgesmaakt concert ter gelegenheid van dit tienjarig bestaan werd in de Vlor opnieuw ernstig werk gemaakt van advies, overleg en studie.

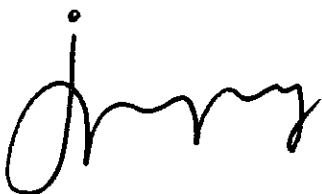
Het aantal onderwijskundige adviezen aan de minister was eerder beperkt omwille van het gering aantal vragen, maar tevens omdat een aantal adviezen op eigen initiatief pas in het nieuwe werkjaar wordt gefinaliseerd.

Er is wel opnieuw heel veel overlegd met tastbare resultaten voor scholen en opleidingsinstellingen.

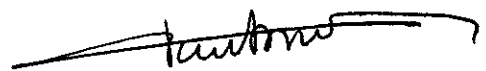
Uit evaluatie blijkt dat dit als de belangrijkste functie van de Vlor wordt beschouwd nl. dat mensen uit verschillende organisaties en met andere verantwoordelijkheden elkaar kunnen ontmoeten, van gedachte wisselen en werken aan gemeenschappelijke projecten.

Het voorbije werkjaar werd anders ook gekenmerkt door onduidelijkheid over de positie van de Vlor zelf. Er is heel wat aandacht aan besteed in het vast bureau, maar ook in raden en afdelingen werden hieromtrent bekommernissen geuit. Het uitblijven van het aangekondigde kaderdecreet over de adviesraden en van het ontwerpdecreet over de participatie zorgt voor onduidelijkheid bij leden van raden en afdelingen en onrust bij personeelsleden.

Zelf blijven we heel sterk geloven in de zin van het geleverde werk ten bate van het onderwijs in Vlaanderen. We hopen dat dit door de opdrachtgevers als zodanig ook wordt beoordeeld.

Jacques PERQUY
Administrateur-generaal

Louis VAN BENEDEN
voorzitter

De Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) bestaat zo'n tien jaar. Het decreet betreffende het onderwijs, II van 31 juli 1990 richtte de Vlor op ¹. De algemene raad en de niveauraden en afdelingen vergaderden effectief sinds 1991.

De Vlaamse Onderwijsraad is geconcipeerd als één overkoepelende advies- en overlegstructuur die de vroegere veelheid van adviesraden, commissies en overlegplatforms vervangt. Deze overkoepelende adviesraad garandeert een rationelere en meer doorzichtige organisatie van de adviesverlening en het overleg in onderwijs.

De Vlor is in het algemeen bevoegd voor studie, overleg en advies over alle onderwijsdossiers waar de Vlaamse regering bevoegd voor is. Dit betekent dat de Vlor niet enkel recht van spreken heeft voor het onderwijs in de strikte betekenis van het woord. De raad is ook bevoegd voor sectoren als de basiseducatie en de centra voor leerlingenbegeleiding.

In de Vlor zitten alle betrokkenen bij het onderwijs rond de tafel. Zowel de vertegenwoordigers van de netten, de lerarenbonden als de ouders, leerlingen en studenten krijgen hier een stem in het kapittel. Vertegenwoordigers van de sociale partners bewaken mee de maatschappelijke inbedding van het onderwijs. Vertegenwoordigers van de onderwijsadministratie, de inspectie en onderwijskundigen van universiteiten en hogescholen ondersteunen vanuit hun specifieke deskundigheid de werking van raden en afdelingen.

1 OPDRACHTEN EN BEVOEGDHEDEN

1.1 De Vlor, een adviesraad

Het decreet dat de Vlor oprichtte, bepaalt dat de Vlaamse minister van onderwijs en vorming en de Vlaamse regering de Vlor om advies moeten vragen over alle voorontwerpen van decreet inzake onderwijs. Dit advies is een formele stap in de procedure om een decreet goed te keuren. Ook het Vlaams Parlement kan de Vlor om advies vragen over voorstellen van decreet of dossiers met een onderwijskundige betekenis. De commissie onderwijs hoorde de Vlor over het gelijkheidsbeleid, de lerarenopleidingen en over de werking en samenstelling van de Vlor.

De Vlor streeft er al enkele jaren naar om ook over alle besluiten met een belangrijke onderwijskundige impact advies te kunnen uitbrengen. Daarom staat de Onderwijsraad er b.v. op advies te kunnen uitbrengen over de opleidingenstructuur in het buitengewoon secundair onderwijs (Buso).

De Vlor brengt advies uit na de eerste principiële goedkeuring van het ontwerp door de regering en voor de indiening ervan in het Vlaamse Parlement. Ontwerpen van begrotingsdecreet horen daar uitdrukkelijk niet bij.

¹ De gecoördineerde tekst van het decreet is te vinden als bijlage 1.

Naast deze algemene adviesbevoegdheid bepalen diverse decreten of besluiten dat de Vlor ook advies moet uitbrengen over welomschreven dossiers zoals over eindtermen en ontwikkelingsdoelen, de prioritaire thema's voor beleidsgericht wetenschappelijk onderzoek, de beroepsprofielen en basiscompetenties voor leraren, de planificatie van nieuwe opleidingen. Voor een aantal dossiers ¹ had de Vlor bovendien de bevoegdheid een eensluitend advies uit te brengen. In de regel betekent dit dat de overheid een ongunstig advies niet kan negeren ². Ten aanzien van deze bevoegdheid leven een aantal bedenkingen omdat deze strijdig zou zijn met de primauteit van de politieke besluitvorming. In het afgelopen jaar is daarom de eensluitende adviesbevoegdheid inzake planificatie vervangen door een gewone procedure; inzake de eindtermen en ontwikkelingsdoelen neemt het ontwerp van themadecreet een gelijkaardig standpunt in.

De Vlor kan ook op eigen initiatief advies uitbrengen. Meestal gaat het om voorstellen die een lange termijnperspectief uittekenen voor onderwijsveranderingen. Zo werkt de afdeling voor het buitengewoon secundair onderwijs aan een advies over de onderwijsvoorzieningen van kinderen met psychische en emotionele stoornissen ³. De raad voor het hoger onderwijs bracht de gevolgen van de Bolognaverklaring voor het hoger onderwijs in kaart ⁴.

De Vlor formuleert vertrouwelijke aanbevelingen als de overheid op een informele wijze beleidsvoorstellen wil toetsen aan de inzichten van de betrokkenen.

De Vlor streeft een afbakening na tussen de werkzaamheden van de Vlor enerzijds en deze van het overkoepelende onderhandelingscomité aan de andere kant ⁵. Daarom formuleerde het vast bureau een aantal uitgangspunten voor een goed advies. In adviezen gaat de Vlor na of adviezen wenselijk zijn; dit wil zeggen dat de voorstellen de kwaliteit van het onderwijs ten goede moeten komen. Ten tweede moeten ze positief zijn voor de leerlingen en de studenten. Ten derde moeten de voorstellen ook rekening houden met belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen. De Onderwijsraad hanteert daarom vooral pedagogische en onderwijskundige argumenten. Om de impact van voorstellen voor de leerlingen beter in de verf te zetten, voegt de Onderwijsraad sinds dit jaar aan de meeste adviezen een kindeffectrapportage toe.

Een andere functie van de Vlor is de overheid de kans te bieden te toetsen in welke mate het onderwijsveld bereid is om het beleid ook effectief uit te voeren (aanvaardbaarheid). Daarom streeft de Vlor consensus na. Bij ontstentenis van consensus brengt het advies de verschillende standpunten in kaart en de achterliggende argumentatie.

Tot slot gaat een advies ook na of de beleidsvoorstellen haalbaar en realistisch zijn, op welke termijn en onder welke voorwaarden.

1 Een volledig overzicht van deze bevoegdheden is te vinden als bijlage 2.

2 Als het over eindtermen en ontwikkelingsdoelen gaat, betekent een eensluitende adviesbevoegdheid dat de Vlaamse regering de eindtermen en ontwikkelingsdoelen ongewijzigd moet voorleggen aan het Parlement of ze terugsturen.

3 Cfr. *infra* p. 48

4 Cfr. *infra* p. 55

5 VAST BUREAU, *Beleidsplan 2000-2001*, 5 september 2000.

1.2 De Vlor, een forum voor overleg

De tweede decretale opdracht van de Vlor is een forum te bieden waar zowel de onderwijspartners en de sociale partners afspraken kunnen maken over de organisatie, de uitbouw en de gewenste evoluties in het onderwijs. Bij dit overleg ontmoeten de betrokken partners elkaar ook om informatie uit te wisselen of gezamenlijke acties op te zetten. Deze forumfunctie is ook belangrijk omdat het Gemeenschapsonderwijs en de representatieve verenigingen van inrichtende machten, desgevallend na ruggespraak met andere onderwijsgeledingen, hun beleid kunnen afstemmen op elkaar.

Overleg kan vrijblijvend zijn maar het kan ook verplichtingen met zich meebrengen voor de geledingen. De activiteiten van de beoordelings- en bemiddelingscommissie inzake het non-discriminatiebeleid ¹, de modulaire structuurschema's in het volwassenenonderwijs ² en de beroeps- en opleidingsprofielen ³ zijn er voorbeelden van.

Een bijzonder aspect van de overlegfunctie van de Vlor vormt het overleg over onderwijsvernieuwingen. De Vlor is de plaats waar de overheid en de onderwijspartners elkaar op een gestructureerde wijze ontmoeten zodat er garanties zijn dat de actoren in het onderwijsveld daadwerkelijk achter onderwijsvernieuwingen staan.

In opdracht van de overheid coördineert de Vlor ook de ondersteuning van vernieuwingsprojecten zoals het onderwijsvoorrangsbeleid ⁴, de non-discriminatieverklaring ⁵, onderwijs in eigen taal en cultuur ⁶, de kracht van je stem ⁷, mondiale vorming ⁸, gezondheidsbevordering ⁹.

1.3 De Vlor, een studiedienst

Degelijk advieswerk steunt onder meer op de mate waarin het advies een consensusvoorstel kan zijn van zoveel mogelijk onderwijspartners en adequaat de verschillende standpunten in kaart brengt. Anderzijds kan en mag een adviesorgaan inzichten van wetenschappelijk onderzoek niet negeren aangezien deze pistes kunnen aanreiken om onderwijs effectiever te maken. Daarom heeft de Vlor ook decretaal een studie-opdracht. De onderwijsraad vertaalt de resultaten van (onderwijskundig) onderzoek in adviezen met beleidsvoorstellen. Hierbij hebben de onderwijskundigen uit hogescholen en universiteiten die in de raden en afdelingen zitten een belangrijke functie. Bij het formuleren van ontwerp teksten brengt het permanent secretariaat ook dergelijke inzichten mee in het debat.

Ter voorbereiding van concrete adviezen besteedt de Vlor ook studiewerk uit ¹⁰. Zo loopt momenteel een literatuurstudie over stelsels voor de erkenning van verworven competenties in diverse landen van de Europese Unie ¹¹. Een andere studie probeert de knelpunten en de noodzakelijke randvoorwaarden in kaart te brengen om in het onderwijs aan gezondheidsbevordering te doen ¹².

1 Cfr. infra p. 22

2 Cfr. infra p. 59

3 Cfr. infra p. 14

4 Cfr. infra p. 24

5 Cfr. infra p. 22

6 Cfr. infra p. 29

7 Cfr. infra p. 30

8 Cfr. infra p. 31

9 Cfr. infra p. 30

10 Een overzicht van de lopende studieopdrachten is te vinden als bijlage 3.

11 Cfr. infra p. 18

12 Cfr. infra p. 30

2 STRUCTUREN EN SAMENSTELLING

2.1 Structuren

De Vlaamse Onderwijsraad bestaat uit een algemene raad en één raad per onderwijsniveau (basis-, secundair, hoger en volwassenenonderwijs). Onderwijsvormen vinden een spreekbuis in de verschillende afdelingen (buitengewoon basis- en secundair onderwijs, algemeen secundair onderwijs, kunstsecundair, technisch en beroepssecundair onderwijs, het deeltijds kunstonderwijs) ¹.

De algemene raad is belast met alle opdrachten die de bevoegdheden van afzonderlijke raden en afdelingen overstijgen. Met respect voor de autonomie van raden en afdelingen, staat de algemene raad ook in voor de coördinatie van de adviezen van de niveauraden en –afdelingen.

Om tegemoet te komen aan de nood aan een grotere betrokkenheid van de niveauraden en afdelingen bij de werking van de algemene raad kunnen vertegenwoordigers van niveauraden en afdelingen zetelen in voorbereidende werkgroepen van de algemene raad die niveauoverstijgende adviezen voorbereiden. De samenstelling van de werkgroepen modularisering en begrippenkader zijn er voorbeelden van. De niveauraden en afdelingen kunnen ook op vraag van de algemene raad deeladviezen formuleren die mee het globale advies stofferen.

2.2 Samenstelling

De betrokkenheid van alle representatieve geledingen uit het onderwijsveld is een belangrijk uitgangspunt voor een goede werking van de Vlor ². Het gaat om vertegenwoordigers van de representatieve verengingen van schoolbesturen, van de personeelsleden, de ouders, de leerlingen en studenten, de sociale partners, deskundigen van universiteiten en hogescholen, uit de administratie.

De Vlor telt naast vertegenwoordigers van het “middenveld” ook heel wat leerkrachten en directeurs die dagelijks in de onderwijspraktijk staan. Gemiddeld is de helft van de vertegenwoordigers van de personeelsleden en van de schoolbesturen actief als leerkracht, als directeur of als CLB-medewerker. Daarnaast zetelen heel wat leerkrachten in commissies en werkgroepen.

1 Een overzicht is te vinden als bijlage 8.

2 Een overzicht van alle leden van raden en afdelingen binnen de Vlor, is te vinden als bijlage 9.

3 HET DEBAT OVER DE ROL EN DE SAMENSTELLING VAN ADVIESORGANEN

De beleidsnota onderwijs en vorming van oktober 1999 opende opnieuw het debat over een optimalisering van de werking en de samenstelling van de Vlor. In het verlengde hiervan formuleerde de minister een visietekst over participatie, waarin onder meer ook de rol van de Vlor ter sprake komt. De minister benadrukt de opdracht van de Vlor om maatschappelijke en onderwijskundige visies te ontwikkelen die nadien de basis vormen voor nieuwe besluitvorming. Ten aanzien van de samenstelling leeft de idee om rechtstreeks verkozen vertegenwoordigers van leerkrachten en schoolbestuurders te laten participeren aan de werkzaamheden van de Vlor.

Intussen is de discussie verruimd onder invloed van de voorstellen voor een beter bestuurlijk beleid in Vlaanderen. In deze operatie is ook een hertekening van de opdrachten en de samenstelling van alle adviesraden en overlegorganen gepland. De plannen beogen een versobering van het adviesstelsel door nog slechts te werken met een strategische adviesraad per beleidsdomein. Hierdoor ontstaat er ook een duidelijker afbakening van bevoegdheden tussen de adviesraden enerzijds en het overlegstelsel anderzijds. De adviesverlening zou niet enkel reactief zijn maar vooral de klemtoon leggen op pro-actieve en anticiperende maatschappelijke ontwikkelingen waarmee de beleidsverantwoordelijken nog niet bezig zijn. De voorstellen kanten zich ook tegen bindende adviesbevoegdheden omdat deze het primaat van de politiek zouden aantasten.

De regering wil adviesraden op een meer uniforme basis organiseren (samenstelling, wijze van adviesverlening, termijnen, werkprogramma, logistieke ondersteuning). De adviesraden nieuwe stijl zouden bestaan uit hetzij onafhankelijke deskundigen hetzij uit vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld.

Het vast bureau boog zich tijdens diverse vergaderingen over eigen voorstellen voor de toekomst van de Vlaamse Onderwijsraad. De onderwijspartners beschouwen de Vlor als de strategische adviesraad voor het beleidsdomein onderwijs.

Discussie blijft er bestaan over de afbakening tussen advies- en overlegbevoegdheden en anderzijds over de betekenis van bindende adviezen. In deze context blijft het vast bureau achter de afspraken tussen de partners in het overkoepelend onderhandelingscomité en de Vlor staan. Er blijft meningsverschil bestaan tussen de overheid en de geledingen van de Vlor over de vraag in welke mate overleg over onderwijsvernieuingsprocessen tot de opdrachten van de Vlor behoort.

Het vast bureau zoekt ook naar een verbreding van het draagvlak onder meer door de positie van lerarenopleidingen en centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's), van deskundigen en van universiteiten en hogescholen uit te klaren. Ook ligt het voorstel voor om de scholieren nauwer te betrekken bij de activiteiten van de raad voor het secundair onderwijs zoals dat al het geval is voor de studenten in de raad voor het hoger onderwijs. Voorts is gediscussieerd over de verhouding tussen rechtstreeks verkozenen en vertegenwoordigers van het "middenveld" in raden en afdelingen. Het objectief om werkbare groepen samen te stellen, is hierbij ook van belang. Ook leven nog heel wat vragen over de wijze waarop rechtstreekse verkiezingen voor adviesraden zouden kunnen verlopen.

4 WERKING VAN HET PERMANENT SECRETARIAAT

4.1 Personeelsbeleid en personeelsformatie

Momenteel stelt de Vlor 40 personeelsleden te werk ¹. In afwachting van de herstructurering en het nieuwe personeelsplan dat er in 2002 aan komt, blijft de formatie ongewijzigd. Binnen de formatie is evenwel geprobeerd om personeelsleden optimaler in te zetten. Op vrijwillige basis konden administratieve medewerkers meer inhoudelijke taken zoals de verslaggeving van vergaderingen opnemen.

Voorts onderzocht de personeelsdienst de mogelijkheden voor de implementatie van telewerk en/of een vierdaagse werkweek, een competentiegericht evaluatiesysteem en een differentieel waarderingsbeleid.

4.2 Verslag emancipatie-ambtenaar

Het positief actieplan van 2001 van de Vlor bevatte volgende vier doelen :

- Het bewaken van de evenredige vertegenwoordiging in raden en afdelingen. Elke vervanging vraagt een dubbele voordracht van de geledingen.
- Het afwegen van de voordelen voor het personeel en de gevolgen voor de Vlor bij aansluiting bij de sociale dienst van de Vlaamse gemeenschap.
- Personeelsleden bij langdurige afwezigheid informeren over gebeurtenissen en nieuwe toestanden (personeel, statuut) die zich tijdens de periode van afwezigheid hebben voorgedaan.
- Contractuelen aanmoedigen om deel te nemen aan examens door wekelijks de vacatures van SELOR door te spelen aan het personeel

Het permanent secretariaat van de Vlor telde op 31 juli 2001 39 personeelsleden. Dit zijn er 4 minder dan het jaar ervoor. 22 hiervan zijn vrouwen; 17 zijn mannen. De Vlor telt 11 statutaire ambtenaren, 15 contractuelen en 13 gedetacheerden.

Onder de statutaire ambtenaren telt de Vlor 5 mannen en 6 vrouwen.

De contractuelen vertonen een overwicht aan vrouwen. Slechts 2 mannen tegenover 13 vrouwen. Dit is een man meer en twee vrouwen minder ten opzichte van vorig jaar. Momenteel werken 9 vrouwen in deeltijds regime.

Van de 12 personeelsleden, die gedetacheerd werden, zijn er 4 vrouwen. Bij de mannen zijn er 4 projectmedewerkers, 1 chauffeur en 3 secretarissen.

¹ Het organogram van de Vlor is te vinden als bijlage 10.

Vertaald naar niveau betekent dit dat er op niveau A 3 vrouwen werken en 4 mannen. 9 gedetacheerde mannen en 4 gedetacheerde vrouwen uit het onderwijs werken op vergelijkbaar niveau.

Op niveau B werken 1 man en 4 vrouwen.

Niveau C telt 11 personeelsleden, waarvan een man. Op niveau D werkt één vrouw, geen man en op niveau E 2 vrouwen en geen mannen.

4.3 Vormingsbeleid

Binnen het personeelsbeleid krijgt de vorming van personeelsleden veel aandacht door schoolbezoeken en door onderwijskundige seminaries. Inzake informatica is geopteerd voor opleiding op de werkplek voor modale werknemers. Personeelsleden met een sleutelfunctie in informatica, volgden meer doorgedreven opleidingen.

4.4 Documentatiedienst

De documentatiedienst staat in voor het beheer van informatie ten behoeve van de personeelsleden van het permanent secretariaat. Ook leden van raden, afdelingen, werkgroepen en commissies kunnen een beroep doen op de boeken- en tijdschriftencollectie van de Vlor. De documentatiedienst helpt derden die erom vragen in de mate van het mogelijke.

Daarom stelt de documentatiedienst informatiedragers ter beschikking die bruikbaar zijn voor de personeelsleden om hun adviezen, voorbereidende documenten, lesmaterialen, enz. inhoudelijk te stofferen. De collectievorming is afgestemd op de behoeften van de personeelsleden. In het aankoopbeleid leggen we volgende klemtonen: naslagwerken, bibliografische instrumenten, grijze literatuur. De tijdschriftencollectie bestaat uit bewegingspers (o.m. bladen van geledingen vertegenwoordigd in de Vlor) en pedagogische tijdschriften.

De meeste boeken en tijdschriften staan in een open reksysteem volgens een aangepaste versie van de SISO-classificatie. De classificatie is voldoende efficiënt zowel voor de documentalist als voor de gebruikers.

Er bestaat een geautomatiseerde catalogus van zowel boeken als tijdschriften op grond van CDS-ISIS.

Tijdens het voorbije werkjaar is systematischer gebruik gemaakt van het Internet en elektronische informatiedragers. De documentatiedienst stelt een centrale favorietenlijst ter beschikking met relevante onderwijswebsites.

De documentatiedienst beheert het inhoudelijk archief van de Vlor.

4.5 Internationale contacten

Het permanent secretariaat volgt internationale ontwikkelingen op drie manieren. Een eerste sluit aan bij de studie-functie van de Vlor in die zin dat het permanent secretariaat algemene beleidslijnen en ontwikkelingen in de Europese Unie, de OESO en UNESCO opvolgt, met de bedoeling deze waar relevant te gebruiken bij het opstellen van adviezen. Hetzelfde gebeurt met belangrijke ontwikkelingen in andere lidstaten van de Europese Unie.

Ten tweede is de Vlor ook lid van het netwerk van Europese onderwijsraden (EUNEC). Eunec wil fungeren als een netwerk voor informatie-uitwisseling tussen de onderwijsraden in de landen van de Europese Unie. Tegelijk volgt het netwerk ook ontwikkelingen binnen de Europese Unie op. De Vlor is lid van het uitvoerend comité dat fungeert als dagelijks bestuur en neemt het secretariaat waar. De Vlor nam ook deel aan een werkconferentie van Eunec over intercultureel onderwijs.

Met onderwijsraden uit landen die een vergelijkbaar onderwijssysteem en/of een gelijkaardige werking hebben, onderhoudt de Vlor nauwe contacten. Dit is het geval met de Franstalige “Conseil de l' éducation et de la formation”, de Nederlandse Onderwijsraad en de Portugese.

Ten derde nemen personeelsleden ook regelmatig deel aan internationale conferenties en aan Europese uitwisselingsprogramma's zoals ARION. In het kader van het project coöperatief leren in multiculturele groepen (CLIM) waren er ook contacten met Ierland, Portugal en Nederland.

4.6 Informatiebeleid

Het informatiebeleid bestaat uit twee elementen : informatie voor derden en informatie voor leden van raden en afdelingen.

Het extern informatiebeleid ten aanzien van derden streeft ernaar de invloed van de Vlor te vergroten door standpunten bekend te maken in de publieke opinie. Het permanent secretariaat verspreidde persberichten over onder meer de kostenloosheid, reclame en sponsoring, over de betekenis van de Bolognaverklaring voor het hoger onderwijs en over de zelfstandige stages in de lerarenopleiding.

De Vlor publiceert zoveel als mogelijk belangrijke adviezen ¹. Dit geldt ook voor materialen die voor een groot aantal scholen, leerkrachten en begeleiders relevant zijn voor hun dagelijkse praktijk. De Vlor werkte hiervoor het voorbije jaar samen met uitgeverij “Garant” zodat publicaties ook via de gewone boekhandel verkrijgbaar zijn.

Een grondige herwerking van de website, gekoppeld aan de implementatie van een intranet voor leden van raden en afdelingen staat in de steigers.

Alle scholen en CLB's krijgen driemaandelijks “In beraad” in de bus. Uit de evaluatie ervan blijkt het tijdschrift eerder aan te slaan bij de directeurs dan bij de leerkrachten.

Ook het voorbije jaar organiseerde de Vlor heel wat studiedagen ².

1 Een overzicht van de adviezen en publicaties is te vinden als bijlage 4 en 6.

2 Een overzicht is te vinden als bijlage 7.

Het permanent secretariaat probeert ook de geledingen van de Vlor en de voorzitters van raden, afdelingen, commissies, werkgroepen en stuurgroepen voortdurend op de hoogte te houden van de werkzaamheden van de Vlor. De maandelijkse elektronische nieuwsbrief vormt hiertoe een uitstekend medium.

4.7 Samenwerking met andere Vlaamse openbare instellingen

De Vlor neemt als Vlaamse openbare instelling deel aan MOVI, een netwerk voor management in de Vlaamse openbare instellingen. MOVI is een netwerk dat de onderlinge communicatie en de uitwisseling van expertise tussen de openbare instellingen wil verbeteren. De Vlor neemt deel aan werkgroepen over bedrijfseconomische boekhouding, informatica, public relations en communicatie, statuut en vorming en opleiding.

1 DE MAATSCHAPPELIJKE CONTOXT VAN ONDERWIJS

1.1 Opdrachten van het onderwijs

Op 11 juli 2000 publiceerde de Vlaamse regering de visietekst “Kleurrijk Vlaanderen”. Dit document gaf het startsein voor een “Vlaamse conferentie” die de krachtlijnen voor een toekomstig Vlaams beleid zou uittekenen. Er functioneren momenteel vijf visiegroepen, waaronder een voor onderwijs en vorming. De visiegroep maakt een gemeenschappelijke analyse van de trends en toekomstige uitdagingen in het onderwijs, formuleert doelstellingen op middellange termijn en bereidt een ontwerp van engagementsverklaring over deze doelstellingen voor.

Voor het luik onderwijs zullen levenslang en levensbreed leren, de informatie- en communicatie-technologieën en bestrijding van de dualisering in het onderwijs de centrale thema’s vormen.

De Vlor dringt aan dat de overheid hierover ook het gesprek aangaat met de onderwijsgeledingen zelf. Deze thema’s komen verder aan bod tijdens het volgende werkjaar.

1.2 Rechten van het kind

De beleidsbrief bevat heel wat aanzetten die de rechten van kinderen en jongeren in het onderwijs versterken ¹. We verwijzen b.v. naar het luik over leerlingenrechten en over de participatieve schoolcultuur. Ook de uitsplitsing van busritten is zeker een positief gegeven voor kinderen en jongeren met een handicap.

Anderzijds pleitte de Onderwijsraad ervoor om de rechten van kinderen en jongeren op onderwijs in een aantal concrete dossiers te versterken. We verwijzen naar het debat over de kwaliteitsstandaarden waar ook ruimte moet zijn om in te gaan op de vragen en behoeften van de jongeren ². Het gelijke kansenbeleid moet specifieke aandacht geven aan doelgroepen. De behoeften aan onderwijs voor asielzoekers overstijgen verre het aanbod ³. Betere en adequatere schoolinfrastructuur zal het welbevinden van jongeren ook ten goede komen ⁴. Over de meeste van deze uitzichten bracht de Vlor nadien nog een advies ten gronde uit.

De Vlor herinnert ook aan de noodzaak om de juridische implicaties van het kinderrechtenverdrag voor het onderwijs uit te klaren.

1 ALGEMENE RAAD, *Advies over de beleidsbrief onderwijs en vorming, 2000-2001*, 21 november 2000.

2 Cfr. infra p. 33 en 50

3 Cfr. infra p. 25

4 Cfr. infra p. 19

1.3 De relatie onderwijs-arbeidsmarkt

1.3.1 De ontwikkeling van beroeps- en opleidingsprofielen

Sinds 1995 werkt de Vlor, samen met de SERV, aan beroepsprofielen en beroepsopleidingsprofielen. Deze profielen geven weer welke competenties de arbeidsmarkt verwacht van ervaren en beginnende beroepsbeoefenaars. Ze verduidelijken welke verwachtingen leven bij de sociale partners enerzijds en het onderwijs anderzijds. Ten tweede vormen de profielen ook een uitstekend instrument om opleidingen in verschillende leertrajecten (voltijds, deeltijds, volwassenenonderwijs, VDAB, VIZO, ...) op mekaar af te stemmen en de doorzichtigheid van de uitgereikte diploma's en getuigschriften te verhogen. Via verschillende leertrajecten leiden de opleidingen op tot hetzelfde opleidingsprofiel. De opleidingsprofielen zijn ook relevant voor de hogeschoolopleidingen.

De beroeps- en opleidingsprofielen bieden ook een inhoudelijke stoffering voor de ontwikkeling van specifieke eindtermen ¹, het project modularisering ² en de erkenning van eerder verworven competenties ³.

Over de procedure om dergelijke beroeps- en opleidingsprofielen te ontwikkelen, is heel wat discussie. Sommige partners beschouwen de vroegere procedure als te omslachtig en te tijdrovend. Daarom schreeft de Vlor de ontwikkeling van beroepsopleidingsprofielen het volgende werkjaar terug. Beroepsopleidingsprofielen verschillen van beroepsprofielen doordat ze een onderwijskundige vertaling geven aan de competenties verwoord in het beroepsprofiel. Het beroepsprofiel zal, naast de vereiste competenties voor de ervaren beroepsbeoefenaar, meteen ook de vereisten voor de beginners formuleren. De SERV coördineert het uitschrijven van beroepsprofielen.

Mede op basis van deze beroepsprofielen, ontwikkelt de overheid opleidingsprofielen die de drie componenten, met name de beroepsgerichte vorming, de algemene vorming en de doorstroming bevatten. De algemene vorming waarvan hier sprake dient wel onderscheiden van de basisvorming waarvoor enkel eindtermen gelden.

Ondanks deze afspraken tussen de betrokken partijen, stelt de Vlor vast dat de procedure geen decretale verankering krijgt in het themadecreet.

1 Cfr. infra p. 33

2 Cfr. infra p. 27

3 Cfr. infra p. 18

In het werkjaar 2000-2001 werkte de Vlor volgende profielen af : binnenschrijnwerker ¹, buitenschrijnwerker ², call center supervisor ³, dakafdichter ⁴, dakdekker ⁵, daktimmerman ⁶, helpdesk-operator ⁷, informatiemanagement en –support ⁸, industrieel elektrotechnisch installateur ⁹, mecaniciens personen- en lichte bedrijfswagens tot 3,5 ton ¹⁰, meestergast in de textielsector ¹¹, monteur centrale verwarmingsinstallaties ¹², optometrist ¹³, patronenintekenaarster-patronenmaakster (m/v) ¹⁴, productieoperator in de voedingsindustrie ¹⁵, residentieel elektrotechnisch installateur ¹⁶, sanitair installateur-loodgieter ¹⁷, snijdster ¹⁸, textielontwerper ¹⁹, verkoper / verkoopster in de slagerij ²⁰, arbeidsorganisatie en gezondheid ²¹, verpleegkundige intensieve zorg en spoedgevallen ²², vertegenwoordiger business to business ²³, vrachtwagenchauffeur ²⁴, vrachtwagenchauffeur – bijzondere transporten ²⁵.

- 1 AFDELING VOOR HET BUITENGEWOON SECUNDAIR ONDERWIJS, AFDELING VOOR HET TECHNISCH EN BEROEPSSECUNDAIR ONDERWIJS, RAAD VOOR HET VOLWASSENENONDERWIJS, *Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel binnenschrijnwerker naar aanleiding van het beroepsprofiel binnenschrijnwerker*, 17 mei 2001, 23 februari 2001, 23 januari 2001.
- 2 AFDELING VOOR HET BUITENGEWOON SECUNDAIR ONDERWIJS, AFDELING VOOR HET TECHNISCH EN BEROEPSSECUNDAIR ONDERWIJS, RAAD VOOR HET VOLWASSENENONDERWIJS, *Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel buitenschrijnwerker naar aanleiding van het beroepsprofiel buitenschrijnwerker*, 23 november, 15 december, 28 november 2000.
- 3 RAAD VOOR HET HOGER ONDERWIJS, RAAD VOOR HET VOLWASSENENONDERWIJS, *Advies bevattend het beroepsprofiel call center supervisor naar aanleiding van het beroepsprofiel call center supervisor*, 8 mei 2001, 24 oktober 2000.
- 4 AFDELING VOOR HET BUITENGEWOON SECUNDAIR ONDERWIJS, AFDELING VOOR HET TECHNISCH EN BEROEPSSECUNDAIR ONDERWIJS, RAAD VOOR HET VOLWASSENENONDERWIJS, *Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel dakafdichter naar aanleiding van het beroepsprofiel dakafdichter*, 17 mei 2001, 27 april 2001, 15 mei 2001.
- 5 AFDELING VOOR HET BUITENGEWOON SECUNDAIR ONDERWIJS, AFDELING VOOR HET TECHNISCH EN BEROEPSSECUNDAIR ONDERWIJS, RAAD VOOR HET VOLWASSENENONDERWIJS, *Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel dakdekker naar aanleiding van het beroepsprofiel dakdekker*, 14 juni 2001, 15 juni 2001, 26 juni 2001.
- 6 AFDELING VOOR HET BUITENGEWOON SECUNDAIR ONDERWIJS, AFDELING VOOR HET TECHNISCH EN BEROEPSSECUNDAIR ONDERWIJS, RAAD VOOR HET VOLWASSENENONDERWIJS, *Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel daktimmerman naar aanleiding van het beroepsprofiel daktimmerman*, 17 mei 2001, 18 mei 2001, 15 mei 2001.
- 7 AFDELING VOOR HET TECHNISCH EN BEROEPSSECUNDAIR ONDERWIJS, RAAD VOOR HET HOGER ONDERWIJS, *Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel helpdesk operator naar aanleiding van het beroepsprofiel helpdesk operator*, 22 september 2000, 8 mei 2001.
- 8 RAAD VOOR HET HOGER ONDERWIJS, *Advies bevattend het beroepsprofiel informatiemanagement en –support*, 8 mei 2001.
- 9 AFDELING VOOR HET TECHNISCH EN BEROEPSSECUNDAIR ONDERWIJS, RAAD VOOR HET VOLWASSENENONDERWIJS, *Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel industrieel elektrotechnisch installateur naar aanleiding van het beroepsprofiel industrieel elektrotechnisch installateur*, 15 juni 2001, 26 juni 2001.
- 10 AFDELING VOOR HET TECHNISCH EN BEROEPSSECUNDAIR ONDERWIJS, RAAD VOOR HET VOLWASSENENONDERWIJS, *Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel mecaniciens personen- en lichte bedrijfswagens tot 3,5 ton naar aanleiding van het beroepsprofiel mecaniciens personen- en lichte bedrijfswagens tot 3,5 ton*, 27 april 2001, 15 mei 2001.
- 11 AFDELING VOOR HET TECHNISCH EN BEROEPSSECUNDAIR ONDERWIJS, RAAD VOOR HET HOGER ONDERWIJS, *Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel meestergast in de textielsector naar aanleiding van het beroepsprofiel meestergast in de textielsector*, 22 september 2000, 8 mei 2001;
- 12 AFDELING VOOR HET BUITENGEWOON SECUNDAIR ONDERWIJS, AFDELING VOOR HET TECHNISCH EN BEROEPSSECUNDAIR ONDERWIJS, RAAD VOOR HET VOLWASSENENONDERWIJS, *Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel monteur centrale verwarmingsinstallaties naar aanleiding van het beroepsprofiel centrale verwarmingsinstallaties*, 17 mei 2001, 27 april 2001, 15 mei 2001.
- 13 RAAD VOOR HET HOGER ONDERWIJS, *Advies betreffende het beroepsprofiel optometrist*, 12 juni 2001.
- 14 AFDELING VOOR HET TECHNISCH EN BEROEPSSECUNDAIR ONDERWIJS, RAAD VOOR HET HOGER ONDERWIJS, RAAD VOOR HET VOLWASSENENONDERWIJS, *Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel patronenintekenaarster/patronenmaakster (m/v) naar aanleiding van het beroepsprofiel patronenintekenaarster/patronenmaakster (m/v)*, 18 mei 2001, 12 juni 2001, 15 mei 2001.
- 15 AFDELING VOOR HET BUITENGEWOON SECUNDAIR ONDERWIJS, AFDELING VOOR HET TECHNISCH EN BEROEPSSECUNDAIR ONDERWIJS, RAAD VOOR HET VOLWASSENENONDERWIJS, *Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel productieoperator in de voedingsindustrie naar aanleiding van het beroepsprofiel productieoperator in de voedingsindustrie*, 17 mei 2001, 27 april 2001, 15 mei 2001.
- 16 AFDELING VOOR HET BUITENGEWOON SECUNDAIR ONDERWIJS, AFDELING VOOR HET TECHNISCH EN BEROEPSSECUNDAIR ONDERWIJS, RAAD VOOR HET VOLWASSENENONDERWIJS, *Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel residentieel elektrotechnisch installateur naar aanleiding van het beroepsprofiel residentieel elektrotechnisch installateur*, 14 juni 2001, 15 juni 2001, 26 juni 2001.
- 17 AFDELING VOOR HET BUITENGEWOON SECUNDAIR ONDERWIJS, AFDELING VOOR HET TECHNISCH EN BEROEPSSECUNDAIR ONDERWIJS, RAAD VOOR HET VOLWASSENENONDERWIJS, *Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel sanitair installateur-loodgieter naar aanleiding van het beroepsprofiel sanitair installateur-loodgieter*, 17 mei 2001, 27 april 2001, 15 mei 2001.
- 18 AFDELING VOOR HET TECHNISCH EN BEROEPSSECUNDAIR ONDERWIJS, *Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel snijdster (m/v) naar aanleiding van het beroepsprofiel snijdster*, 22 september 2000.
- 19 AFDELING VOOR HET TECHNISCH EN BEROEPSSECUNDAIR ONDERWIJS, RAAD VOOR HET HOGER ONDERWIJS, RAAD VOOR HET VOLWASSENENONDERWIJS, *Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel textielontwerper naar aanleiding van het beroepsprofiel textielontwerper*, 23 februari 2001, 8 mei 2001, 23 januari 2001.
- 20 AFDELING VOOR HET BUITENGEWOON SECUNDAIR ONDERWIJS, AFDELING VOOR HET TECHNISCH EN BEROEPSSECUNDAIR ONDERWIJS, RAAD VOOR HET VOLWASSENENONDERWIJS, *Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel verkoper/verkoopster in de slagerij naar aanleiding van de beroepsprofielen verkoper/verkoopster in de beenhouwerij en verkoper/verkoopster beenhouwerij-charcuterie in een distributiebedrijf*, 23 november 2000, 15 december 2000, 28 november 2000.
- 21 RAAD VOOR HET HOGER ONDERWIJS, *Advies betreffende het beroepsprofiel arbeidsorganisatie en gezondheid*, 12 juni 2001.
- 22 RAAD VOOR HET HOGER ONDERWIJS, *Advies betreffende het bijzonder beroepsprofiel verpleegkundige intensieve zorg en spoedgevallen*, 12 juni 2001; *ID., Advies betreffende het bijzonder opleidingsprofiel verpleegkundige intensieve zorg en spoedgevallen*, 12 juni 2001.
- 23 AFDELING VOOR HET TECHNISCH EN BEROEPSSECUNDAIR ONDERWIJS, RAAD VOOR HET HOGER ONDERWIJS, RAAD VOOR HET VOLWASSENENONDERWIJS, *Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel vertegenwoordiger business to business naar aanleiding van het beroepsprofiel vertegenwoordiger business to business*, 27 april 2001, 8 mei 2001, 15 mei 2001.
- 24 AFDELING VOOR HET TECHNISCH EN BEROEPSSECUNDAIR ONDERWIJS, RAAD VOOR HET VOLWASSENENONDERWIJS, *Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel vrachtwagenchauffeur naar aanleiding van het beroepsprofiel vrachtwagenchauffeur*, 15 juni 2001, 26 juni 2001.
- 25 AFDELING VOOR HET TECHNISCH EN BEROEPSSECUNDAIR ONDERWIJS, RAAD VOOR HET VOLWASSENENONDERWIJS, *Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel vrachtwagenchauffeur - bijzondere transporten, naar aanleiding van het beroepsprofiel vrachtwagenchauffeur - bijzondere transporten*, 15 juni 2001, 26 juni 2001.

1.4 Samenwerking tussen de economische sectoren en het onderwijs

1.4.1 De convenants

Om beroepsgerichte opleidingen inhoudelijk adequaat te stofferen, is niet enkel informatie nodig over wat de arbeidsmarkt vraagt van (toekomstige) werknemers onder de vorm van beroepsprofielen. Ook de organisatie van de nascholing van leerkrachten, stages voor leerlingen en informatie over nieuwe technologie vergen samenwerking met de industrie. Bovendien is de infrastructuur die technische en beroepsscholen nodig hebben om leerlingen adequaat voor te bereiden op de arbeidsmarkt, zeer duur. Daarom zoeken ze samenwerking met het bedrijfsleven. De samenwerking krijgt de vorm van een convenant. Momenteel lopen er convenants voor de horeca, de grafische sector, multimediatechnieken, textiel, de maritieme opleidingen (dek-motoren), bouw (een voor TSO/BSO en een tweede voor BuSO), kunststoftechnieken/kunststofverwerking, industriële koeltechnieken, vrachtwagenchauffeur en diamant. De Vlor biedt een overlegplatform en administratieve ondersteuning voor de opvolging van een aantal convenants.

Ook in de sector van de productieoperator in de voedingssector is er een convenant. De afdeling voor het technisch en beroepssecundair onderwijs werkt momenteel aan een standpunt over de invulling van een nieuwe opleiding productieoperator. Inbreng vanuit de sector zelf is erg wenselijk ¹.

Er rezen ook moeilijkheden om het convenant multimediatechnieken te integreren in een globaal convenant voor de grafische sector. Een nieuw convenant in deze sector laat op zich wachten.

1.4.2 De regionale technologische centra

Het mozaïekdecreet legt een decretale basis voor de oprichting van regionale technologische centra. Ze zijn een eerste stap om de bijdrage die bedrijven leveren aan de technologische vernieuwing van scholen, goed te structureren. Een kaderdecreet zal de relatie tussen de regionale technologische centra (onderwijs) en de competentiecentra verder verduidelijken. Daarnaast zijn ook de opdrachten van technologische centra minstens ten dele overlappend met deze van regionale expertisenetwerken voor ICT en de convenants. De Vlor pleit voor een geïntegreerd werkmodel ².

De algemene raad vindt dat deze centra niet enkel nuttig zijn in het secundair onderwijs maar zeker ook hun deuren moeten openen voor de centra voor volwassenenonderwijs.

¹ AFDELING VOOR HET TECHNISCH EN BEROEPSSECUNDAIR ONDERWIJS, *Standpunten van de afdeling TSO-BSO over de zinvolheid van de programmatie van een studierichting "productieoperator" in de derde graad van het BSO*, 27 april 2001.

² ALGEMENE RAAD, *Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs*, XIII, 6 maart 2001.

1.5 De samenwerking tussen onderwijs en andere opleidings- en vormingsverstrekkers

1.5.1 De Edufora

Sinds lang erkent de hele sector van de volwasseneneducatie de noodzaak om te komen tot een betere afbakening van de opdrachten van diverse instanties en tot taakafspraken en samenwerking. Daarom zette de vorige regering al de "Edufora" in de sporen. Elke Eduforum moet in zijn regio het aanbod inzake volwasseneneducatie coördineren; dit wil zeggen dat het Eduforum een educatieve kaart van de regio uitwerkt, een behoeftedetectierapport en een educatief richtplan opstelt.

Tijdens het voorbije werkjaar kwamen de Edufora eindelijk op kruissnelheid. Samen met de dertien Edufora werkte de centrale beleidscel aan een strategisch plan met de doelstellingen van Edufora voor de komende jaren. Het bevat o.m. de doelstelling om de participatiegraad van de Vlaamse burger aan levenslang leren te verhogen. Tijdens de Adult Learners Week begin september 2001 zetten de Edufora een campagne op om levenslang leren te promoten.

De Edufora werken momenteel aan de behoeftedetectie en het richtplan. Een database met alle opleidingen in de dertien regio's is al operationeel.

De raad voor het volwassenenonderwijs coördineert de inbreng van de vertegenwoordigers van het onderwijs voor sociale promotie in de Edufora. Door middel van "sectorspecifiek" overleg houden de vertegenwoordigers ruggespraak met hun sector en kan er informatie doorstromen. Zo loopt er momenteel sectorspecifiek overleg over de behoeftedetectierapporten die diverse Edufora al ontwikkelden.

1.5.2 Onderwijs aan gedetineerden

Het mozaïekdecreet bepaalt dat de centra voor basiseducatie een coördinerende rol moeten spelen om gedetineerden te begeleiden naar een passende opleiding. Indien de centra zelf niet de meest aangewezen leerweg kunnen aanbieden, verwijzen ze door naar andere opleidingen zoals het onderwijs voor sociale promotie.

Volgens de algemene raad wees de ervaring met het justitieel welzijnswerk uit dat afspraken over onderwijs aan gedetineerden noodzakelijk zijn ¹. De raad vroeg om garanties dat de centra door verwijzen naar andere verstrekkers en niet zelf een oneigenlijk aanbod voor hoger opgeleiden zouden in het leven roepen. De raad vreest ook dat de nieuwe opdracht van de centra overlapt met de trajectbegeleiding naar tewerkstelling die de VDAB voor zijn rekening moet nemen.

¹ ALGEMENE RAAD, *Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs*, XIII, 6 maart 2001.

1.6 Erkennen van competenties verworven buiten het onderwijs

Diverse maatschappelijke ontwikkelingen nodigen uit tot reflectie over mogelijkheden om competenties verworven buiten het klassieke onderwijssysteem beter te verzilveren in het kader van opleidingen, rekrutering en loopbaanverloop. Het gaat hier zowel om het bestendigen en verhogen van de inzetbaarheid op de arbeidsmarkt, om levenslang leren sterker aan te moedigen en combineerbaar te houden met andere levenssferen van volwassenen, om de gelden inzake opleiding en vorming efficiënt aan te wenden. De erkenning van competenties, waar ook verworven, heeft in onderwijs gevolgen voor de voorwaarden voor het uitreiken van diploma's en getuigschriften, voor het toekennen van vrijstellingen, ... Het betekent ook dat onderwijs sterker competentiegericht gaat denken en werken. Het debat over de afstemming tussen diverse opleidingenverstreckers kleurt uiteraard sterk dit dossier.

De Vlor besteedde daarom een literatuurstudie uit om de diverse stelsels van verworven competenties die andere EU-lidstaten hebben opgezet in kaart te brengen ¹. De Vlaamse regering richtte in oktober 2000 ook een denkgroep op om een advies terzake te formuleren aan de Vlaamse regering. De groep wordt wetenschappelijk begeleid vanuit VIONA-gelden.

De Vlor participeert aan deze werkgroep. De koepelcommissie fungeerde hierbij als klankbord voor de vertegenwoordiger van de Vlor in de denkgroep. De Vlor werkt aan een eigen specifiek advies over dit thema, waarbij de inzichten van de VIONA-groep als referentiekader zullen gelden.

Het bureau van de raad voor het volwassenenonderwijs besliste om alvast te starten met een werkgroep die de goedepraktijken inzake vrijstellingenbeleid inventariseert, de behoeften, kansen en knelpunten voor EVC in het onderwijs voor sociale promotie in kaart brengt en een visie op EVC formuleert vanuit het onderwijs voor sociale promotie.

De raad voor het hoger onderwijs steunde de idee dat universiteiten studieduurverkortingen kunnen verlenen aan studenten die relevante werkervaring of buitenschoolse leerervaringen kunnen aantonen ². Maar de raad vindt wel dat deze faciliteiten ook moeten kunnen voor studenten van de hogescholen.

De instellingen beschikken nog niet over een bruikbaar instrumentarium om die buitenschoolse werk- en leerervaringen te toetsen aan de eigen opleidingstrajecten.

1 P. DE CONINCK, *Vergelijkende studie van systemen van erkenning van elders verworven competenties. Impulsen voor de invoering, relatie met de onderwijswereld en de bouwstenen van een EVC-"systeem"*, Antwerpen, 2001.

2 RAAD VOOR HET HOGER ONDERWIJS, *Advies aangaande het voorontwerp van decreet betreffende de herziening van de financiering van de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap en begeleidende bepalingen*, 25 april 2001

2.1 Investeren in onderwijs en vorming

De eerste strategische doelstelling in de beleidsnota onderwijs en vorming is de noodzaak te investeren in onderwijs en vorming ¹. De Vlor ondersteunt deze mening en wees de minister op concrete noden inzake infrastructuur. De beleidsbrief had te weinig oog voor de vele scholen en internaten waarvan de infrastructuur hoognodig dient gerenoveerd of aangepast ². Bijkomende investeringen in schoolinfrastructuur kunnen wel met zich meebrengen dat scholen meer dan vroeger hun infrastructuur ter beschikking zullen moeten stellen voor andere educatieve doelen.

Ook het mozaïekdecreet snijdt ook het thema aan van de financiering van onderwijs en welke instanties moeten bijdragen aan de financiering van het onderwijsaanbod. Het betrokken decreet heeft het onder meer over de voorwaarden waaronder scholen sponsoring kunnen zoeken en een rol spelen in reclamecampagnes. Dit is geen goede evolutie aangezien de financiering van onderwijs in essentie een verantwoordelijkheid is van de gemeenschap ³.

Het voorontwerp van decreet vraagt scholen om in het schoolreglement een reclame- en sponsoringbeleid uit te schrijven. De Vlor vindt reclame en sponsoring in scholen niet zo'n gunstige ontwikkeling. Kinderen uit het basisonderwijs kunnen feiten en fictie niet altijd scherp van mekaar onderscheiden en zijn daarom bijzonder vatbaar voor reclame. De Onderwijsraad maakt zich ook zorgen over de tegenprestaties die bedrijven van scholen zullen verwachten. Onderwijs moet jongeren opvoeden tot kritische consumenten en niet de verkoop van bepaalde producten stimuleren. Bovendien zullen scholen in probleemwijken of met veel kinderen uit arme gezinnen het veel moeilijker hebben om sponsoring aan te trekken wat de kansenongelijkheid nog versterkt. De Vlor verzet zich daarom tegen reclame en sponsoring, zeker op de basisschool.

Dit betekent niet dat elke vorm van samenwerking tussen bedrijven en onderwijs uitgesloten is. Scholen met nijverheidsonderwijs hebben nood aan input vanuit bedrijven. Deze samenwerking moet evenwel gebeuren op basis van gelijkwaardigheid en met respect voor de eigen opdracht van onderwijs, zonder dat er marketingstrategieën in het geding zijn. Voorbeelden van dergelijke samenwerkingsverbanden zijn regionale technologische centra en de convenanten.

De algemene raad bracht geen advies uit over het voorontwerp van programmadecreet omdat dit geen bepalingen met onderwijskundige betekenis bevatte.

¹ M. VANDERPØORTEN, *Beleidsnota onderwijs en vorming*, 2000-2004, Brussel, 2000.

² ALGEMENE RAAD, *Advies over de beleidsbrief onderwijs en vorming*, 2000-2001, 21 november 2000.

³ ALGEMENE RAAD, *Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs*, XIII, 6 maart 2001.

2.2 De wetenschappelijke onderbouwing van het onderwijsbeleid

De minister van onderwijs belast elk jaar een aantal wetenschappers met een onderzoeksopdracht om beleidsproblemen uit te diepen. Het onderzoek kan ook betrekking hebben op de onderwijspraktijk. Elk jaar brengt de Vlor advies uit over de centrale thema's voor het volgende jaar ¹.

Zo breekt het advies over het gelijkekansenbeleid een lans voor de integratie van longitudinaal onderzoek in het concept zelf van het gelijkekansenbeleid ². Dit laat voortdurende monitoring van effecten of neveneffecten en een tijdige bijsturing toe.

De Vlor pleit al diverse jaren om het onderzoek te programmeren op basis van een volwaardige onderzoeksprogrammering. Programmering laat toe om meer continuïteit in het beleid te brengen. Ten dele kan programmering verhelpen aan het feit dat onderzoek in principe kortlopend is en daardoor onderzoekers verhindert om expertise op te bouwen. Uiteraard blijft de vraag om ook langlopend onderzoek te kunnen opzetten, gehandhaafd. Ten tweede zal ook de heroriëntering van het programma beleidsgericht onderzoek en de uitbouw van steunpunten hieraan verhelpen.

Ten aanzien van de procedure vraagt de Vlor aandacht voor openbaarheid van onderzoeksrapporten. Het zou wenselijk zijn de website van de Vlaamse overheid verder uit te bouwen tot een volwaardige databank waar de geïnteresseerden alle onderzoeksresultaten kunnen consulteren. Het is ook belangrijk dat zowel de betrokkenen bij onderzoek als de onderwijsgeledingen snel inzicht kunnen krijgen in de rapporten. Zoniet dreigen de rapporten aan actualiteitswaarde in te boeten. Publicatie van rapporten is een absolute noodzaak.

De Vlor vreest dat het beschikbare budget niet alle 20 voorgestelde thema's kan financieren. Een betere prioritering is evenwel opnieuw afhankelijk van een goede onderzoeksprogrammering.

De raad stelt vast dat de overheid diverse instrumenten laat ontwikkelen om peilingsonderzoeken te doen. Deze peilingen moeten aangeven in welke mate leerlingen de eindtermen bereiken. Het zou even zinvol zijn om de effecten van eindtermen en ontwikkelingsdoelen op het schoolbeleid als geheel in kaart te brengen.

2.3 Internationale tendensen in het onderwijsbeleid

Internationale instellingen, in casu de Europese Unie, hebben een steeds sterkere invloed op het onderwijsbeleid van de lidstaten. De conclusies van de top van Lissabon, het debat over kwaliteitsindicatoren, de doelstellingen voor de onderwijssystemen ... zijn hier voorbeelden van. De Vlor wil dat er overleg op gang komt over de totstandkoming van dit beleid en over de wijze waarop Vlaanderen deze richtlijnen implementeert. Ze hebben immers belangrijke onderwijskundige gevolgen voor de organisatie van ons onderwijs ³.

¹ ALGEMENE RAAD, *Advies over de voorstellen voor thema's voor onderwijskundige beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek – oproep 2001*, 17 april 2001.

² ALGEMENE RAAD, *Advies over een geïntegreerd ondersteuningsaanbod voor scholen*, 17 april 2001.

³ ALGEMENE RAAD, *Advies over de beleidsbrief 2000-2001*, 21 november 2000.

2.4 De betrokkenheid van diverse partners bij het onderwijsbeleid

Op 21 november 2000 bracht de Vlor andermaal advies uit over de beleidsbrief onderwijs en vorming 2000-2001 ¹. In het advies wijst de Vlor nogmaals op de nood aan een breed gedragen onderwijsbeleid. Opdat onderwijsgeledingen het onderwijsbeleid zouden kunnen ondersteunen, moet de overheid de overlegprocedures respecteren. Voorts moet ze zich bescheiden opstellen en de rollen van de verschillende partners in het onderwijslandschap respecteren. Ten derde wijst de Vlor op het onderscheid tussen schooloverstijgend en netoverstijgend werken. Schooloverstijgend werken aan onderwijsvernieuwingen is een noodzaak, of dit ook netoverstijgend moet zijn, moet blijken uit de doelen die de scholen willen bereiken.

1 ALGEMENE RAAD, *Advies over de beleidsbrief onderwijs en vorming 2000-2001*, 21 november 2000.

3 NIVEAUOVERSTIJGENDE ONTWIKKELINGEN EN INITIATIEVEN

3.1 Een non-discriminatiebeleid

3.1.1 Nieuwe contouren voor het toelatingsbeleid

De minister werkte in het najaar 2000 een visietekst uit over een geïntegreerd gelijke kansenbeleid in het onderwijs. De tekst behandelt zowel de toelating van alle leerlingen tot alle scholen als het geïntegreerd ondersteuningsbeleid. Het luik toelating behandelt de toekomst van de non-discriminatieverklaring die het gemeenschapsonderwijs, de representatieve verenigingen van schoolbesturen en de toenmalige minister van onderwijs in 1993 ondertekenden.

Het non-discriminatiebeleid zou volgens de minister plaats moeten maken voor een veralgemeend toelatingsbeleid in alle Vlaamse scholen. Het toelatingsbeleid heeft niet enkel betrekking op de toelating van leerlingen van allochtone afkomst maar ook over de toelating van anderstalige nieuwkomers ¹ en van Vlaamse kansarme leerlingen. Het lokale overleg blijft bestaan maar het krijgt een ruimere opdracht en brengt meer partners rond de tafel.

Voor het luik toelating zijn nieuwe engagementen vereist waarover het overleg in de Vlor is opgestart. Het is de bedoeling dat het nieuwe beleid vorm krijgt in het schooljaar 2002-2003.

De principiële uitgangspunten en de belangrijkste modaliteiten krijgen een decretale verankering in het gelijke kansendecreet. Dit decreet zal de aanvaardingsplicht voor alle scholen (met nuancerings) omvatten, een charter voor het Vlaams onderwijs, de werking en opdrachten van de lokale overlegfora en de oprichting van een commissie leerlingrechten voor de behandeling van klachten “in tweede aanleg”.

Naast de decretale bepalingen overleggen de vertegenwoordigers van alle betrokkenen in de Vlor over de doelstellingen van het gelijkekansenbeleid en de engagementen die ze daarbij willen opnemen. Het gaat om het gemeenschapsonderwijs en de representatieve verenigingen van schoolbesturen, de kleine onderwijsverstrekkers, het Vlaams minderhedencentrum, het forum voor zelforganisaties van migranten, het Vlaams forum voor armoedebestrijding, de onderwijsbonden, de sociale partners, de ouderverenigingen, het departement onderwijs en de minister van onderwijs.

Binnen dit overleg bestaat momenteel al eensgezindheid over een aantal principiële uitgangspunten en de doelstellingen van het nieuwe toelatingsbeleid. De partners zijn het er ook over eens dat het lokaal overleg in de toekomst belangrijk blijft. Daartoe willen ze de opdrachten uitbreiden en meer partners betrekken. Over een aantal belangrijke modaliteiten is er evenwel nog geen akkoord. De Vlor neemt dit op in het volgende werkjaar.

De Vlor werkte ook een overgangsscenario uit voor het schooljaar 2001-2002. Na acht jaar ervaring op het terrein, willen de partners van 1993 de samenstelling, de opdracht, de ondersteuning en de professionalisering van het lokale overleg verbeteren.

¹ Cfr. infra p. 25

Elk lokaal overleg kan autonoom beslissen om het overleg te verbreden naar andere partners zoals de zelforganisaties, de lokale integratiecentra, ouders ... Deze nieuwe partners moeten in het overgangsscenario bereid zijn mee te werken binnen de contouren van de bestaande lokale overeenkomst en de gemaakte afspraken.

Het is mogelijk om de opdracht van het lokaal overleg te verruimen naar de opvang van anderstalige nieuwkomers in de gemeente. Ook het overleg secundair onderwijs krijgt speciale aandacht.

Om het lokale overleg beter te ondersteunen, komt er naast de inspecteur secondant en de ondersteuning vanuit het permanent secretariaat van de Vlor, in enkele regio's een gedetacheerde leerkracht. Het gaat om vier personeelsleden tewerkgesteld op het departement onderwijs. Daarnaast krijgen het gemeenschapsonderwijs en de koepels vier voltijdse en één halftijdse gedetacheerde leerkracht voor de ondersteuning van de schoolbesturen en de scholen die deelnemen aan het lokaal overleg. De Vlor coördineert het geheel en ontwikkelde, samen met het departement onderwijs en het centrum voor gelijkheid van kansen en racismebestrijding, een vormingsprogramma voor alle ondersteunende diensten.

3.1.2 Non-discriminatie-overleg in Brussel

Ondanks de plannen voor een grondige hervorming van de non-discriminatieverklaring werd het voorbije jaar verder gewerkt aan de uitvoering van de verklaring van 1993. Op 1 december 1999 werd de non-discriminatieovereenkomst van het plaatselijk overleg secundair onderwijs Brussel plechtig ondertekend in het Vlaams Parlement. Sedertdien heeft een stuurgroep een aantal initiatieven genomen om de instroom van doelgroepleerlingen en anderstalige leerlingen op te vangen. Toch vindt het overleg dat er meer nodig is. Het Nederlandstalig onderwijs in Brussel gaat gebukt onder het veeleer negatieve imago van de hoofdstad. Ten onrechte, want Brussel heeft als internationale hoofdstad veel te bieden, zowel op sociaal-economisch, maatschappelijk als op cultureel vlak. De aantrekkelijkheid en de kwalitatieve meerwaarde van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel schuilen net in zijn meertaligheid en de interculturele ontmoetingskansen.

Om dit bekend te maken, organiseerde de stuurgroep van het overleg over het secundair onderwijs in Brussel een colloquium over de toekomst van het Nederlandstalig onderwijs in de multiculturele samenleving van Brussel. Bijna 100 Brusselaars volgden met veel belangstelling de referaten van de onderwijzmensen en wetenschappers over de unieke mogelijkheden die het Nederlandstalig onderwijs in Brussel hun kinderen kan bieden.

3.2 De zorgbreedte van het onderwijs verhogen

3.2.1 Antisociaal gedrag

In een advies naar aanleiding van de beleidsbrief 2000-2001 herhaalde de Vlor zijn pleidooi voor een gezamenlijke aanpak van antisociaal gedrag op school. De aanpak van antisociaal gedrag veronderstelt meer dan extra mankracht onder de vorm van startbaners, zoals de minister in de beleidsbrief aankondigde. De Vlor vreest dat de preventie van antisociaal gedrag niet de meest voor de hand liggende opdracht is voor een startbaner. De overheid moet scholen stimuleren om een preventiebeleid op te zetten met deskundig personeel.

3.2.2 Gelijke kansen in het onderwijs

De minister werkte in het najaar 2000 een visietekst uit over een geïntegreerd gelijke kansenbeleid in het onderwijs. Deze tekst handelt zowel over de toelating van elke leerling tot alle scholen als over het geïntegreerd ondersteuningsbeleid. De visietekst herdefinieert het zorgbreedtebeleid en pleit voor een onderwijsbeleid dat eerder gericht is op gelijke resultaten voor leerlingen uit verschillende sociale groepen, dan op gelijke toegang en startkansen. Over dit laatste luik werkte de Vlor een advies uit¹.

Diversiteit (h)erkennen en er adequaat mee omgaan is essentieel om optimale onderwijskansen voor alle leerlingen te realiseren. Onder diversiteit verstaat de Vlor niet alleen verschillen tussen individuele leerlingen maar ook sociale, culturele en etnische verscheidenheid. Onderwijs dat diversiteit als uitgangspunt hanteert, vraagt zich voortdurend af welke leerlingen geen baat hebben bij een aanpak die op de gemiddelde leerling is gericht en onderzoekt hoe het zijn aanpak kan bijsturen. Een overheid die scholen extra middelen toekent om meer gelijke kansen te realiseren, mag verwachten dat die middelen voor alle leerlingen positieve effecten opleveren. De scholen moeten die middelen zowel aanwenden om leerproblemen te voorkomen als om ze te remediëren.

Net als de minister is de Vlor voorstander van een geïntegreerd gelijkekansenbeleid dat o.m. het onderwijsvoorrangsbeleid voor migranten (OVV) en het zorgverbredingsbeleid (ZVB) vervangt. Anderzijds blijft de Vlor aandacht vragen voor de specifieke kenmerken van bepaalde groepen van leerlingen, met name leerlingen van allochtone herkomst en kinderen van generatiearmen. Deze aandacht kan zich beleidsmatig vertalen in de indicatoren voor de toekenning van extra-middelen. De gewone basisfinanciering moet de scholen in staat stellen om behoorlijk onderwijs te verstrekken dat hun leerlingen optimale ontwikkelingskansen biedt. Ze moet volstaan om de kinderen met leerproblemen die in elke school aanwezig zijn, adequaat op te vangen. Met de basisfinanciering moet de school b.v. een taakleerkracht kunnen aanstellen.

Wanneer een school zoveel kwetsbare leerlingen heeft dat haar draagkracht overschreden is, heeft ze bijkomende middelen nodig. De overheid kent deze middelen bij voorkeur toe op basis van indicatoren die zo accuraat mogelijk het aantal onderwijskansarme leerlingen in de school voorspellen. Uit onderzoeken over democratisering van het onderwijs blijkt dat indicatoren voor de sociaal-economische en sociaal-culturele achtergrond zoals het opleidingsniveau en de beroepsituatie van de ouders, daarvoor het meest relevant zijn.

¹ ALGEMENE RAAD, *Advies over een geïntegreerd ondersteuningsbeleid voor scholen*, 17 april 2001. Het VSKO stemde tegen dit advies en formuleerde een minderheidsnota.

Voor het basisonderwijs stelt de Vlor voor om onderwijskansarmoede te meten op basis van drie criteria: economisch vermogen, sociaal-cultureel vermogen en thuistaal. Voor het secundair onderwijs vraagt de Vlor de minister om te laten onderzoeken of de schoolse achterstand bij intrede als indicator volstaat. Correleert de schoolse achterstand met indicatoren die gelden als betrouwbaar om de sociaal-economische en sociaal-culturele achtergrond te meten? Als de correlatie niet zo groot blijkt, pleit de Vlor ervoor om de onderwijskansarmoede in het secundair onderwijs te meten met dezelfde indicatoren als in het basisonderwijs.

Of een school een groot aantal kwetsbare leerlingen telt, is op zich niet voldoende om haar bijkomende middelen toe te kennen. Scholen moeten aantonen dat zij bijkomende inspanningen doen om aan de leerbehoeften van deze leerlingen tegemoet te komen. In het basisonderwijs kan dat door intercultureel onderwijs, taalvaardigheid Nederlands, preventie en remediëring van ontwikkelings- en leerproblemen, betrokkenheid van ouders of OETC. Secundaire scholen werken vooral aan de toeleiding naar en het behoud van kansarme en allochtone leerlingen in doorstromingsrichtingen van het ASO, TSO en KSO. De scholen krijgen veel ruimte om die actiepunten in te vullen en zelf prioriteiten te leggen. Zij concretiseren hun acties in een plan. Maar de overheid zal dit plan niet vooraf beoordelen om extra middelen te kennen.

3.2.3 Scholen met bijzondere noden

In het schooljaar 2000-2001 liep er een experimenteel project voor secundaire scholen met bijzondere noden. Het project moet scholen ertoe aanzetten om kansarmoede en risicogedrag van jongeren te bestrijden en in het algemeen hun onderwijskwaliteit te verhogen.

In het voorbije schooljaar ging het om 71 scholen die liggen in gemeenten die gelden ontvangen van het sociaal impulsfonds (SIF+) of in gemeenten die een non-discriminatieakkoord hebben. De scholen moesten ook minstens 70 leerlingen tellen in het BSO. Van alle leerlingen in de tweede en de derde graad, moest ook meer dan 35 % BSO volgen.

Om te bepalen welke scholen prioriteit kregen op andere, hanteerde de overheid twee criteria: de schoolse achterstand van de leerlingen en het aantal anderstalige nieuwkomers. De scholen moesten bovendien een korte motivering geven en twee engagementen aangaan. Ze konden daarbij kiezen uit preventie, onthaal en remediëring, leerlingenbegeleiding, remediëring van probleemgedrag, participatie en professionalisering.

De minister gaf de OVB-begeleiding in de Vlor de opdracht om dit project te begeleiden.

3.2.4 Opvang van vluchtelingenkinderen en anderstalige nieuwkomers

Op 1 maart 2001 telden 322 basisscholen 3247 anderstalige nieuwkomers. Om de leerkrachten en de schoolteams die deze leerlingen opvangen te ondersteunen, ontwikkelde de cel migranten van de Vlor een vormingsaanbod. Dit gebeurde in samenspraak met het steunpunt intercultureel onderwijs (ICO) en het steunpunt Nederlands als tweede taal (NT 2). Het aanbod omvat vier identieke reeksen waarin zowel taalvaardigheidsonderwijs als het intercultureel onderwijs aan bod kwamen.

De Vlor formuleerde ook een globaal advies over hoe het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers kan inspelen op nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen¹. Enkele grotere steden voeren de laatste jaren een geïntegreerd beleid voor het onthaal van nieuwkomers waarin de verschillende beleidsdomeinen samenwerken (onderwijs, welzijn, politie, huisvesting, ...).

¹ ALGEMENE RAAD, *Aanvullend advies over onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers*, 15 mei 2001.

Ten tweede streeft het federaal asielbeleid ernaar om alle legale asielzoekers te concentreren in asielcentra. Binnenlandse zaken dat het federale asielbeleid coördineert, werkt hiervoor niet vlot samen met onderwijs. Ze houden bij de inplanting van centra geen rekening met het onderwijsaanbod in de buurt. De nieuwe federale aanpak en de nieuwe klemtonen in het gemeentelijk onthaalbeleid bieden kansen voor een meer gecoördineerde aanpak van het leertraject van leerplichtige nieuwkomers.

De Vlor bepleit een leertraject voor anderstalige nieuwkomers dat uit drie fases bestaat: de eerste 60 dagen, een onthaaljaar en de opvolgingsfase. Elke stap in dat vormingsproces moet voorwerp zijn van trajectbegeleiding. De trajectbegeleiding krijgt een neerslag in een begeleidingsdossier.

In het basisonderwijs is er nood aan omkadering voor kinderen van 5 à 6 jaar. Om de integratie te bevorderen, wil de Vlor ook dat nieuwelingen in het begin meer in de onthaalklas zitten en nadien geleidelijk aan meer uren in de gewone klas les volgen. In regio's waar weinig scholen zijn die meewerken aan het onderwijsvoorrangsbeleid, komen veel nieuwkomers terecht in het buitengewoon onderwijs. De Vlor kan niet aanvaarden dat dit zou gebeuren enkel en alleen omdat de jongere aanpassings- of taalproblemen heeft. Onthaalonderwijs is een opdracht voor de gewone school.

In het secundair onderwijs is het niet langer raadzaam om scholen aan te duiden. Het zou beter zijn dat scholengemeenschappen in het lokaal overleg afspreken welke scholengemeenschap een onthaalklas zal inrichten.

Het buitengewoon secundair onderwijs vangt veel anderstaligen op. De Vlor pleit ook hier voor onthaalonderwijs in het gewoon onderwijs.

Voor analfabete jongeren ouder dan 15 jaar is een onderwijsloopbaan in het gewoon onderwijs meestal niet realistisch. Het deeltijds onderwijs biedt hun een alternatief aan. De leerlingen hebben nood aan een maatschappelijke en beroepsgerichte taalvaardigheid.

De Vlor pleit voor trajectbegeleiding van de nieuwkomers in het keuzeprocess naar en doorheen het regulier onderwijs. Een flexibel lesrooster moet ruimte creëren voor proefactiviteiten in het gewoon onderwijs. De school moet zelf de gelijkwaardigheid van diploma's kunnen beoordelen. Nu werkt de ingewikkelde administratieve procedure remmend. Een trajectmentor is verantwoordelijk voor de trajectbegeleiding en brengt de leerling in contact met de verschillende onderwijsvormen en studierichtingen. Hij werkt hiervoor nauw samen met het CLB.

Een aantal nieuwkomers hebben na het eerste onthaaljaar nog nood aan verdere opvolging. Dit geldt voor jonge kinderen, maar ook voor kinderen die hier toekomen op scharniermomenten b.v. bij de overgang naar het secundair onderwijs. Ook hierin speelt de trajectmentor een cruciale rol.

Dit advies vormde de basis voor de nieuwe omzendbrieven over het onthaal van anderstalige nieuwkomers¹. De Vlor betreurt wel dat nog steeds geen soepeler oplossing is gevonden om buitenlandse studieperiodes gelijkwaardig te verklaren. Nochtans is dit cruciaal om de jongere snel op een voor hem gepast leertraject te zetten.

¹ Onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers, 2 juli 2001; onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers in het voltijds gewoon secundair onderwijs, 23 juli 2001.

3.2.5 Modularisering: een stap op weg naar een flexibeler onderwijssysteem

Op 15 februari 2000 besliste het vast bureau een werkgroep op te richten over de invoering van modulair onderwijs. De overheid en de onderwijssector verwachten heel wat van modulair onderwijs. Modulair onderwijs zou een antwoord kunnen bieden op vragen naar meer flexibele leertrajecten, een transparanter opleidingsaanbod, minder ongekwalificeerde uitstroom, de erkenning van verworven competenties, vernieuwingen van de pedagogisch-didactische aanpak,

De werkgroep stelde een reflectienota op die een aantal kansen en valkuilen van modulair onderwijs op een rijtje zet. Tevens geeft de nota aan onder welke basisvoorwaarden op macro-, meso- en microniveau modulair onderwijs kan georganiseerd worden. De nota besteedt ook aandacht aan specifieke doelgroepen.

Vooraleer de nota te finaliseren, geven de raden en afdelingen in het volgende werkjaar nog bedenkingen voor hun specifiek onderwijsniveau of onderwijssector. Cruciaal is de vraag naar de haalbaarheid van modulair onderwijs voor specifieke doelgroepen.

Dit werkjaar beoordeelden de sectorcommissies ook de voorstellen voor modulaire structuurschema's waarmee de experimenteerscholen het tweede schooljaar aan het werk gaan. De sectorcommissies TSO-BSO werden voor de gelegenheid uitgebreid met vertegenwoordigers van het deeltijds beroepsonderwijs en het volwassenenonderwijs.

De beoordeling van de trajecten gebeurde aan de hand van vooraf vastgelegde criteria. De commissies beoordeelden de herkenbaarheid van certificaten en deelcertificaten voor de arbeidsmarkt en in het geval van de deelcertificaten voor verdere vorming, de indeling van leertrajecten in modules, de band met het beroepsprofiel, de haalbaarheid ervan voor verschillende doelgroepen, de volgorde van modules in leertrajecten, de omvang van de modules.

3.3 De overgang van het secundair naar hoger onderwijs

Op 16 maart 1999 formuleerde de algemene raad een advies over een soepeler overgang tussen het secundair en het hoger onderwijs¹. De onderwijsraad wilde ook een aantal pilootprojecten opstarten om de effecten van de kerngedachten uit het advies uit te testen.

Twee gedetacheerden op het departement onderwijs kregen de opdracht dit in partnership met de Vlor voor te bereiden. Tijdens het voorbije werkjaar zijn de eerste verkennende gesprekken hierover gevoerd. De Vlor hoopt dat in het volgende werkjaar effectief een aantal realisaties van start kunnen gaan.

¹ ALGEMENE RAAD, *Advies over de overgang van het secundair naar het hoger onderwijs*, 16 maart 1999.

3.4 Levenslang leren: een nieuwe uitdaging voor het leerplicht- en het volwassenenonderwijs

Zowel de raad voor het volwassenenonderwijs als de algemene raad formuleerden reflecties over de verschillende actieplannen (Vlaamse en Europese) over levenslang leren ¹.

De raad vraagt naar een samenhangend beleid. De samenhang tussen vele initiatieven en denkgroepen over levenslang leren is niet meer erg duidelijk. Een andere cruciale vraag is deze naar de financiering van het levenslang leren. Hierbij rijst een spanning tussen de initiatieven die de overheid zelf realiseert en de inspanningen die verschillende andere partners op zich (willen) nemen.

Onderwijs en ook levenslang leren is een breed proces dat diverse levensdomeinen en levensfasen omvat. Maatschappelijke integratie kan niet beperkt zijn tot tewerkstelling op zich. In die zin stoort de Vlor zich aan de overbeklemtoning van het levenslang leren als middel om tewerkstelling te realiseren. Levenslang leren moet verschillende levensdomeinen omvatten gaande van de sociaal-culturele sector, over algemeen-vormende programma's en tweedekansonderwijs tot specifieke trainingen met het oog op tewerkstelling. Levenslang leren moet daarom even goed een kritisch-creatieve dimensie in zich dragen.

Een andere zorg heeft te maken met zwakkere groepen (economisch, sociaal en intellectueel) in een kennissamenleving. Voor deze mensen is levenslang leren helemaal niet evident door negatieve school-, en leerervaringen, beperkte (intellectuele) mogelijkheden en flexibiliteit, beperkte talenkennis ... De Vlor wijst op het gevaar dat levenslang leren de kloof tussen hoog- en laaggeschoolden verder zal vergroten. Educatieve voorzieningen dreigen vooral op maat van de hooggeschoolden toegesneden te worden. In het kader van het mozaïekdecreet wees de algemene raad erop dat het recht op levenslang leren voor mensen die meer behoefte hebben aan gedifferentieerde leerwegen (onder meer wegens een handicap of beperkt leervermogen) geenszins gegarandeerd is ². Dit blijft een belangrijke leemte in het denken over levenslang leren. Het valt de Vlor in het algemeen op dat de beleidsteksten bijzonder weinig aandacht besteden aan specifieke doelgroepen. De raad mist onder meer een actieplan om laaggeletterdheid tegen te gaan.

Levenslang leren is een uitdaging voor het leerplichtonderwijs dat jongeren nieuwe competenties onder meer op het vlak van leren en zelfsturing zal bijbrengen. Het belang van brede en duurzame competenties komt nog meer onder de aandacht.

In het volwassenenonderwijs pleit de Vlor voor soepele en gedifferentieerde leerwegen, een breed onderwijsaanbod dat zowel een tewerkstellingsperspectief heeft als volwaardige tweedekansleerwegen. Belangrijk is ook de versterking van de onderlinge inwisselbaarheid van opleidingen en opleidingsonderdelen tussen het leerplichtonderwijs, het deeltijds beroepssecundair onderwijs, het volwassenenonderwijs en de volwasseneneducatie. Inwisselbaarheid heeft zowel betrekking op transparante leertrajecten en ontwikkelingslijnen als op de studiesanctionering.

Afstandslernen is een belangrijk instrument voor een democratischer toegang tot volwassenenonderwijs. Aan de andere kant is onderwijs ook gericht op persoonlijkheidsontwikkeling en speelt de groep een belangrijke rol bij het leerproces.

¹ ALGEMENE RAAD, *Standpunt van de Vlaamse Onderwijsraad over een beleid voor levenslang en levensbreed leren*, 30 april 2001; RAAD VOOR HET VOLWASSENENONDERWIJS, *Reactie op enkele uitzichten van het actieplan "een leven lang leren in goede banen"*, 28 november 2000.

² ALGEMENE RAAD, *Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs, XIII*, 6 maart 2001.

Daarom is een debat over afstandsleren, de pedagogische mogelijkheden en grenzen ervan wenselijk.

Een goede trajectbegeleiding en studiekeuzebegeleiding van het levenslang leren zijn cruciaal. Het debat over rechten en plichten en de eigen verantwoordelijkheid van het individu om zijn competenties op peil te houden, moet zeker nog gevoerd worden.

In het perspectief van levenslang leren wijzigt de rol van de docent in het volwassenenonderwijs. Hij wordt meer en meer een coach die het leerproces zo goed mogelijk ondersteunt. Deze veranderende rol vraagt specifieke vormen van professionalisering.

De Vlor pleit ervoor om bij het debat over de herwaardering van het technisch en beroepsonderwijs het perspectief van levenslang leren en aansluitende leerwegen niet uit het oog te verliezen. Beide beleidsvisies (waardering van TSO-BSO en levenslang leren) moeten coherent en evenwichtig op elkaar afgestemd zijn ¹.

3.5 Vernieuwingen in de curricula

3.5.1 Onderwijs in eigen taal en cultuur

In het kader van het debat over een integraal ondersteuningsbeleid benadrukte de Vlor opnieuw het belang van onderwijs in eigen taal en cultuur ². Een goed ondersteuningsbeleid begint bij het hanteren van diversiteit als een fundamenteel uitgangspunt voor onderwijs. Individuele of groepskenmerken van leerlingen kunnen een uitgangspunt vormen voor de verwerving van waardevolle competenties. Dit geldt ook voor allochtone referentiekaders en talen. Onderwijs in eigen taal en cultuur begeleidt leerlingen bij het proces van identiteitsconstructie en sluit aan bij socialisatiecontexten die de facto meertalig zijn. De Vlor vraagt om na te gaan voor welke nieuwe groepen dit ook mogelijk is.

3.5.2 Intercultureel onderwijs

Een samenwerkingsverband van de Vlaamse Onderwijsraad en de steunpunten “Intercultureel onderwijs” (ICO) en Nederlands als tweede taal (NT2) heeft op experimentele basis thematische pakketten “coöperatief leren in multiculturele groepen” (CLIM) ontwikkeld. Een grote groep leerkrachten volgde de bijhorende vorming en probeerde het materiaal uit in hun klas. Op basis van hun bevindingen en ervaringen en een werkgroep die beoordeelde of het materiaal ook in het buitengewoon onderwijs bruikbaar is, zijn de materialen aangepast.

In de voorbije maanden verscheen “Samen feesten” ³ en “Zit er een schroefje los ?” ⁴ voor de tweede graad van het basisonderwijs. De CLIM-wijzer is een algemene handleiding die de historiek en de achtergronden van CLIM uiteenzet en uitvoerig de didactiek toelicht ⁵. Voor de derde graad verschijnt in de volgende maanden “Begrijp je mij ?” en “Wie ben ik ?”. Er komt nog een pakket voor de eerste graad van het secundair onderwijs en pakketten voor de tweede en de derde graad van het basisonderwijs zullen waarschijnlijk volgen.

¹ ALGEMENE RAAD, *Advies over de beleidsbrief 2000-2001*, 21 november 2000.

² ALGEMENE RAAD, *Advies over een geïntegreerd ondersteuningsaanbod voor scholen*, 17 april 2001.

³ COMMISSIE ONDERWIJS MIGRANTEN, *Samen feesten*, Antwerpen, de Sikkel, 2001.

⁴ COMMISSIE ONDERWIJS MIGRANTEN, *Zit er een schroefje los ?*, Brussel, Vlor, 2001.

⁵ COMMISSIE ONDERWIJS MIGRANTEN, *CLIM-wijzer (algemene handleiding)*, Brussel, Vlor, 2001.

3.5.3 Opvoeden tot kritische en geëngageerde burgers: "de kracht van je stem"

In het project "De kracht van je stem" ontwikkelt de Vlor kant-en-klaar materiaal voor leerkrachten die met hun klas aan democratische vorming willen werken. Het project sluit met thema's zoals mensenrechten en actief burgerschap en besluitvorming naadloos aan bij de eindtermen burgerzin zoals die aan het Vlaams parlement werden voorgelegd. De werkvormen nodigen uit om probleemoplossend en creatief aan de slag te gaan.

Het project ontwikkelde al materiaal voor de derde graad van het basisonderwijs, voor de tweede, derde en vierde graad van het BSO en voor de derde graad van het ASO, TSO en KSO. In het voorbije werkjaar raakten ook de materialen klaar voor de eerste en de tweede graad van het ASO, TSO en KSO.

Voor de eerste graad ontwikkelde de Vlor, samen met het centrum informatieve spelen in Leuven, vier speldozen. In het spel "G4" gaat het over de gemeente, in "Rechtdoor" over kinderrechten en in "Overstemmen" over het federale en Vlaamse parlement. Open kaart ten slotte behandelt op speelse wijze regels en afspraken. Elk spel veronderstelt een of twee lestijden.

Voor de tweede graad van het secundair onderwijs nodigen diverse stripverhalen leerlingen uit om zelf creatief te zoeken naar oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen. Voor de leerkrachten is er een informatiemap. Die belicht op een vlotte en toegankelijke manier de thema's mensenrechten en kinderrechten, democratie en rechtsstaat, verkiezingen en partijen, overheden en instellingen. Bij het leerlingmateriaal zelf hoort een handleiding.

3.5.4 Gezondheidsbevordering

De vroegere stuurgroep Gezondheidsvoorlichting en -opvoeding in het onderwijs, is sinds 1997 een permanente commissie van de Vlor. Ze heet voortaan commissie gezondheidsbevordering en fungeert als legitimatiegroep voor onderwijsinitiatieven van het Vlaams Instituut voor gezondheidspromotie.

De vroegere pedagogische werkgroep ontwierp materialen en screende andere inhoudelijk en didactisch. Intussen doopte de werkgroep zichzelf om tot werkgroep kwaliteitslabel. Uit de naamsverandering blijkt meteen al dat het voortaan vooral de bedoeling is materialen van diverse organisaties te screenen op hun deugdelijkheid. De werkgroep bereidt de bespreking in de commissie voor.

Tijdens de vergadering van 31 oktober 2000 kende de commissie een kwaliteitslabel toe aan "leefsleutels voor jongeren"¹, "een drugsbeleid op school"², "het land van calcimus"³, "en wat met zelfmoord"⁴, "gezondheid, je kunt er zelf iets aan doen"⁵.

1 *Leefsleutels voor jongeren*, Brussel, Leefsleutels, 2000.

2 *Een drugsbeleid op school*, Laken, VAD, 2000

3 *Het land van Calcimus*, Brussel, Nutrition Information Center (NICE), 1999.

4 *En wat met zelfmoord?*, Brussel, Centrum ter preventie van zelfmoord, 2000

5 *Gezondheid, je kunt er iets aan doen*, Brussel, Vlaams instituut voor gezondheidspromotie, 2000

De invoering van de ontwikkelingsdoelen en eindtermen “gezondheidseducatie” verplichten scholen ertoe preventief te werken aan gezondheid. De vraag naar ondersteuning en begeleiding hierbij is groot.

In een eerste fase heeft de Commissie Gezondheidsbevordering van de Vlor de pedagogische begeleidingsdiensten en de inspectie gevraagd de knelpunten te achterhalen die de implementatie van gezondheidsbevordering bemoeilijken of in de weg staan.

Om de bevindingen van de commissie verder te onderbouwen, te toetsen en aan te vullen belaste de Vlor dr. Stephan Van den Broucke met een studieopdracht. Via een kwalitatieve bevraging van scholen gaat de onderzoeker na welke inhoudelijke, organisatorische en structurele knelpunten gezondheidsbevordering op schoolniveau belemmeren of faciliteren.

3.5.5 Mondiale vorming

Sinds een tweetal jaar komt in de Vlor de commissie mondiale vorming samen. Onderwijsverstrekkers en NGO's die bezig zijn met ontwikkelingseducatie, vredeseducatie en mensenrechteneducatie vinden er een platform om te overleggen over mondiale vorming in het onderwijs.

Een van de cruciale discussiepunten is de kwaliteit van de materialen die NGO's ontwikkelen. Om leerkrachten en begeleiders beter te informeren bij hun zoektocht naar geschikte materialen, werkt de commissie aan een toetsingsinstrument.

3.5.6 ICT in de klas en op school

In het kader van de initiatieven over ICT pleit de Vlor voor een debat ten gronde over de pedagogische en didactische waarde van informatie- en communicatietechnologie¹. Het is immers niet voldoende dat jongeren leren over ICT; ze moeten vooral leren met ICT. ICT biedt heel wat mogelijkheden op het vlak van differentiëring en remediëring, voor de integratie van jongeren met een handicap, op het vlak van zelfstandiger leren ... Anderzijds is ICT ook geen wondermiddel dat noodzakelijkerwijze leidt tot goed onderwijs. In het debat dient ook de verantwoordelijkheid verduidelijkt van verschillende onderwijsactoren zoals de onderwijsverstrekkers, de overheid, de lerarenopleidingen, de privé-sector, ouders en leerlingen. Zo rijst de vraag hoe de inhouden kunnen ontwikkeld worden, rekening houdend met ieders verantwoordelijkheden.

3.5.7 Levensbeschouwelijke vakken

De algemene raad vroeg naar aanleiding van het onderwijsdecreet, XIII om in officiële scholen cultuurbeschouwing te kunnen aanbieden, naast de traditionele levensbeschouwelijke vakken². Heel wat ouders, onder meer deze die in het gemeenschapsonderwijs kiezen voor een “methodeschool”, vragen om deze versoepeling. De raad vindt dat de leerlingen die vrijstelling kregen voor levensbeschouwelijke vakken, pedagogisch-didactische alternatieven moeten volgen. Cultuurbeschouwing biedt hiervoor een goede oplossing.

Er rees evenwel twijfel of het aanbieden van cultuurbeschouwing door het gemeenschapsonderwijs niet strijdig is met de bepalingen van de grondwet.

¹ ALGEMENE RAAD, *Advies over de beleidsbrief 2000-2001*, 21 november 2000.

² ALGEMENE RAAD, *Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs*, XIII, 6 maart 2001.

3.5.8 De invoering van de euro

Op initiatief van de afdeling voor het buitengewoon secundair onderwijs bogen diverse werkgroepen zich over de wijze waarop scholen uit het gewoon en buitengewoon onderwijs, uit het basis- en secundair onderwijs jongeren kunnen voorbereiden op het gebruik van de Euro. Voor deze doelgroep stelde de Vlor, in samenwerking met de Nationale Bank en het commissariaat-generaal voor de Euro een brochure samen ¹. De brochure geeft een antwoord op veel voorkomende vragen en suggereert ook speelse werkvormen om dit thema met jongeren te behandelen.

De werkgroep screende ook materialen ontwikkeld door derden op hun bruikbaarheid voor diverse doelgroepen in het onderwijs.

3.5.9 Netoverstijgende detacheringen

Het inspectiedecreet schept de mogelijkheid om voor netoverstijgende projecten detacheringen aan te vragen. Het gaat hier om projecten uitgevoerd door diverse koepels, de overheid en onderwijsinitiatieven van derden.

Zoals elk jaar beoordeelde de Vlor de aanvragen en formuleerde hierover een advies ². De beoordelingscriteria waren dezelfde als verleden jaar : de opportuniteit (impact op de onderwijspraktijk, de behoefte van twee of meer netten, geen overlap met andere initiatieven) en de betrokkenheid van de koepels bij de goedgekeurde projecten. Op vraag van de minister werd ook rekening gehouden met de meerwaarde voor het onderwijs, de inbedding in het veld en het netoverstijgend karakter.

Verleden jaar liet de minister weten dat het netwerk voor onderwijs aan varende, circus- en kermiskleuters, de informatie- en communicatiecel eindtermen, efecot, het project wetenschappelijke zorgverbreding KU-Leuven, Amnesty International, kinderwereldatelier Antwerpen, Vormingscentrum Jos Van Ussel en het Ecocentrum De Goren in Mol in 2001-2002 geen nieuwe detachering zouden krijgen. De algemene raad heeft daarom aanvragen van deze initiatieven niet meer in aanmerking genomen hoewel dit voor een aantal initiatieven zeker te betreuren is.

Voor het schooljaar 2001-2002 besliste de minister nog slechts 55 detacheringen toe te staan. De algemene raad betreurt ook deze nieuwe inperking aangezien daardoor opnieuw een aantal waardevolle projecten moeten sneuvelen.

De algemene raad verleende een gunstig advies aan vijf projecten uitgevoerd door het gemeenschapsonderwijs en de koepels. Het betreft in totaal 34,5 personeelsleden.

Er werden drie projecten vanuit de overheid voorgelegd. De algemene raad wees deze allen af omdat ze niet beantwoorden aan de bepalingen van het decreet dat deze detacheringen voorbehoudt voor projecten uitgevoerd door twee of meer koepels. Voor de overheid voorziet hetzelfde decreet een ander contingent gedetacheerden.

De algemene raad beoordeelde 9 dossiers van derden voor verlenging van detacheringen positief (10,5 personeelsleden) en 10 negatief. Wel snoeide de raad in het aantal detacheringen per positief dossier. Van de 15 nieuwe aanvragen kregen er 4 projecten groen licht.

¹ VLAAMSE ONDERWISRAAD, NATIONALE BANK VAN BELGIË, *Overgang van de Belgische frank naar de euro. Handreiking voor scholen en leerkrachten*, Brussel, 2001.
² ALGEMENE RAAD, *Netoverstijgende detacheringen 2001-2002*, 5 juni 2001.

3.6 Kwaliteitszorg en kwaliteitsbewaking

3.6.1 Het concept eindtermen en ontwikkelingsdoelen

Over het concept eindtermen en ontwikkelingsdoelen was ook dit jaar heel wat te doen. In het advies over de beleidsbrief verzette de Vlor zich tegen een omschrijving van eindtermen als doelen die aangeven wat de samenleving fundamenteel vindt ¹. De Vlor vindt dat eindtermen minimumdoelen moeten blijven zodat ze aan leraren en schoolteams ruimte laten, onder meer om in te gaan op de behoeften en vragen van de jonge mensen.

Het ontwerp van themadecreet legt de omschrijvingen en de procedures vast die de overheid wil hanteren in het secundair onderwijs ². Momenteel gelden de definities en procedures voor eindtermen en ontwikkelingsdoelen niet voor het DBSO. De Vlor is het daarmee eens omdat nog niet duidelijk is waar het ijkpunt voor kwaliteitsbewaking in het DBSO moet liggen ³. De raad vindt wel dat het debat ten gronde op korte termijn moet worden gevoerd. De raad formuleert drie uitgangspunten waar kwaliteitsstandaarden in het DBSO moeten aan beantwoorden. De positie van het deeltijds onderwijs ten aanzien van het voltijds secundair onderwijs moet duidelijk zijn. De jongeren die het DBSO verlaten, beschikken over een specifieke en onmiddellijke inzetbaarheid op de arbeidsmarkt. Ten tweede moeten ook jongeren in het DBSO basisvorming krijgen. De basisvorming zal gericht zijn op maatschappelijke redzaamheid. Ten derde staan dwingende normen en strakke programma's haaks op de specifieke kenmerken van de doelgroep. Kwaliteitsnormen moeten ruimte laten om in te spelen op de leefwereld van de jongeren en voor differentiatie en remediëring.

De algemene raad verwerpt een omschrijving van eindtermen die zou kunnen suggereren dat de klassenraad enkel beoordeelt of de leerling de eindtermen bereikt. Eindtermen zijn kwaliteitsstandaarden voor de school. Het komt de inspectie niet toe om op individuele basis na te gaan of leerlingen de eindtermen bereiken. De raad pleit ook voor omschrijvingen van eindtermen die scholen toelaten een zorgbreedtebeleid te voeren. Eindtermen mogen geen uitstotend effect hebben.

Voor het studierichtings specifiek gedeelte van de opleiding opteert de Vlor voor specifieke eindtermen. In een decreet komen de specifieke eindtermen die duurzaam zijn en breed geformuleerd zijn. De decretale specifieke eindtermen hebben betrekking op het einde van het secundair onderwijs. In een convenant spreken de onderwijsverstrekkers, de overheid en de sociale partners (als het om beroepsgerichte trajecten gaat) af welke precieze conventionele eindtermen ze zullen hanteren. Deze laatste soort eindtermen passen in het kader dat de decretale eindtermen tekenen en hebben betrekking op aspecten die meer aan evolutie onderhevig zijn. De Vlor hoopt via de soepeler procedure van de convenanten opleidingen zo actueel mogelijk te kunnen houden. In het convenant kunnen de onderwijsverstrekkers en de andere betrokken partners ook afspreken welke doelen in de diverse graden thuishoren.

De Vlor maakt zich ook zorgen over de procedure om te komen tot specifieke eindtermen. De overheid wil de eensluidende adviesbevoegdheid van de Vlor schrappen. De Vlor vreest dat dit de weg opent naar een groot aantal afwijkingsaanvragen. Het themadecreet preciseert ook onvoldoende de procedure om specifieke decretale eindtermen op te stellen en te bekrachtigen.

1 ALGEMENE RAAD, *Advies over de beleidsbrief 2000-2001*, 21 november 2000.

2 ALGEMENE RAAD, *Advies over de amendementen op het ontwerp van decreet betreffende de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de basiscompetenties in het secundair onderwijs*, 5 juni 2001.

3 De sociale partners stemden tegen deze stelling.

Voor het buitengewoon onderwijs is de Vlor tevreden dat de overheid het advies van de afdeling Buso volgt om in de opleidingsvorm 4 zowel eindtermen als ontwikkelingsdoelen te kunnen hanteren ¹. Dit garandeert de gelijkwaardigheid van die opleidingen.

Aangezien het concept van eindtermen veranderingen onderging in gevolge discussies in het secundair onderwijs, is het noodzakelijk deze veranderingen door te denken naar het basis- en volwassenenonderwijs. Een poging hiertoe gebeurde in het mozaïekdecreet ².

Eindtermen en ontwikkelingsdoelen in het basisonderwijs

Een punt van discussie is de vraag hoe de overheid kan verhinderen dat eindtermen een inclusieve aanpak van leerproblemen en remediërend handelen in de weg staan. Als alle leerlingen van een leerlingengroep de eindtermen moeten behalen, zou dit een uitstotend effect kunnen ressorteren. De oorspronkelijke definitie van eindtermen, zoals neergeschreven in het decreet op het basisonderwijs, bepaalde daarom wat een minimumdoel is, met name doelen die alle leerlingen kunnen bereiken tijdens het leerproces. De definitie was bedoeld als een richtlijn voor de opstellers van eindtermen. Het was niet de bedoeling dat de inspectie zou nagaan of alle leerlingen de eindtermen bereiken, wel of de school alles in het werk stelt opdat de leerlingen die zouden bereiken. Toch bleven deze afspraken voor discussies zorgen. Dit debat probeerde het mozaïekdecreet op te lossen door te stellen dat de inspectie bij de beoordeling of de school voldoet aan haar maatschappelijke opdracht de schoolcontext en de schoolpopulatie mee in rekening zou brengen. Door deze formulering verschuift de klemtoon evenwel van een norm voor eindtermenauteurs opnieuw naar het niveau van de leerlingen. Daarom was deze nieuwe formulering evenmin aanvaardbaar. De Vlor stelde voor om de bewijslast duidelijk bij de school te leggen en niet bij de individuele leerling. Daarom zou toegevoegd worden dat de school de maatschappelijke opdracht heeft om de leergebiedgebonden eindtermen met betrekking tot kennis, inzichten en vaardigheden met zoveel mogelijk leerlingen te bereiken. De attitudes zal de school nastreven aangezien attitudes minder gemakkelijk te beïnvloeden zijn door het schoolmilieu.

Het mozaïekdecreet creëert ook de mogelijkheid om in het buitengewoon basisonderwijs eindtermen uit het gewoon onderwijs of ontwikkelingsdoelen uit andere types te selecteren. Dit is met het oog op inclusie zeker een positieve ontwikkeling.

Eindtermen voor het volwassenenonderwijs

De regelgeving over eindtermen en de eindtermen zelf moeten zoveel als mogelijk gelijklopend zijn voor het volwassenenonderwijs en het voltijds secundair onderwijs. Dit geldt met name in het aanbod dat analoog is in beide onderwijssectoren en waar de tweedekansfunctie van het volwassenenonderwijs erg belangrijk is ³.

Voor het niet-analoge aanbod pleit de raad voor een soepeler systeem van kwaliteitsbewaking. Dit aanbod moet soepeler kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen en opleidingsbehoeften. In plaats van decretaal vastgelegde einddoelen pleit de raad voor een overlegmodel met de overheid, de verstrekkers van de opleidingen en waar relevant, de sociale partners.

1 AFDEELING VOOR HET BUITENGEWOON SECUNDAIR ONDERWIJS, *Advies over ontwikkelingsdoelen en eindtermen in het Buso, opleidingsvorm 4*, 22 februari 2001.

2 ALGEMENE RAAD, *Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs, XIII*, 6 maart 2001.

3 ALGEMENE RAAD, *Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs, XIII*, 6 maart 2001.

Eindoelen voor het deeltijds kunstonderwijs

Een werkgroep van de afdeling voor het deeltijds kunstonderwijs overlegt over de wenselijkheid van kwaliteitsstandaarden voor deze onderwijssector. Een cruciaal gegeven hierbij is de diversiteit van de doelgroep van het DKO en de diversiteit aan leerbehoeften van deze cursisten. De werkgroep verwacht het advies het volgende werkjaar te kunnen afronden.

3.6.2 Doorlichtingen door de inspectie

In het kader van het onderwijsdecreet, XIII kaartte de Vlor het probleem van de openbaarheid van doorlichtingsverslagen aan ¹. De grondwet geeft iedere burger het recht om elk bestuursdocument te raadplegen en er een afschrift van te krijgen, tenzij de wet of een decreet dit beperkt.

De raad vraagt de minister om bij decreet de voorwaarden te bepalen waaronder burgers de doorlichtingsverslagen kunnen inzien. Niet alle gedeeltes zijn immers geschikt voor publicatie. Het is absoluut noodzakelijk dat de inspectie in alle vrijheid bepaalde vaststellingen kan doen en daarover rapporteren aan het schoolbestuur. Toch kunnen bepaalde uitlatingen de privacy van personeelsleden schenden. Het zou niet goed zijn dat autocensuur een goede terugkoppeling naar het schoolbestuur verhindert.

Het decreet zou best bepalen dat het beschrijvend gedeelte van de doorlichting vertrouwelijk is.

De Vlor wees in het advies over de beleidsbrief het idee af om een organisatiestructuur, naast de inspectie en de dienst voor onderwijsontwikkeling, op te zetten om periodieke peilingen uit te voeren ². In deze context herhaalde de raad zijn verzet tegen een ranking van scholen, ook al zijn er tendensen in die richting.

3.6.3 De omkadering van de pedagogische begeleidingsdiensten

De Onderwijsraad benadrukte bij diverse gelegenheden de noodzaak van goede onderwijs-ondersteunende diensten. Deze diensten ondersteunen de kwaliteit van de onderwijsprocessen en geven onderwijsvernieuwingen mee vorm. Deze diensten moeten een aantal taken opnemen ongeacht het aantal scholen die ze begeleiden. Bovendien verhogen een aantal vernieuwingen die de overheid initieerde, de taakbelasting van deze diensten.

De algemene raad pleit er daarom voor een verhoging van de omkadering van de pedagogische begeleidingsdiensten zoals dat eerder voor de inspectie gebeurde ³. De omkadering van de begeleidingsdiensten daarentegen werd gehalveerd.

Om de omkadering te verhogen, zijn drie denksporen mogelijk. De organieke omkadering kan toenemen of de begeleidingsdiensten kunnen een beroep doen op meer gedetacheerde leerkrachten. Een derde alternatief is de netoverstijgende detacheringen te benutten om gezamenlijke net-overstijgende projecten te realiseren.

Dit vergt evenzeer een wijziging in de normering voor de toekenning van middelen.

¹ ALGEMENE RAAD, *Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs, XIII*, 6 maart 2001.

² ALGEMENE RAAD, *Advies over de beleidsbrief 2000-2001*, 21 november 2000.

³ ALGEMENE RAAD, *Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs, XIII*, 6 maart 2001.

3.6.4 Overlegplatforms tussen inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten

Sinds 1996 functioneren er in de Vlor drie overlegplatforms waar de inspectie en de pedagogische begeleidingsdiensten overleggen en afspraken maken over knelpunten in de kwaliteitszorg en de kwaliteitsbewaking. De invoering van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen in de scholen is er een belangrijk thema. Ook de algemene vaststellingen van de inspectie over de toestand van het Vlaamse onderwijs komen er aan bod. Een derde gespreksthema zijn de procedures voor kwaliteitszorg en kwaliteitsbewaking: hoe werken scholen en pedagogische begeleidingsdiensten aan de vaststellingen tijdens een doorlichting. Wat is de rol van de school, de inspectie en de begeleidingsdiensten als de inspectie ernstige problemen vaststelt in een school.

Er is een overkoepelend platform met een subgroep voor het buitengewoon onderwijs, een platform voor het basis- en secundair onderwijs.

Het overkoepelend overlegplatform boog zich over de diverse inventarissen van instrumenten voor zelfevaluatie en over initiatieven om leerlingen te betrekken bij interne kwaliteitszorg. Het overkoepelend platform beraadde zich ook over de werking van de platforms op zich.

De subgroep voor het buitengewoon onderwijs had het over de handelingsplanning. De inspectie, de begeleidingsdiensten en de dienst voor onderwijsontwikkeling zetten hun visie uiteen en gaven aan waar ze nog knelpunten ervaren in de schoolpraktijk.

Het platform voor het basisonderwijs had het over de samenwerking tussen de inspectie en de begeleidingsdiensten in de scholen, op het regionale en het centrale niveau. Beide partijen onderschreven een afsprakennota waarin de gemaakte afspraken zijn vastgelegd. De inspectie informeerde de begeleidingsdiensten ook over de nieuwe procedure voor doorlichtingen, het voortgangstoezicht en de planlast. Ook dit forum nam kennis van de vaststellingen van de inspectie in haar jaarlijkse inspectieverslag.

Ook het overlegplatform secundair onderwijs overlegde over de nieuwe procedure voor doorlichtingen. Nu alle scholen een eerste keer zijn doorgelicht, kan een tweede ronde met een op punt gestelde procedure aanvangen. De inspectie en de begeleidingsdiensten ontwikkelden een instrument voor de implementatie en de evaluatie van vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen. Het platform volgt het gebruik van dit instrument nauwlettend op. Een aantal begeleidingsdiensten lichten hun werking toe en de knelpunten die ze daarbij ervaren. Deze thema's komen in het volgende werkjaar zeker verder aan bod.

3.6.5 Interne kwaliteitszorg

De raad voor het basisonderwijs organiseerde in 2000 opnieuw een Forum basisonderwijs. Het centrale thema van dit forum was de kwaliteitszorg in de basisschool.

Een wezenlijk uitgangspunt is dat de school in belangrijke mate verantwoordelijk is zowel van de inhoud van het begrip kwaliteit als de wijze waarop ze daaraan werkt. Op vier regionale ontmoetingsdagen wisselden directies, pedagogisch begeleiders, inspecteurs en leerkrachten ideeën en ervaringen uit over hoe hun school aan kwaliteitszorg doet. Een aantal scholen stelden hun manier van werken voor aan de andere deelnemers. De presentaties van de scholen toonden een rijk en gevarieerd gamma van systemen voor interne kwaliteitszorg.

Uit de verhalen van de scholen blijkt dat de bestaande regelgeving scholen stimuleert om op een positieve en creatieve manier te werken aan kwaliteit. Dit stemt zeker hoopvol. Anderzijds gaven scholen ook signalen over knelpunten die ze dagelijks ervaren.

De raad baseerde zich op deze verhalen om een eigen standpunt te formuleren. Hij beklemtoont ten eerste het belang om autonoom een invulling te kunnen geven aan kwaliteitszorg. De overheid, de koepels, de inspectie, de pedagogische begeleidingsdiensten, de nascholers en de CLB's moeten deze autonomie respecteren en ondersteunen.

De overheid moet mogelijkheden scheppen om meer stabiliteit te brengen in het schoolteam. Zo kan het schoolbestuur doelgericht en geïntegreerd werken met een professioneler team. De overheid moet scholen ook kansen bieden voor structureel overleg tijdens de werktijd. Een directeur moet de kans krijgen een pedagogisch beleid te concipiëren, te sturen en bij te sturen. Dit veronderstelt dat hij minder administratieve en logistieke taken zelf moet uitvoeren. De directeur moet kunnen fungeren als een spilfiguur en een echte interne leider. Dit veronderstelt de nodige vorming.

De pedagogische begeleidingsdiensten ondersteunen het proces van kwaliteitszorg door een effectieve en vraaggestuurde procesbegeleiding en –coaching. Alle ondersteunende diensten waaronder ook het CLB moeten met mekaar overleggen om hun ondersteuning uit te bouwen tot een coherent geheel. De deelnemers aan het forum vinden ook dat de inspectie op een meer schooleigen wijze kan doorlichten als ze gebruik zou maken van gegevens uit de interne evaluatie. De nascholingsinitiatieven zouden efficiënter zijn als ze beter aansluiten bij de specifieke behoeften van de school. De vraagsturing van de nascholing is dus erg belangrijk.

Het forum wees ook op de nood om leraren beter voor te bereiden om in een schoolteam te werken aan kwaliteitsverbetering. Het wetenschappelijk onderzoek zou meer concrete handreikingen moeten bieden voor de noden van scholen.

De minister van onderwijs en vorming reageerde uitvoerig op de aanbevelingen. De geformuleerde noden zijn ook voor haar herkenbaar. De nieuwe CAO maakt een aantal van de aanbevelingen realiseerbaar. Andere aanbevelingen zoals versterken intern leiderschap, structureel overleg mogelijk maken, ondersteuningsbeleid, bijsturingen in lerarenopleiding, betere afstemming tussen inspectie en begeleiding staan op de agenda tijdens de komende maanden en jaren.

3.7 Herwaardering en professionalisering van het lerarenambt

3.7.1 Maatregelen om het lerarentekort op te vangen

Volgens prognoses zijn er de komende vier jaar in het basisonderwijs 1722 leerkrachten te weinig. In het secundair onderwijs situeert het tekort zich in zogenaamde “knelpuntvakken” zoals Nederlands, wiskunde, Frans. Een op vier knelpuntvacatures heeft betrekking op een leraar TV/PV. Al in het advies over de beleidsbrief pleitte de Vlor ervoor om rechtspositieregelingen in die zin aan te passen dat scholen leerkrachten met ervaring in de beroepswereld kunnen aantrekken voor het onderwijs¹.

¹ ALGEMENE RAAD, *Advies over de beleidsbrief 2000-2001*, 21 november 2000.

Deze tekorten kunnen de kwaliteit van het onderwijs ondergraven. Als mogelijke oplossing overweegt de overheid om laatstejaarsstudenten uit de lerarenopleidingen en de voortgezette opleidingen in te schakelen. De klemtoon zou vooral liggen op het basisonderwijs.

De Vlor vindt dat zelfstandige stages op zich een waardevol onderdeel vormen van initiële lerarenopleidingen¹. Tijdens een zelfstandige stage waarin een student een groot deel van het klasmanagement op zich neemt en functioneert als lid van het schoolteam krijgt de student een realistisch beeld van de toekomstige manier van werken. Dat kan de praktijkshock hopelijk verzachten. Cruciaal is wel dat de stage past in globale leerlijnen die de opleidingsinstelling uittekent en dat de studenten kunnen rekenen op een adequate begeleiding. De onderwijsraad vindt dat zelfstandige stages thuishoren in alle initiële lerarenopleidingen en niet enkel in de opleiding tot onderwijzer. De Vlor diept dit idee niet uit in dit advies omdat hij wacht op het evaluatierapport over de lerarenopleidingen, waar dit onderwerp ongetwijfeld opnieuw aan bod komt.

Anderzijds vindt de Vlor dat zelfstandige stage geen wondermiddel kan zijn om het lerarentekort op te vangen. Daarom vraagt de Vlor om op korte termijn structurele maatregelen te nemen.

De Vlor verleende daarom een gunstig advies aan het voorstel, zij het dat een aantal strikte randvoorwaarden werden geformuleerd. Zelfstandige stage kan enkel op basis van vrijwilligheid en overleg tussen de student, de school en de lerarenopleiding. Een goede pedagogische begeleiding van de stage moet garanderen dat het een zinvol opleidingsonderdeel is voor de student. Ervaren leerkrachten zouden kunnen optreden als mentor. Tegelijk biedt dit voorstel de ervaren leerkrachten een loopbaanperspectief zodat ze misschien langer in het onderwijs blijven werken. De lerarenopleidingen zullen inspanningen moeten doen om de stage te kaderen in een zinvol opleidingsaanbod waarin de student gradueel een grotere verantwoordelijkheid leert dragen. De Vlor wil dat het decreet een minimumduur van zes weken en een maximumduur van negen weken inschrijft.

Het decreet zou ook de rechtspositie van de student tijdens de zelfstandige stage en zijn verhouding ten aanzien van de stageschool moeten verduidelijken.

Het is de bedoeling om dit te evalueren na een eerste experimenteerjaar.

3.7.2 De lerarenopleiding voor muzische en artistieke vakken

De implementatie van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen in het basisonderwijs is volop bezig. De vraag rijst in welke mate leerkrachten voorbereid zijn om muzische vorming te geven. Voor het basisonderwijs biedt een nascholingsaanbod via de academies misschien een oplossing. Daarnaast vraagt de Vlor om een evaluatie van de mate waarin de lerarenopleidingen aandacht besteden aan de basiscompetenties die relevant zijn voor de muzische component. Tijdens een voortgezette opleiding kunnen leraren hierop verder bouwen.

In het secundair onderwijs verschillen de problemen naargelang het om muzikale dan wel om plastische opvoeding gaat. Het ontwerpadvies gaat in op knelpunten bij de instroom, de breedte van de opleiding en de finaliteit en inzetbaarheid in de beroepswereld.

¹ ALGEMENE RAAD, *Advies over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 8 juni 2000 houdende dringende maatregelen betreffende het lerarenambt en van het decreet van 14 juli 1998 houdende diverse maatregelen met betrekking tot het secundair onderwijs en tot wijziging van het decreet van 25 februari 1997 betreffende het basisonderwijs*, 15 mei 2001.

Ten derde zijn er de artistieke lerarenopleidingen van academisch niveau. De studenten moeten al in de basisopleiding een degelijke en brede artistieke basis verwerven. Deze lerarenopleidingen leiden artistieke leraren van hoog niveau op. Ze komen vooral terecht in het artistiek hoger onderwijs en zijn vooral gericht op individueel onderwijs.

De Vlor pleit ook voor een volwaardige valorisering van de voortgezette lerarenopleiding muzische vorming.

3.8 Sociale voorzieningen voor leerlingen en studenten

3.8.1 Kostenloosheid

Het mozaïekdecreet geeft een nieuwe omschrijving van kostenloosheid in het basis- en secundair onderwijs. Daarmee doet de overheid een poging om internationaal-rechtelijke verplichtingen over de kostenloosheid te vertalen naar het concrete schoolbeleid. Ook ouders willen zich graag vooraf een beeld vormen van de bijkomende kosten. De Onderwijsraad steunt het initiatief van de overheid¹. Een recente studie wees uit dat studiekosten zelfs in het basisonderwijs hoog kunnen oplopen.

Anderzijds rijzen heel wat vragen bij de uitwerking van de maatregel. Het nieuwe artikel bepaalt dat scholen geen bijdragen kunnen vragen voor kosten die noodzakelijk zijn om eindtermen of ontwikkelingsdoelen te bereiken maar wel voor activiteiten die ze “verlevendigen”. Dat subtiele onderscheid laat heel wat ruimte voor interpretatie zodat scholen misschien wel in de verleiding komen om meer kosten in rekening te brengen. Scholen zouden de bijdrageregeling ook kunnen hanteren om de toegang tot hun instelling selectief te houden.

De raad heeft ook moeite met de manier waarop het ontwerpdecreet de bijdrageregeling voor ouders regelt. Een goed overleg over de bijdrageregeling is nodig, net zoals het nodig is dat ouders een globaal idee hebben over de omvang van studiekosten. Maar dit mag geen extra administratieve rompslomp opleveren of de verhoudingen in het onderwijs sterker juridiseren.

De eerder geciteerde studie pleitte voor studietoelagen in het basisonderwijs, althans voor de laagste inkomensgroepen. Studietoelagen zijn minder stigmatiserend dan een eventuele reductie die de school moet toestaan. Het systeem kan ook verhinderen dat ouders de school inzage zouden moeten geven in hun financiële situatie. Bovendien zou het de werking van scholen met veel kansarme kinderen niet in het gedrang brengen. De Onderwijsraad wijst ten slotte op de samenhang tussen het garanderen van de kosteloosheid en de werkingsmiddelen van het basisonderwijs.

Verwant met deze discussie is de verplichting die het mozaïekdecreet oplegt om in het schoolreglement aan te geven hoe en onder welke voorwaarden extra-murosactiviteiten in het basisonderwijs zullen plaatsvinden. De raad erkent de noodzaak van overleg over dit thema. Dit mag er evenwel niet toe leiden dat een rigide regeling voor een heel schooljaar ervaringsgericht onderwijs in de weg staat.

¹ ALGEMENE RAAD, *Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs, XIII*, 6 maart 2001.

3.8.2 Leerlingenvervoer

De Vlaamse regering besliste om het leerlingenvervoer toe te vertrouwen aan “De Lijn”. De overdracht van het leerlingenvervoer in het buitengewoon onderwijs staat het verst.

Voor het buitengewoon onderwijs volgt de commissie leerlingenvervoer van de Vlor de overdracht nauwlettend op. De commissie bewaakt immers al jaren de kwaliteit van het leerlingenvervoer in het buitengewoon onderwijs. De goede samenwerking tussen de commissie, de buitendiensten leerlingenvervoer van het departement onderwijs en de federatie van autobus- en autocaruitbaters staat hiervoor garant.

De commissie formuleerde daarom enkele aandachtspunten bij de overdracht van het leerlingenvervoer naar “De Lijn”¹. De commissie vraagt dat niet economische motieven maar de zorg voor de leerlingen centraal zou staan. Comfort, een aanvaardbare ritduur en veiligheid zijn hiervan de indicatoren. Daarom pleit de commissie voor een resultaatsverbintenis tussen “De Lijn” en het departement onderwijs. Het bestek is een uitgelezen instrument om kwaliteitseisen te formuleren. Ook een efficiënte controle (zowel intern als extern) op de geleverde diensten is cruciaal evenals een transparante klachtenprocedure.

Een aantal taken zoals de busbegeleiding blijven onder de verantwoordelijkheid van het departement onderwijs ressorteren. De commissie pleit voor een duidelijke afstemming tussen de taken van “De Lijn” en deze van het departement onderwijs. Ook een goede communicatie tussen “De Lijn” en de scholen is een must.

De commissie leerlingenvervoer ziet voor zichzelf verder een rol weggelegd als tussenplatform waar alle actoren zoals de schoolbesturen, de ouders, deskundigen, De Lijn, de vervoerders en de overheid met elkaar overleggen. De commissie kan op deze wijze verder zijn rol opnemen van kwaliteitsbewaker en –promotor.

Een andere zorg voor de commissie is de kwaliteit van de busbegeleiding². De minister wijzigde de procedure zodat de scholen minder prefinanciering moeten stoppen in de busbegeleiding. Dit is een positieve stap die beantwoordt aan de behoeften van de scholen. Maar de voorschottenregeling in een gesloten budget brengt voor scholen met veel zieke busbegeleiders ook onverantwoorde meeruitgaven met zich mee.

Er blijken tussen scholen veel verschillen te bestaan: er zijn scholen met overschotten, anderen met ernstige tekorten, sommige scholen vervangen zieke busbegeleiders door eigen personeel, scholen staan ook nog in voor een groot aantal bijkomende werkgeverskosten. Daarom vraagt de commissie om een eindafrekening in te bouwen zodat alle scholen effectief de totale kostprijs voor de busbegeleiding terug betaald krijgen.

De commissie plant een omvattend advies over de kwaliteit van de busbegeleiding in het volgende werkjaar.

¹ AFDELING VOOR HET BUITENGEWOON BASISONDERWIJS, AFDELING VOOR HET BUITENGEWOON SECUNDAIR ONDERWIJS, *Advies over de kwaliteitsbewaking van het leerlingenvervoer naar aanleiding van de overheveling van het leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs naar De Lijn*, 14 juni 2001.
² AFDELING VOOR HET BUITENGEWOON BASISONDERWIJS, AFDELING VOOR HET BUITENGEWOON SECUNDAIR ONDERWIJS, *Advies over de enveloppefinanciering van de busbegeleiders in het buitengewoon onderwijs*, 15 maart 2001.

3.9 De samenhang tussen opleidingen in verschillende onderwijsniveaus en –sectoren

De commissie bibliotheekopleidingen in de Vlor overlegde over een coherente opleidingsstructuur voor de sector van de documentaire informatiekunde ¹. De commissie vertrok vanuit de maatschappelijke ontwikkelingen in de sector en vertaalde deze naar een coherente opleidingsstructuur, met inbegrip van een opleiding op het niveau van het hoger onderwijs. De sector is gespecialiseerd in de professionele behandeling van informatie en is onderverdeeld in een subsector archieven, bibliotheken en informatiediensten en bedrijven gericht op het toeleveren, ondersteunen, ontwikkelen en aanbieden van informatie- en bibliotheekdiensten. Met hun rijke historische traditie vormen bibliotheken, archieven en documentatiecentra de basis van de sector van de informatievoorzieningen. Sinds enkele decennia leidden informatica en telematica tot een sterke groei in de sector. Bovendien ontstonden nieuwe deelsectoren en activiteiten: informatie- en kennismanagement gaven een nieuwe dimensie aan het documentenbeheer.

De sector kent een brede waaier aan beroepen die zich zowel op het uitvoerende vlak als op het vlak van staf- en leidinggevende functies situeren. Informatiespecialisten werken ook in het midden- en hoger kader van bedrijven, universiteiten en hogescholen, overheidsinstellingen, banken ... De activiteiten van de sector steunen op een eigen wetenschappelijke discipline met een specifiek vakwetenschappelijk referentiekader. Dit is steeds meer een multidisciplinaire eigen wetenschappelijke discipline geworden. De functies die de informatiespecialist uitoefent, veronderstellen zowel een specialistische kennis en vaardigheden als een generalistische kennis en reflectievermogen.

De commissie pleit daarom voor opleidingen op het niveau van het hoger secundair onderwijs, een bachelaroniveau met een praktijkgericht opleidingsprofiel en een masterniveau met een meer conceptueel gericht opleidingsprofiel. Voor het secundair niveau gericht op zuiver uitvoerend werk opteert de commissie voor een modulaire opleiding in het secundair onderwijs voor sociale promotie. In het tertiair onderwijs kan de opleiding op bachelorsniveau het best modulair opgevat worden. Deze modules zijn inschakelbaar in andere opleidingen. De masteropleidingen zou een uitgesproken multidisciplinair karakter moeten krijgen.

Een werkgroep van de algemene raad overlegde ook over de afstemming tussen KSO, DKO en HKO. In de marge hiervan bereidde de werkgroep een advies voor over de lerarenopleiding voor muzische en artistieke vakken.

¹ COMMISSIE COORDINATIE BIBLIOTHEEKOPLEIDINGEN, *Naar een opleidingsstructuur documentaire informatiekunde*, 9 oktober 2001.

4 ONTWIKKELINGEN IN HET DEELTIJDS KUNSTONDERWIJS

4.1 Planificatie in het deeltijds kunstonderwijs

Het mozaïekdecreet probeerde een oplossing te bieden voor de aangepaste normen voor de inrichting van deeltijds kunstonderwijs in Brussel en de faciliteiten- en taalgrensgemeenten. De algemene raad pleitte voor normen die de leefbaarheid van het Brusselse kunstonderwijs garanderen¹. Anderzijds kunnen enkel leerlingen ingeschreven in de hoofdzetel hiervoor meetellen; en niet leerlingen van vestigingsplaatsen gelegen in de gemeenten van de rand.

Ook deze afdeling brengt advies uit over de programmatieaanvragen². De afdeling werkte op grond van vooraf bepaalde criteria. De afdeling heeft een positief vooroordeel voor vragen van muziek-academies die hun aanbod willen vervolledigen met woord en dans. Ook vragen van academies om het aanbod te vervolledigen, zijn volgens de afdeling gerechtvaardigd. Hetzelfde geldt voor aanvragen die “witte vlekken” invullen en voor de overname van een door de gemeente gesubsidieerde bestaand initiatief. Ook al lang bestaande initiatieven die beantwoorden aan de voorwaarden, maken een grote kans op een gunstig advies. Telkens moet wel de noodzakelijke infrastructuur aanwezig zijn.

Omdat er best geen dubbel aanbod ontstaat, wijst de afdeling programmatie-aanvragen die concurrentieel zijn voor bestaande opleidingen in de buurt, af.

Negen dossiers kregen een positief advies, vier een negatief.

¹ ALGEMENE RAAD, *Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs, XIII*, 6 maart 2001.

² AFDELING VOOR HET DEELTIJDS KUNSTONDERWIJS, *Advies programmatieaanvraag DKO*, 24 april 2001.

5 ONTWIKKELINGEN IN HET BASISONDERWIJS

5.1 De planificatie van het onderwijsaanbod

De minister wil tegen 1 september 2003 het onderwijslandschap in het basisonderwijs hertekenen. In afwachting voert de minister een programmatiestop in.

De Raad voor het basisonderwijs vroeg de minister te verduidelijken wat bedoeld is met “een hertekening van het onderwijslandschap” en waarom ze nu juist een programmatiestop afkondigt ¹. De raad vindt dat de minister de hertekening van het aanbod ook kan voorbereiden zonder programmatiestop. De raad wil constructief meedenken over de hertekening van het onderwijslandschap.

Door de programmatiestop moeten heel wat basisscholen hun splitsings- en herstructureringsplannen afblazen. Scholen die alleen kleuteronderwijs of lager onderwijs aanbieden, krijgen daardoor niet de kans om door te groeien tot een volwaardige basisschool. De raad wijst er ook op dat de defuseringen die de minister nu wil verhinderen, ingegeven zijn door het gebrek aan omkadering in de basisscholen.

Het onderwijsdecreet XII (ensor) verleende de raad basisonderwijs een adviesbevoegdheid over afwijkingen op de programmatie- en rationalisatienormen. Vooraleer een aantal concrete dossiers te beoordelen, werkte de raad voor het basisonderwijs een aantal criteria uit ². Deze criteria bieden ook duidelijkheid aan de schoolbesturen en directies die een afwijkingsaanvraag indienen. De raad vraagt aan de scholen de aanvraag omstandig te motiveren. De scholen verduidelijken onder meer waarom ze de gestelde normen niet kunnen halen en welke maatregelen ze plannen om hieraan te verhelpen. De raad vraagt om de dossiers voor 15 maart in te dienen met het oog op toekenning tijdens het daaropvolgende schooljaar. Het zou wenselijk zijn om de aanvragen die scholen nu op elk ogenblik mogen indienen, te kunnen groeperen. De Vlor start hierover overleg met de administratie in het najaar.

Tien aanvragen kregen een positief advies, drie een negatief ³.

5.2 Omkadering in het basisonderwijs

De minister wil elke autonome kleuter- of basisschool een basispakket van 8 uren kinderverzorgster toekennen. De raad is blij met de verruiming van de mogelijkheden om kinderverzorgsters in te schakelen omdat de kleuterleid(st)er dan meer tijd krijgt voor overleg en de pedagogische en socio-emotionele begeleiding van de kleuters ⁴.

1 RAAD VOOR HET BASISONDERWIJS, *Advies over twee regeringsamendementen op het ontwerp van decreet betreffende het onderwijs, XIII (mozaïekdecreet)*, 16 mei 2001.
2 RAAD VOOR HET BASISONDERWIJS, *Advies over de aanvragen voor afwijking van de rationalisatienorm in het basisonderwijs*, 21 maart 2001.
3 RAAD VOOR HET BASISONDERWIJS, *Advies over de aanvragen voor afwijking van de rationalisatienorm in het basisonderwijs*, 21 maart 2001; ID., *Advies over de aanvraag voor afwijking van de rationalisatienorm in het basisonderwijs*, 18 april 2001, 16 mei 2001, 20 juni 2001, 19 juli 2001, 22 augustus 2001.
4 RAAD VOOR HET BASISONDERWIJS, *Advies over twee regeringsamendementen op het ontwerp van decreet betreffende het onderwijs, XIII (mozaïekdecreet)*, 16 mei 2001.

De raad voor het basisonderwijs vindt het toegekende pakket een absoluut minimum. Om de kinderverzorgsters een perspectief op een voltijdse aanstelling te kunnen geven, zouden scholen de 8 uren soepel moeten kunnen invullen. De raad dringt ook aan op een correcte invulling van de taak en duidelijke afspraken.

De raad wijst ook op de noodzaak de opleiding voor kinderverzorgsters en voor verzorgende af te stemmen op deze nieuwe tewerkstellingskansen. Inzicht in de ontwikkeling van de jongste kleuters is een absolute noodzaak. Stages in kleuterscholen zijn eveneens aangewezen.

5.3 Leerplichtcontrole in het basisonderwijs

In het kader van het mozaïekdecreet vroeg de raad voor het basisonderwijs om nadere toelichting bij het experiment leerplichtcontrole in het basisonderwijs ¹. De raad stelde onder meer vragen bij het verschil in controle tussen scholen die deelnemen aan het experiment en de andere. Scholen die deelnemen, krijgen heel wat faciliteiten terwijl de verificatiediensten andere scholen nauwgezet controleren.

5.4 De samenwerking tussen school en ouders in het basisonderwijs

De raad voor het basisonderwijs werkte een visietekst uit over de samenwerking tussen ouders en school ². De tekst besteedt ook ruime aandacht aan de actiemogelijkheden voor de school, de ouders en de overheid.

De raad beklemtoont dat elke school zichzelf moet kunnen profileren, ook in de samenwerking met de ouders. Kinderen moeten zich kunnen thuisvoelen op school. De school moet daarom aandacht en respect tonen voor de leefwereld van de kinderen. Dit veronderstelt een intense samenwerking tussen de school en de ouders. Samenwerking kan onder vele vormen: informatie-uitwisseling en overleg, ondersteuning van leeractiviteiten door de ouders op school of thuis, adviesrecht of medezeggenschap ten aanzien van het schoolbeleid.

Welke vorm de samenwerking moet krijgen of welke prioriteiten scholen moeten leggen, is niet zomaar te zeggen. Elke school moet daar, rekening houdend met haar populatie, context, schoolcultuur en pedagogisch project, zelf over oordelen. Wel moet elke school een expliciet beleid uitwerken over de samenwerking met de ouders. Dat beleid legt ze vast in een beleidsplan waaruit concrete actiemogelijkheden voortvloeien.

De overheid zou de minimale rechten en plichten van ouders moeten waarborgen en voorwaarden scheppen voor optimale samenwerking tussen school en ouders. Een van de voorstellen bestaat erin om ook voor het onderwijs een statuut van vrijwilliger te creëren. Zo'n statuut biedt de nodige juridische en financiële omkadering voor de inzet van ouders. Een ombudsman zou de groeiende juridisering van het onderwijs kunnen ombuigen. De raad vraagt dat de overheid niet al te veel directe sturing hanteert maar eerder een participatieve schoolcultuur stimuleert via de subsidiëring van tweedelijnsorganisaties.

¹ ALGEMENE RAAD, *Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs, XIII*, 6 maart 2001.

² RAAD VOOR HET BASISONDERWIJS, *Samenwerking tussen ouders en school* Leuven, Apeldoorn, 2001.

5.5 Opvolging van het project inclusief onderwijs voor kinderen met een matige of ernstige verstandelijke handicap (type 2) in het gewoon basisonderwijs

De afdeling voor het buitengewoon basisonderwijs en de raad voor het basisonderwijs volgden de realisatie van het project voor inclusief onderwijs voor kinderen met een type 2-attest. Uit de eerste ervaringen blijkt dat alle leerkrachten beter en bewuster moeten leren omgaan met diversiteit. Ook mag de keuze voor gewoon of buitengewoon onderwijs niet beïnvloed worden door een verschil in materiële of personele ondersteuning. Ook het overleg met de ouders is een cruciaal gegeven.

De afdeling betreurt ook dat er geen vervolg is op het project in het secundair onderwijs.

6 ONTWIKKELINGEN IN HET BUITENGEWOON ONDERWIJS

6.1 Ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon basisonderwijs

De afdeling voor het buitengewoon basisonderwijs bracht advies uit over de ontwikkelingsdoelen voor het type 1-onderwijs¹. Dat type buitengewoon onderwijs is aangepast aan de opvoedings- en onderwijsbehoeften van kinderen met een licht mentale handicap.

In het buitengewoon onderwijs selecteert de klassenraad voor leerlingen of leerlingengroepen aangepaste ontwikkelingsdoelen die uitmonden in handelingsplannen. De leerkracht zal daarom niet noodzakelijk alle ontwikkelingsdoelen nastreven met de leerlingen. De ontwikkelingsdoelen vormen een referentiekader waaruit de klassenraad relevante doelen kan putten.

Bij het opstellen van ontwikkelingsdoelen is uitgegaan van de specificiteit van het onderwijs type 1. Zo is de leerlingenpopulatie erg heterogeen. Het type 1 onderwijs kent specifieke doelstellingen. In de eerste plaats is het belangrijk dat kinderen een positief en realistisch beeld krijgen van hun mogelijkheden en beperkingen. Het is tegelijk belangrijk dat leerkrachten aandacht besteden aan sociale vaardigheden. Het orthopedagogisch klimaat waarin de leerling zich gewaardeerd voelt, mag ook geen cocon vormen. Ten tweede is het essentieel dat de leerling zich in zijn of haar eigen tempo kan ontwikkelen. Het onderwijsaanbod moet daarom starten op een concreet niveau zodat het voor de leerling herkenbaar en vertrouwd overkomt. Een bijzondere aandacht dient besteed aan probleemoplossings- en informatieverwerkingscapaciteiten. Een derde aandachtspunt is de functionaliteit waarin zelfredzaamheid centraal staat.

De lijst met ontwikkelingsdoelen voor het type 1-onderwijs houdt ook rekening met de toenemende zorgverbreding in het gewoon basisonderwijs. De samenhang met de eindtermen van het gewone basisonderwijs, de ontwikkelingsdoelen voor het type 8-onderwijs en met het vervolgonderwijs vormde een uitgangspunt bij de beoordeling ervan.

De ontwikkelingsdoelen zijn geordend in leergebieden die grotendeels overeenstemmen met deze van het gewoon basisonderwijs. Omdat leren leren en sociaal-emotionele ontwikkeling zo belangrijk zijn, krijgen ze de status van leergebied. De indeling in leergebieden betekent geenszins dat integratie van leerinhouden en afstemming op de leefwereld van de kinderen en hun dagelijks leven aan belang inboeten. De afdeling benadrukt in tegendeel het belang van geïntegreerd werken.

6.2 Ontwikkelingsdoelen en eindtermen in het buitengewoon secundair onderwijs

Na het buitengewoon basisonderwijs zijn nu ook ontwikkelingsdoelen geformuleerd voor de geïntegreerde algemene sociale vorming in opleidingsvorm 3 (OV 3) van het Buso. De afdeling keurde een advies hierover eenparig goed².

¹ AFDELING VOOR HET BUITENGEWOON BASISONDERWIJS, *Advies m.b.t. de ontwikkelingsdoelen voor het type 1-onderwijs*, 17 mei 2001.

² AFDELING VOOR HET BUITENGEWOON SECUNDAIR ONDERWIJS, *Advies over de ontwikkelingsdoelen algemene en sociale vorming buitengewoon secundair onderwijs, opleidingsvorm 3*, 17 mei 2001.

Anders dan in het buitengewoon basisonderwijs zijn de ontwikkelingsdoelen in het Buso vooral geënt op de finaliteit van de opleidingsvorm. In OV 3 is dat de voorbereiding van een integratie in een gewoon leef- en werkmilieu. De afdeling vindt dat er bijkomend ontwikkelingsdoelen kunnen komen per type om beter te kunnen inspelen op de specifieke handicap van de jongere. Deze dienen inpasbaar te zijn in de globale doelen per opleidingsvorm. Dergelijke ontwikkelingsdoelen per type kunnen ook inspirerend zijn voor gewone secundaire scholen die jongeren met een handicap opvangen.

De ontwikkelingsdoelen zijn niet geformuleerd voor de fases in opleidingsvorm 3. Ze bestrijken de hele opleiding. Wel zijn er tussenstappen geformuleerd zodat de handelingsplanning kan inspelen op het ontwikkelingsniveau van een bepaalde leerling.

De Vlor vindt dat de overheid geïntegreerd werken in OV 3 moet stimuleren. Daarom zijn de ontwikkelingsdoelen wel geordend volgens bepaalde rubrieken maar dit is geenszins een pleidooi voor vakgericht werken in het Buso. In die context heeft het ook geen zin om te spreken over vakoverschrijdende ontwikkelingsdoelen.

De Vlor beoordeelde de ontwikkelingsdoelen vanuit hun functionaliteit. OV 3 zal werken aan zelfstandigheid en sociale redzaamheid van jongeren. Relevante zaken uit het dagelijks leven zoals omgaan met geld, zorg dragen voor gezondheid e.d. komen zeer uitdrukkelijk aan bod. Ook nieuwe competenties zoals werken met ICT verdienen de aandacht. De leerinhouden worden zo ingebed in de ervarings- en belevingswereld van de jongere.

Anders dan voor opleidingsvorm 3 pleit de afdeling ervoor om in opleidingsvorm 4, naast ontwikkelingsdoelen, hoofdzakelijk te werken met eindtermen¹. Op 22 februari 2001 bracht de afdeling voor het buitengewoon secundair onderwijs een advies uit over de vraag of de overheid in het buitengewoon secundair onderwijs van de opleidingsvorm 4 eindtermen of ontwikkelingsdoelen moet hanteren.

Deze vraag is niet eenvoudig met ja of neen te beantwoorden omdat het buitengewoon onderwijs van de opleidingsvorm 4 een dubbele opdracht heeft. Enerzijds gaat het om buitengewoon onderwijs dat bij de organisatie van de leerprocessen maximaal rekening houdt met de intrinsieke en externe belemmeringen van de leerling. In dit opzicht zou het aangewezen kunnen zijn te werken met ontwikkelingsdoelen zoals in de rest van het buitengewoon onderwijs.

Anderzijds reikt het buitengewoon onderwijs, opleidingsvorm 4 volwaardige diploma's en getuigschriften secundair onderwijs uit. Daarom moeten scholen die de opleidingsvorm 4 aanbieden dezelfde leerinhouden aanbieden als het gewoon secundair onderwijs. Dit blijkt onder meer uit het gebruik van leerplannen.

Daarom wil de afdeling dat opleidingsvorm 4 de eindtermen uit het gewoon onderwijs hanteert. In functie van de specifieke handicap van de leerling kan de klassenraad bovenop de eindtermen ontwikkelingsdoelen formuleren. Ten tweede kan de klassenraad zoals in het geïntegreerd onderwijs, de leerling vrijstellen van bepaalde eindtermen en activiteiten die hij manifest niet aankan en vervangende activiteiten opleggen.

¹ AFDELING VOOR HET BUITENGEWOON SECUNDAIR ONDERWIJS, *Advies over ontwikkelingsdoelen en eindtermen in het buitengewoon secundair onderwijs, opleidingsvorm 4*, 22 februari 2001.

6.3 Persoonlijk assistentiebudget

De afdeling voor het buitengewoon basisonderwijs nam kennis van de plannen van het Vlaams Fonds voor de integratie van personen met een handicap voor de invoering van een persoonlijk assistentiebudget voor personen met een handicap. Deze nieuwe regeling biedt ook aan aantal aanknopingspunten voor ondersteuning van deze jongeren in het onderwijs.

6.4 Beroepsonderwijs voor jongeren in het Buso

Het mozaïekdecreet legde een decretale basis voor de alternerende opleiding in het Buso (ABO). De raad vindt dit een goede innovatie die de tewerkstelling van jongeren die het op de arbeidsmarkt niet zo makkelijk hebben, verbetert ¹. In dit verband wezen sommige leden op het verschil in behandeling tussen jongeren tewerkgesteld in het kader van de alternerende opleiding Buso en andere jongeren die een vergelijkbare opleiding volgen bij de VDAB (IBO). Enkel deze laatste categorie krijgt een bepaalde verloning. De alternerende opleiding staat niet open voor jongeren die een eerste kwalificatie behaalden maar geen tewerkstelling vinden.

Gezien het belang van deze vernieuwing vraagt de afdeling om advies te kunnen uitbrengen over het betrokken uitvoeringsbesluit.

6.5 De opvang van jongeren met een verwijzingsattest type 3 in het buitengewoon secundair onderwijs

De afdeling voor het buitengewoon secundair onderwijs werkte eind juni een advies af over de opvang van jongeren met een verwijzingsattest type 3 in het Buso ². Uit getuigenissen op de rondetafelconferentie die de afdeling over het onderwerp organiseerde, bleek dat de opvang van jongeren met gedrags- en emotionele stoornissen nu niet adequaat kan gebeuren. Een aantal van deze jongeren kregen een verwijzingsattest type 3.

De afdeling wil grondig en innoverend nadenken over onderwijs aan en begeleiding van jongeren met gedrags- en emotionele stoornissen in het (buitengewoon) secundair onderwijs. Dit thema komt het volgende werkjaar aan bod.

In een eerste advies vroeg de afdeling specifieke ondersteuning voor scholen die nu al met grote inzet leerlingen met een type 3-attest opvangen. Een uitbreiding van de categorieën personeelsleden dat het Buso kan tewerkstellen, zou de ergste nood lenigen. Tegelijk veronderstelt dit bijkomende omkadering van zowel onderwijskundig en opvoedend personeel als andere personeelscategorieën.

¹ ALGEMENE RAAD, *Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs, XIII*, 6 maart 2001.

² AFDELING VOOR HET BUITENGEWOON SECUNDAIR ONDERWIJS, *Advies over de opvang van jongeren met een verwijzingsattest type 3 in het buitengewoon secundair onderwijs*, 14 juni 2001.

Deze vraag steunt op specifieke noden van deze jongeren zowel op het vlak van onderwijs als op het vlak van opvoeding. Een groot deel van deze jongeren vertoont psychiatrische stoornissen. Deze stoornissen zijn niet eenvoudig te verhelpen en kunnen persistent zijn tot in de volwassenheid. Ze verstoren ook de normale ontwikkelingspsychologische evolutie op het vlak van cognitie, inleving, moreel besef en de seksualiteit tijdens de adolescentie. Door hun ontwikkelingspsychologische problemen gaan deze jongeren veel minder sociale bindingen aan zodat ze een risico vormen voor het vertonen van antisociaal en predelinquent gedrag.

Deze jongeren vormen een erg heterogene groep met diverse behoeften. De meerderheid van deze jongeren kampen met externaliserend gedrag (van agressie tot onhandelbaarheid en antisociaal gedrag); anderen met internaliserend gedrag (van depressieve gevoelens tot zelfmoordpogingen). Sommige van deze leerlingen hebben een normale begaafdheid; andere hebben bijkomend een mentale handicap. Jongeren die grensoverschrijdend gedrag vertonen, hebben behoefte aan een duidelijk gestructureerd leef- en leerklimaat en een stabiele relatie met één leerkracht. De leerlingen zijn sterk beïnvloed door de peergroep en hebben het anderzijds moeilijk te komen tot een positieve interactie met leeftijdgenoten. Kleinere klasgroepen zijn daarom een noodzaak.

Deze groep jongeren kampt meer dan anderen met puberteitsproblemen. Dit impliceert dat scholen meer dan andere hun leerlingen ook sociaal-emotioneel moeten begeleiden (puberteit, gekwetstheid door uitstoting uit het onderwijssysteem, maken van levenskeuzes, ...). Crisisopvang is een van de belangrijke opdrachten van het schoolteam. Dit veronderstelt de deskundigheid van onder meer psychologen en maatschappelijk werkers.

Kenmerkend voor jongeren met een verwijzingsattest type 3 is hun schoolmoeheid en minimale leerattitude. Onderwijs zal daarom prioritair aandacht geven aan leervaardigheden en studiemotivatie als noodzakelijke voorwaarden om een leerproces op gang te brengen.

Samenhang tussen de pedagogische aanpak van het gezin, de school en andere hulpverleners is een must. Een handavingsengagement bundelt de inspanningen van de school, de ouders, hulpverleners, politie en justitie, vrijetijdsactoren ...

7 ONTWIKKELINGEN IN HET SECUNDAIR ONDERWIJS

7.1 Eindtermen voor de basisvorming van de derde graad BSO

Tijdens het schooljaar 1999-2000 werkte de raad voor het secundair onderwijs aan eindtermen voor de tweede en derde graad. Voor wat het BSO betreft, was het niet duidelijk of de eindtermen betrekking hadden op de eerste twee jaren van de derde graad of ook golden voor de derde leerjaren van de derde graad.

De minister besliste hierop dat de eindtermen enkel zouden gelden voor de eerste twee jaar en gaf de dienst voor onderwijsontwikkeling (DVO) opdracht om afzonderlijke eindtermen te ontwikkelen voor de derde leerjaren van de derde graad BSO.

De afdeling voor het technisch en beroepssecundair onderwijs wachtte op deze eindtermen om het geheel te beoordelen. Het is immers ondoenbaar om de verticale samenhang te bewaken zonder zicht te hebben op het geheel. Daarom bracht de afdeling pas in het voorjaar 2001 advies uit over deze materie ¹. De beoordeelde eindtermen hebben betrekking op het project algemene vakken en lichamelijke opvoeding in de derde graad en op de vakoverschrijdende eindtermen.

Het advies formuleert een visie op de huidige zevende jaren binnen de huidige structuren. De afdeling is zich bewust van een aantal nieuwe ontwikkelingen maar vindt deze nog te onduidelijk om er de eindtermen op af te stemmen. De afdeling neemt zich voor om een advies ten gronde uit te brengen over de finaliteit van de zevende jaren en over de vraag of jongeren best in het BSO best het diploma secundair onderwijs krijgen na zes jaar of na zeven jaar.

De eindtermen leggen sterk de klemtoon op functionaliteit en op integratie van de inhouden tot pakketten die aansluiten op het dagelijkse leven van de jongeren. Vaardigheden en attitudes primeren op cognitieve doelen. Vernieuwend is ook de integratie van informatie- en communicatietechnologie in de diverse leerinhouden. De eindtermen bieden ook heel wat kansen voor remediëring en voor leerlingenbegeleiding. De eindtermen lichamelijke opvoeding zijn geënt op deze van de andere onderwijsvormen in het secundair onderwijs.

7.2 De herwaardering van het beroeps- en technisch onderwijs

7.2.1 Waardering TSO-BSO

Op 23 februari 2001 stelde de vertegenwoordiger van de minister het actieplan TSO-BSO voor in de afdeling. De afdeling wijdde aan het stuk een eerste bespreking. Maar de afdeling wacht de resultaten van een denkgroep binnen de Koning Boudewijnstichting af vooraleer grondig in te gaan op dit thema.

¹ AFDELING VOOR HET TECHNISCH EN BEROEPSSECUNDAIR ONDERWIJS, *Advies over de eindtermen voor de basisvorming in de derde graad van het beroepssecundair onderwijs*, 27 april 2001.

7.2.2 De leerlingenstages

Op 10 november 2000 organiseerde de afdeling voor het technisch en beroepssecundair onderwijs een studiedag "stage on stage". Het grootste deel van de 600 deelnemers kwam uit de onderwijswereld maar ook werkgevers en werknemers waren present. Zowel de afdeling voor het technisch en beroepssecundair onderwijs als de werkgevers legden de nadruk op samenwerking en het creëren van een win-win-situatie voor leerlingen, werkgevers en scholen.

Drie themagroepen hadden het over innoverende concepten op stage en goedepraktijkvoorbeelden. De minister beloofde op het eind van de studiedag enkele knelpunten inzake het arbeidsgeneeskundig onderzoek, de arbeidsreglementering en de onderwijswetgeving op te lossen.

De studiedag was gebaseerd op de inzichten voor een vernieuwing van de stages die de afdeling voor het technisch en beroepssecundair onderwijs formuleerde tijdens het schooljaar 1999-2000. De hoofdstukken uit het advies die onmiddellijk realiseerbaar waren, vonden een neerslag in stagewijzers¹. Elke stagewijzer behandelt op een gebruiksvriendelijke manier: het begrippenkader, de visie van de school, deontologie, doelstellingen van stages, de stageovereenkomst, het statuut van de stagiair, de verzekering, ...

Heel wat inzichten uit het advies en de studiedag kregen een neerslag in een omzendbrief over stages die de minister opstelde.

7.3 Certificering in het secundair onderwijs

Het secundair onderwijs reikt allerlei studiebewijzen uit: diploma's uiteraard, maar ook attesten, certificaten, getuigschriften, ... Bovendien geven diverse onderwijssectoren een andere betekenis aan een studiebewijs met eenzelfde benaming. Dit hypothekeert de betekenis van het studiebewijs op de arbeidsmarkt of voor de toegang tot hogere studies.

De Vlor stelt ook vast dat de onderwijskundig-pedagogische en maatschappelijke betekenis van studiebewijzen verandert. Dit blijkt uit de experimenten met modulair onderwijs, de erkenning van verworven competenties, duale leertrajecten, het debat over de functie van zevende jaren ... Maatschappelijk relateert de kenniseconomie en de zorg voor levenslang leren de absolute waarde van een diploma. De sociale partners benadrukken van hun kant vooral de betekenis van startkwalificaties.

Sommige leden van de raad voor het secundair onderwijs stellen in het licht van deze ontwikkelingen de vraag of het nog wel zinvol is dat een leerling uit het BSO pas na zeven jaar een diploma secundair onderwijs krijgt terwijl de andere leerlingen dat al na zes jaar krijgen. Het debat dat opnieuw aan actualiteitswaarde won door de discussie over de eindtermen voor de tweede en de derde graad, is nog niet afgerond. Een werkgroep bereidt een advies hierover voor. Centrale vragen voor de werkgroep zijn: een toekomstgerichte visie uitwerken over het concept "diploma", de wenselijkheid onderzoeken om een diploma secundair onderwijs te geven aan jongeren die slagen in het zesde jaar van het BSO en aan jongeren die succesvol een alternerende opleiding hebben afgerond.

¹ AFDELING VOOR HET TECHNISCH EN BEROEPSSECUNDAIR ONDERWIJS, *Leerlingenstages in het technisch en beroepssecundair onderwijs*, Brussel, Vlor, 2001.

7.4 Planificatie in het secundair onderwijs

7.4.1 Nieuwe programmaties

Het advies over de programmaties in het secundair onderwijs is eveneens een klassieker ¹. Vooraf wijst de raad op de problemen van de topsportscholen die ontstonden door een convenant. Aangezien ze door gebrek aan leerlingen in het verleden niet konden programmeren, dienen ze nu een programmatische-aanvraag in. De raad vraagt de minister deze specifieke situatie structureel op te lossen.

De raad expliciteerde de criteria vervat in de regelgeving in een aantal concrete richtvragen ². De behoefte aan de afgestudeerden moet blijken uit de vraag in de regio naar bepaalde afgestudeerden. Er moet ook een gunstige prognose bestaan ten aanzien van de instroom van leerlingen. De samenwerking met het bedrijfsleven blijkt uit een convenant of uit afspraken met de lokale tewerkstellingssector. De rationele spreiding houdt rekening met de spreiding van de studierichting provinciaal, binnen het net en binnen de scholengemeenschap. De programmatie mag in geen geval leiden naar een verdere versnippering van aanbod binnen de scholengemeenschap of binnen de school. De mogelijkheden van de school om van de programmatie een succes te maken, blijken uit de leerlingenevolutie, de beschikbaarheid van lestijden, het programmatiebeleid van de school, de expertise van het bestaande personeel, de beschikbaarheid van infrastructuur, de beschikbaarheid van goedgekeurde leerplannen. De onderwijskundige en opvoedkundige context binnen de school vloeit voort uit het profiel van de school, het programmatiebeleid, de waarborgen voor tewerkstelling of vervolgonderwijs en de verticale samenhang binnen boven- of onderbouw. Voor nieuwe structuuronderdelen, moet de noodzaak ook blijken uit bestaande beroeps- of opleidingsprofielen.

Binnen de raad was er een meningsverschil over de wenselijkheid van 15 programmaties van “menswetenschappen”, mede in het licht van het uitstel van reductie van de studierichtingen. De richtlijnen van de overheid werden door de verschillende netten uiteenlopend geïnterpreteerd. Eén dergelijke aanvraag was zonder voorwerp. Daarnaast behandelde de raad 29 andere aanvragen van scholen die tot een scholengemeenschap behoren. 25 ervan kregen groen licht, twee aanvragen bleken wettelijk niet programmeerbaar of zonder voorwerp en over één was verder overleg binnen het convenant aangewezen, over één aanvraag bereikte de raad geen eensluidend advies.

Van de 17 aanvragen voor programmaties die nog op geen enkel ander leerlingniveau in de school werden ingericht, werden er 13 gunstig geadviseerd, waren er 3 zonder voorwerp of niet programmeerbaar en kreeg er één een ongunstig advies. 17 programmaties van helemaal nieuwe studierichtingen zijn gunstig, 4 zonder voorwerp en 3 gunstig op voorwaarde dat er een convenant tot stand komt.

Twee aanvragen voor afwijking op de rationalisatienorm kregen een gunstig advies ³.

¹ RAAD VOOR HET SECUNDAIR ONDERWIJS, *Advies over de programmaties in het secundair onderwijs, schooljaar 2001-2002*, 20 maart 2001.

² RAAD VOOR HET SECUNDAIR ONDERWIJS, *Criteria inzake programmaties in het secundair onderwijs*, 6 februari 2001.

³ RAAD VOOR HET SECUNDAIR ONDERWIJS, *Advies over de programmaties in het secundair onderwijs, schooljaar 2001-2002*; ID., *Advies over de rationalisatie in het secundair onderwijs, schooljaar 2001-2002*, 15 mei 2001.

In het DBSO komt de planificatie van nieuwe opleidingen overeen met het erkennen van “nieuwe benamingen die kunnen voorkomen op de kwalificatiegetuigschriften”¹. De afdeling voor het technisch en beroepssecundair onderwijs streeft een evenwicht na tussen een transparant en beheersbaar aanbod enerzijds en de noodzaak flexibel in te spelen op nieuwe ontwikkelingen op de arbeidsmarkt anderzijds. Criteria bij de beoordeling zijn de specificiteit van het deeltijds beroepssecundair onderwijs, de arbeidsmarktgerichtheid van de opleiding, de opleiding mag niet graadgebonden zijn, jongeren moeten onvoorwaardelijk kunnen instappen, ze moeten arbeidservaring kunnen opdoen tijdens de opleiding, de band met verwante opleidingen moet duidelijk zijn, de benaming moet de inhoud van de opleiding dekken en ondubbelzinnig zijn.

De afdeling wees op enkele specifieke aanvragen van centra die deeltijds onderwijs aanbieden aan 18 tot 25-jarigen. Het deeltijds onderwijs voor niet-leerplichtigen kreeg een organiek statuut waardoor scholen verplicht zijn hun benamingen officieel te laten erkennen om hun aanbod te kunnen handhaven.

Van de negen aanvragen waren er vijf gunstig, twee gunstig op voorwaarde van aanpassing van de benaming, twee ongunstig.

7.4.2 Studierichting “Koeling en warmte” in het beroepssecundair onderwijs

De beroepsopleidingsprofielen “sanitair installateur-loodgieter”² en “monteur centrale verwarmingsinstallaties”³ hebben veel gemeenschappelijke clusters. Daarom pleit de afdeling voor het technisch en beroepssecundair onderwijs ervoor dat het BSO slechts één studierichting “Centrale verwarming en sanitaire installaties” zou aanbieden waarin de twee opleidingsprofielen worden gerealiseerd⁴.

De leerlingen zouden de doelen verwoord in de beroepsopleidingsprofielen hoofdzakelijk moeten verwerven tijdens de eerste twee leerjaren van de derde graad. Aangezien twee leerjaren te kort zijn om dat alles te bereiken, zou de opleiding al moeten starten in de tweede graad. Aan de andere kant vindt de afdeling dat de reductie van de studierichting “centrale verwarming en sanitaire installaties” in de tweede graad moet doorgaan. Om deze ambivalentie op te lossen, zal de afdeling in de loop van het volgende schooljaar voorstellen formuleren voor een bredere invulling van de studiegebieden “mechanica-elektriciteit” en “koeling en warmte”. Deze studierichtingen uit de tweede graad bereiden immers voor op de studierichting centrale verwarming en sanitaire installaties in de derde graad.

7.4.3 Studiegebied “Kleding” in het beroepssecundair onderwijs

De laatste jaren verplaatsten heel wat confectiebedrijven hun productie naar het buitenland, waardoor hier vele werknemers hun job verloren. Daardoor kreeg de sector een kwalijk imago. In het kielzog daarvan kreeg ook het Vlaamse kledingonderwijs af te rekenen met een sterk afnemende belangstelling.

1 AFDELING VOOR HET TECHNISCH EN BEROEPSSECUNDAIR ONDERWIJS, *Advies over aanvragen van nieuwe benamingen die kunnen voorkomen op de kwalificatiegetuigschriften van het deeltijds beroepssecundair onderwijs*, 18 mei 2001.

2 AFDELING VOOR HET BUITENGEWOON SECUNDAIR ONDERWIJS, AFDELING VOOR HET TECHNISCH EN BEROEPSSECUNDAIR ONDERWIJS, RAAD VOOR HET VOLWASSENENONDERWIJS, *Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel sanitair installateur-loodgieter naar aanleiding van het beroepsprofiel sanitair installateur-loodgieter*, 17 mei 2001, 27 april 2001, 15 mei 2001

3 AFDELING VOOR HET BUITENGEWOON SECUNDAIR ONDERWIJS, AFDELING VOOR HET TECHNISCH EN BEROEPSSECUNDAIR ONDERWIJS, RAAD VOOR HET VOLWASSENENONDERWIJS, *Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel monteur centrale verwarmingsinstallaties naar aanleiding van het beroepsprofiel monteur centrale verwarmingsinstallaties*, 17 mei 2001, 27 april 2001, 15 mei 2001.

4 AFDELING VOOR HET TECHNISCH EN BEROEPSSECUNDAIR ONDERWIJS, *Advies inzake de ministeriële adviesvraag betreffende de wijziging van de reductie der studierichtingen in het studiegebied “koeling en warmte”*, 27 april 2001.

Een globale vernieuwing van dit onderwijs moest de afbouw ervan voorkomen en tegelijk een antwoord geven op de vraag van de sector naar anders opgeleide medewerkers ¹. Immers, de confectionijverheid beperkt zich in Vlaanderen (al lang) niet meer tot de assemblage van kleding. Ook het vervaardigen van andere geconfectioneerde textielproducten, zoals bed- en tafellinnen, gordijnen, regenschermen, tenten en de binnenbekleding van voertuigen, enzovoort behoort tot deze sector. Ditzelfde geldt voor de kleding- en textieldistributie.

De adviezen zijn door het beleid gevolgd en nu blijkt dat zijn vruchten af te werpen.

Bij de naamsverandering van de verschillende structuuronderdelen werd “kleding” systematisch vervangen door “Mode”. Het vernieuwend concept omvat immers zoveel meer dan kleding. De afdeling pleit er dan ook voor om de benaming van het hele studiegebied te wijzigen in “Mode” ². Deze benaming is veel ruimer en sluit beter aan bij de (ver)nieuw(en)de doelstellingen van verschillende studierichtingen die tot dit studiegebied behoren.

7.5 Het kunstsecundair onderwijs

Op woensdag 25 april organiseerde de afdeling voor het kunstsecundair onderwijs een informatiesessie voor CLB-medewerkers over de eigenheid en de structuur van het KSO. Aan de hand van beelden en getuigenissen is een sfeerbeeld van het KSO geschapen. Ook de doorstromingsmogelijkheden na het KSO kwamen aan bod. De studiedag verduidelijkte ook de verschillen tussen de afdelingen muziek en woord, dans en beeldende kunsten. Verder kreeg de finaliteit van de drie vormingscomponenten : vorming, opleiding en doorstroming ruime belangstelling.

Eens te meer bleek dat de vertrouwdheid met het KSO niet zo groot is en bovendien komen er niet altijd de meest geschikte leerlingen in terecht.

¹ AFDELING VOOR HET TECHNISCH EN BEROEPSSECUNDAIR ONDERWIJS, *Advies over de vernieuwing van het kledingonderwijs, 2de graad TSO, 12 december 1997; ID., Advies betreffende de vernieuwing van het studiegebied kleding, 22 oktober 1999.*

² AFDELING VOOR HET TECHNISCH EN BEROEPSSECUNDAIR ONDERWIJS, *Advies betreffende een nieuwe benaming voor het studiegebied “kleding”, 15 juni 2001.*

8 ONTWIKKELINGEN IN HET HOGER ONDERWIJS

8.1 Het hoger onderwijs en de Bologna-verklaring

Naar aanleiding van het debat over de implementatie van de Bolognaverklaring in het Vlaamse onderwijs schetste de raad voor het hoger onderwijs de contouren voor een nieuwe organisatie van het hoger onderwijs in Vlaanderen¹. De wijze van implementeren is des te belangrijker aangezien een herziening van de diplomastructuur niet automatisch een meerwaarde creëert voor Vlaanderen. Het advies onderzoekt daarom hoe de overheid het hoger onderwijs in staat kan stellen om in te spelen op de nieuwe uitdagingen. Uitdagingen voor het hoger onderwijs zijn er niet alleen vanuit het streven naar één Europese ruimte voor hoger onderwijs, maar ook het streven van de overheid naar meer efficiëntie en een professioneel management, de onderwijsimplicaties van de nieuwe technologieën en de kenniseconomie, het levenslang en levensbreed leren, de concurrentie van niet-traditionele opleidingsverstrekkers,

Toch pleit ook de Vlor ervoor om voortaan de bachelor/master-structuur te hanteren. Elke bachelor moet tegelijk kunnen doorstromen naar een vervolgopleiding en over uitwegen naar de arbeidsmarkt beschikken. Dat betekent dat alle opleidingen een nieuwe inhoudelijke invulling moeten krijgen. Er is ook nood aan Vlaamse en bij voorkeur internationale kwaliteitsstandaarden. Het hoger onderwijs moet zich nog sterker inschrijven in de nieuwe concepten van levenslang leren waarin werken en leren geen onderscheiden fases zijn maar afwisselend, duaal of geïntegreerd voorkomen.

De Vlor pleit voor één geïntegreerde hoger onderwijsruimte die de huidige drieledige structuur vervangt. Behalve de diploma- en opleidingsstructuur moeten ook de kwaliteitsbewaking en het decretaal kader gemeenschappelijk zijn. De Vlor dringt bovendien aan op zeer intense samenwerking tussen de verschillende instellingen. Samenwerkende instellingen moeten meer mogelijkheden krijgen om een bestuurlijke eenheid te vormen, zelfs met buitenlandse instellingen.

Een geïntegreerde ruimte betekent niet dat differentiatie en taakverdeling overbodig zijn. Enkel een grote differentiatie aan opleidingen gaande van zuiver gericht op een wetenschappelijke loopbaan tot voorbereiding op één specifiek welomschreven functie kan beantwoorden aan de grote diversiteit aan verwachtingen van zowel de arbeidswereld als de jongeren zelf. Die differentiatie moet doorzichtig zijn en steunen op een beperkt aantal opleidingsclusters. Binnen de gemeenschappelijke structuur kunnen de instellingen dan autonoom eigen leertrajecten uitbouwen.

De Vlor pleit ervoor om de opleidingenstructuur snel en flexibel te kunnen aanpassen aan de gewijzigde maatschappelijke en (interdisciplinaire) wetenschappelijke contexten. Transparantie zal ontstaan vanuit een veralgemeende en eenduidige transparante opleidingenstructuur voor het hele hoger onderwijs. Tegelijk moeten universiteiten en hogescholen meer flexibele leertrajecten uitbouwen.

¹ RAAD VOOR HET HOGER ONDERWIJS, *Advies betreffende de uitdagingen voor het hoger onderwijs: contouren voor een nieuwe organisatiestructuur*, 27 maart 2001.

De grote autonomie noopt de overheid ertoe te toetsen of de instellingen de voortgezette kwaliteitsstandaarden bereiken. Op basis van die toets kan de overheid vervolgens beslissen om een opleiding te erkennen en te financieren: de accreditering. De Vlor pleit voor één overkoepelende –bij voorkeur internationale- accrediteringsorganisatie. Die moet dezelfde procedures hanteren voor het hele geïntegreerde hoger onderwijs.

De overheid blijft financieel verantwoordelijk voor de bachelor- en mastersopleidingen. De Vlor pleit ervoor de instellingen te financieren op basis van het aantal studiepunten waarvoor inschrijvingen worden geregistreerd. De studiefinanciering voor studenten zou moeten gelden voor de duur van een bachelor en een master, met één jaar reserve extra.

8.2 Aanpassingen aan de organisatie van het hoger onderwijs

Het voorontwerp van decreet betreffende de herziening van de financiering van de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap en begeleidende bepalingen gaf een aanzet om bepaalde aanbevelingen uit het Bologna-advies te realiseren. Het is namelijk de bedoeling dat de financiering van universiteiten minder afhankelijk wordt van het aantal studenten dat er studeert. De raad verwijst naar de flexibilisering van de leerwegen en bijkomende middelen voor initiatieven die kwaliteitsbevorderend of vernieuwend zijn ¹. Er zijn ook bijkomende middelen voor universiteiten om nieuwe doelgroepen aan te spreken.

De raad betreurt evenwel dat deze mogelijkheden enkel zouden gelden voor de universiteiten daar waar meer en meer gedacht wordt vanuit een hoger onderwijsruimte.

De overheid plant tevens een studie om de reële kostprijs van opleidingen in kaart te brengen. Dit kan bouwstenen bieden voor een nieuw langlopend financieringsmodel. Ook voor dit item vindt de raad het een gemis dat de studie de hogescholen buiten beschouwing zou laten. Indien het financieringsmodel effectief van start moet gaan in 2005, is het raadzaam dit nu al voor te bereiden.

De raad verheugt zich over het feit dat de overheid voorziet in specifieke middelen voor nieuwe opleidingen en een optimalisering van het onderwijsaanbod. Maar dit veronderstelt ook soepeler programmatiemogelijkheden.

De overheid belooft bijkomende financiële middelen voor kwaliteitsverbetering en vernieuwing en voor de herstructurering van het aanbod. Hiervoor hanteert de regering een systeem van convenanten. De raad voor het hoger onderwijs stemt hiermee in zolang de convenanten slechts een beperkt budget betreffen.

In het voorontwerp van decreet op het tertiair onderwijs maakt de overheid het toelatingsbeleid voor vluchtelingen soepeler ². De raad voor het hoger onderwijs stemde ermee in om de toegang te verlenen op basis van een toelatingsproef, tenzij de student voldoende documenten uit zijn land van herkomst kan voorleggen. Voortaan kunnen de hogescholen ook vrijstellingen verlenen voor vakken waarvoor een student aan een andere instelling is geslaagd, ook al is hij of zij niet voor het hele studiejaar geslaagd. De hogescholen krijgen ook ruimere mogelijkheden om buitenlandse diploma's te erkennen.

¹ RAAD VOOR HET HOGER ONDERWIJS, *Advies aangaande het voorontwerp van decreet betreffende de herziening van de financiering van de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap en begeleidende bepalingen*, 25 april 2001.

² RAAD VOOR HET HOGER ONDERWIJS, *Advies over het voorontwerp van decreet houdende een aanpassing van de regelgeving in het tertiair onderwijs*, 15 september 2000.

Wat de samenwerking tussen universiteiten en hogescholen betreft, creëert het decreet heel wat nieuwe mogelijkheden. De raad vindt dat deze ook moeten gelden voor instellingen van openbaar nut voor postinitieel onderwijs, onderzoek en maatschappelijke dienstverlening. Voor gediplomeerden van het hogeschoolonderwijs van twee cycli kan de overgang naar de tweede cyclus van het universitair onderwijs onder soepeler voorwaarden verlopen. De raad vindt dit een gelukkige evolutie. Het minimumpakket voor een voortgezette academische opleiding vermindert tot een kwart van een schooljaar. Dit is een belangrijke randvoorwaarde om levenslang leren te stimuleren. Ditzelfde geldt voor de zorg naar betaalbare inschrijvingsgelden.

De overheid zal onderzoeken of de hogere instituten voor schone kunsten, naast post-hogeschoolvormingen, ook laureaatsopleidingen en doctoraatsopleidingen mogen organiseren.

8.3 Planificatie in het hoger onderwijs

Sinds oktober 2000 onderhandelde de Vlaamse minister van onderwijs met haar Nederlandse collega over de mogelijkheid een transnationale universiteit op te richten in Limburg. Dit overleg resulteerde in een verdrag dat beide ministers ondertekenden op 18 januari 2001.

Op 15 maart 2001 vroeg de minister de Vlor om over het goedkeuringsdecreet van dat verdrag advies uit te brengen. Het verdrag erkent de Universiteit Limburg als een universiteit in Vlaanderen en bepaalt de onderwijsbevoegdheid van deze universiteit. De universiteit kan academische en voortgezette academische opleidingen aanbieden binnen de studiegebieden bio-medische wetenschappen, wiskunde-informatica-kennistechnologie-ICT en onderwijskunde. De universiteit kan ook de bijhorende diploma's (zowel naar Vlaams als naar Nederlands model) uitreiken tot en met het doctoraat. De universiteit volgt hierbij het Angelsaksische systeem van bachelor en master. Deze laatste stemt overeen met een academische graad van de tweede cyclus. Het verdrag regelt verder de financiering van de universiteit.

De raad stelt vast dat de marge waarover de raad beschikt bijzonder beperkt is aangezien het parlement het verdrag enkel kan ratificeren of verwerpen ¹. De raad stelt ook vast dat een aantal van zijn bekommernissen die geformuleerd zijn in het kader van het advies over de uitvoering van de Bologna-verklaring, in dit verdrag al zijn vastgelegd, zij het dan enkel voor de universiteit Limburg. Daarom staat de raad positief tegenover de ratificering van het verdrag. De raad pleit wel voor een snelle en duidelijke beslissing over de volwaardige invoering van het nieuwe organisatiemodel voor het hele hoger onderwijs in Vlaanderen.

De minister vroeg ook om advies over de ratificatie van het verdrag over de oprichting van een Europees instituut in Florence. Het Europees universitair instituut in Florence dateert van 1972. Na een evaluatie is de werking van het instituut bijgestuurd, hetgeen resulteerde in het voorliggende verdrag. De raad voor het hoger onderwijs steunde de ratificatie van het verdrag ². Het instituut biedt studenten en onderzoekers mogelijkheden voor internationale uitwisseling en confrontatie.

In de beleidsbrief legde de minister niet langer een band tussen de optimalisering van het aanbod in het hoger onderwijs en het debat over de relevantie en de leefbaarheid. De raad vreest dat het debat over de optimalisering verwordt tot een discussie over schaalvergroting van opleidingen en opties en dat nieuwe programmaties niet mogelijk zijn ³.

1 RAAD VOOR HET HOGER ONDERWIJS, *Advies over het voorontwerp van decreet houdende goedkeuring van het verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Vlaamse gemeenschap van België inzake de transnationale universiteit Limburg, ondertekend te Maastricht op 18 januari 2001, 27 maart 2001.*

2 RAAD VOOR HET HOGER ONDERWIJS, *Advies over het voorontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tot herziening van de overeenkomst houdende oprichting van een Europees instituut en met de slotakte gedaan te Florence op 18 juni 1992 en 17 september 1992, 27 maart 2001.*

3 ALGEMENE RAAD, *Advies over de beleidsbrief 2000-2001, 21 november 2001.*

9.1 Ontwikkelingen in de basiseducatie

In afwachting van de resultaten van de evaluatiestudie over tien jaar basiseducatie in Vlaanderen en een aanpassing van het decreet, opteerde de raad voor het volwassenenonderwijs ervoor om zich te beperken tot problemen die op korte termijn een oplossing vragen ¹. De raad betreurt geen advies te kunnen uitbrengen over programmatie-aanvragen. In het uitvoeringsbesluit is deze bevoegdheid nochtans uitdrukkelijk opgenomen.

De raad wijst erop dat sommige jonge volwassenen die aan de leerplicht voldeden, toch bepaalde elementaire competenties niet bezitten. Daarom zal een nieuw decreet de doelgroep en de opdracht van de basiseducatie verfijnen.

De samenstelling van de besturen van de centra vergt aanpassingen. De centra zijn uitgegroeid tot professionele organisaties die ook meer professionele beheerders vergen.

De financiering van de sector is onhoudbaar: de personeelskosten stijgen, de infrastructuur is ontoereikend en de centra zijn achter op het vlak van de informatisering. Ook de rechtspositieregeling voor het personeel vergt een actualisering. De raad vraagt op korte termijn een oplossing voor scholen die opstapcursussen en andere vormen van “zorgverbreding” organiseren. De overheid kent daar momenteel geen deelnemersuren voor toe.

Het blijkt dat het aantal georganiseerde uren het aantal decretaal gefinancierde uren ver overstijgt. De raad vraagt om de projectmatige opdrachten te beperken tot strikt tijdelijke, specifieke en experimentele opdrachten. De raad pleit ook nadrukkelijk voor een verhoging van de reguliere middelen om een behoeftedekkend aanbod te kunnen realiseren.

9.2 Planificatie in het volwassenenonderwijs

Zoals elk jaar bracht de raad voor het volwassenenonderwijs advies uit over nieuwe of de omvorming van bestaande structuuronderdelen in het secundair en hoger onderwijs voor sociale promotie. Op 24 oktober 2000 wees de raad een nagestuurde aanvraag voor de programmatie van een afdeling “informatica” in het hoger onderwijs voor sociale promotie af ².

De raad beoordeelde in de lente 2001 programmatie-aanvragen voor het schooljaar 2001-2002 ³. Zoals elk jaar hanteert de raad hiervoor vooraf bepaalde criteria, zij het dat in de criteria dit jaar minder beperkingen werden ingebouwd dan voorheen. Programmaties moeten sneller dan vroeger de centra toelaten om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen. Toch ervaren sommigen ook de nieuwe procedures als een keurslijf. Ze willen dat centra op korte termijn kunnen inspelen op nieuwe behoeften. Zij verkiezen marktprincipes boven de huidige administratieve procedure. Anderzijds is de raad beducht voor het tot de uiterste consequentie doortrekken van dit principe : het kan leiden tot kwaliteitsverlies of de certificering in het gedrang brengen of verder nog tot vele nutteloze

¹ RAAD VOOR HET VOLWASSENENONDERWIJS, *Advies over de gewenste ontwikkelingen in de sector basiseducatie 2001-2002*, 26 juni 2001.

² RAAD VOOR HET VOLWASSENENONDERWIJS, *Aanvullend advies over de programmatie in het onderwijs voor sociale promotie voor het schooljaar 2000-2001*, 24 oktober 2000.

³ RAAD VOOR HET VOLWASSENENONDERWIJS, *Advies over de programmatie in het onderwijs voor sociale promotie voor het schooljaar 2001-2002*, 15 mei 2001.

doublures van enkele succesopleidingen. De raad wijst evenwel een spoedprocedure voor urgente opleidingsbehoeften niet af. Het decreet sluit dit trouwens helemaal niet uit. Ten gronde vindt de raad het aangewezen dat de sector van het volwassenenonderwijs zelf verantwoordelijkheid neemt voor een planmatige ontwikkeling van deze onderwijssector. Dit overleg vindt plaats in het kader van het advies over nieuwe programmaties in de raad voor het volwassenenonderwijs.

Criteria waren: de maatschappelijke relevantie van het aanbod, de bestaande spreiding van studiegebieden, de beschikbaarheid van expertise doordat het centrum al een afdeling in het bepaalde studiegebied aanbiedt. In het licht van de herpositionering van het hoger onderwijs voor sociale promotie wijst de raad vragen voor bijkomende categorieën of nieuwe afdelingen af. Aan de vraag naar nieuwe studiegebieden boekbinden, diamantbewerking, fotografie, huishoudelijk onderwijs, juwelen, kant, lederbewerking, meubelrestauratie en houtsnijden, muziekinstrumentenbouw, smeden en talen wordt geen gunstig gevolg gegeven. Ook splitsingen van studiegebieden kunnen niet door de beugel. Om een afdeling in het secundair onderwijs te kunnen programmeren die niet voorkomt in de bestaande opleidingenstructuren, moet deze thuishoren in een studiegebied dat het centrum al aanbiedt (tenzij het om een experimenteel studiegebied gaat). Centra die nog geen aanbod in het secundair onderwijs voor sociale promotie realiseerden, kunnen dit niet alsnog doen.

Op grond van deze criteria kregen 10 nieuwe programmaties in het secundair onderwijs een groen licht; één een voorwaardelijk gunstig advies, voor 7 ervan was het oordeel negatief. In het hoger onderwijs werden alle aanvragen verworpen.

De raad voor het hoger onderwijs van zijn kant verleende een gunstig advies aan de structuur voor nieuwe afdelingen industriële informatica, een derde specialisatiejaar computernetwerken en computertechniek, seniorenconsulentenvorming en luchtvaarttechnologie ¹.

9.3 Vernieuwingen in het volwassenenonderwijs

9.3.1 De modularisering van het volwassenenonderwijs

Het decreet op het volwassenenonderwijs bepaalt dat in afwachting van een nieuwe modulaire structuur de voorlopige modulaire schema's van kracht blijven. De regering kan ook nog nieuwe voorlopige structuurschema's goedkeuren. De regering moet deze voor advies voorleggen aan de raad voor het volwassenenonderwijs. De raad betrok bij het overleg alle geïnteresseerde centra. Nieuwe of gewijzigde structuurschema's gelden immers voor alle instellingen. Door zoveel mogelijk centra te betrekken bij het overleg over de structuurschema's verhindert de raad dat alle centra gevat worden door eenzijdig ontwikkelde voorstellen.

Anderzijds dient erkend dat scholen de tijd moeten krijgen voor dergelijke ingrijpende veranderingen in hun onderwijsaanbod. Daarom bood een omzendbrief de kans om nog een jaar langer te werken met het oorspronkelijke leerplan.

De raad voor het volwassenenonderwijs verleende een gunstig advies aan 30 nieuwe of gewijzigde structuurschema's. De overheid informeerde de centra al begin juli over de goedgekeurde schema's.

¹ RAAD VOOR HET HOGER ONDERWIJS, *Advies betreffende de minimum en maximum studieduur en het minimum en maximum aantal lestijden van nieuwe afdelingen in het hoger onderwijs voor sociale promotie*, 15 september 2000; RAAD VOOR HET HOGER ONDERWIJS, *Advies over nieuwe lineaire structuuronderdelen in het hoger onderwijs voor sociale promotie*, 8 mei 2001.

In het secundair onderwijs voor sociale promotie gaat het om ¹

- bouw (BSO 2), bouw (TSO 3) in het studiegebied “bouw”,
- fotografie (TSO 3) in het studiegebied “fotografie”,
- websitebouwer (BSO 4) in het studiegebied “grafische technieken”,
- informatica – computer en besturingssystemen en netwerken (TSO 3), informatica toepassingssoftware (TSO 3), boekhouden-informatica (TSO 3) in het studiegebied “handel”,
- inrichten van een woning (BSO 2), koken (BSO 2), naaien (BSO 2) in het studiegebied “huishoudelijk onderwijs”
- uurwerkmaken (BSO 3) in het studiegebied “juwelen”
- kant - afgeknoopte draden (BSO 3), kant – doorlopende draden (BSO 3) in het studiegebied “kant”
- bloementeel en bloemenschikken (BSO 3), tuinbouw (BSO 3) in het studiegebied “land- en tuinbouw”
- schoonheidsverzorging (bio-esthetiek) (TSO 3), dameskappen (BSO 3), herenkappen (BSO 3), grime (TSO 3), in het studiegebied “lichaamsverzorging”
- fluvio-maritieme opleiding (TSO 3) in het studiegebied “maritieme opleidingen”
- audio-, video- en KTV-techniek (TSO 3), onderhoudstechnieken (BSO 3) in het studiegebied mechanica – elektriciteit. De minister keurde het schema voor onderhoudstechnieken (BSO 3) niet goed.
- Nederlands voor anderstaligen – praktische kennis richtgraad 2 en Nederlands voor anderstaligen gevorderde kennis richtgraden 3 en 4 en alle afdelingen moderne talen in de studiegebieden “Nederlands als tweede taal” en “talen”
- begeleider animator voor bejaarden (TSO 3) in het studiegebied “personenzorg”

De raad wees de structuurschema's van de afdelingen datacommunicatie (BSO 4), CAD-tekenen (TSO 3), Nederlands moedertaal – praktische kennis richtgraad 2, bijzondere jeugdzorg (TSO 3) af. Over de structuurschema's informatica – programmeren (TSO 3) en automatisering (TSO 3), kindercare (BSO 3) is verder overleg gewenst. De dossiers elektriciën huishoudelijke installaties (BSO 3) en elektriciën voor industriële installaties (BSO 3) werden ingetrokken.

In enkele structuurschema's zijn geen volgordebetrekkingen aangegeven. Belangrijk is in elk geval dat cursisten over de nodige voorkennis beschikken om een kans op slagen te hebben. De beoordeling van de voorkennis primeert in elk geval op de introductie van vaste volgordebetrekkingen tussen modules. Ook een zorgvuldig vrijstellingenbeleid waarbij cursisten verworven competenties kunnen verzilveren, is belangrijk.

¹ RAAD VOOR HET HOGER ONDERWIJS, RAAD VOOR HET VOLWASSENENONDERWIJS, *Advies over de voorstellen van voorlopige modulaire structuurschema's in het secundair onderwijs voor sociale promotie*, 8 mei 2001, 15 mei 2001.

De raad wijst ook op verwarring op het vlak van de studiesanctionering. De raad vraagt om in het modulair stelsel voorlopig enkel deelcertificaten of (deel)attesten uit te reiken.

In het hoger onderwijs voor sociale promotie gaf de raad een gunstig advies over de voorlopige structuurschema's voor de afdeling boekhouden ¹. Voor de afdeling informatica-programmeren en netwerkbeheer is het wenselijk om één jaar te experimenteren en in de loop van het jaar aanpassingen voor te stellen.

9.3.2 Afstandsleren

In het kader van het mozaïekdecreet wees de raad op de dringende noodzaak om de randvoorwaarden vast te leggen waaronder de centra voor volwassenenonderwijs afstandsonderwijs kunnen organiseren ². De centra zijn zelf verantwoordelijk voor de inhoud en de vormgeving van hun onderwijsaanbod. Maar ze hebben nood aan regelgeving die o.m. de personeelsvoorwaarden bepaalt, om een aanbod te kunnen uitwerken.

9.4 De plaats van het hoger onderwijs voor sociale promotie

De regering wil de opleidingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie integreren in het opleidingsaanbod van de hogescholen. In juni 2000 kondigde de inspectie volwassenenonderwijs een doorlichting aan van deze opleidingen om na te gaan welke opleidingen de overstap naar de hogescholen moeten maken en welke best in het volwassenenonderwijs blijven. Het resultaat zou beschikbaar zijn in juni 2001. Het kabinet bezorgde een eerste conceptnota.

De raad voor het volwassenenonderwijs drong aan op overleg tussen de sector van het volwassenenonderwijs en deze van de hogescholen. Als voorbereiding op dit gesprek inventariseerde de raad voor het volwassenenonderwijs de belangrijkste knelpunten.

De raad wacht op verdere concrete initiatieven en de resultaten van de doorlichting vooraleer de werkzaamheden te hervatten. De minister stelde de uitvoering van dit punt uit het regeerakkoord uit tot na de implementatie van de Bologna-verklaring.

9.5 Volwassenenonderwijs voor specifieke doelgroepen

9.5.1 Volwassenenonderwijs voor migranten

Op 11 januari 2001 overlegden de centra voor basiseducatie en voor volwassenenonderwijs over de eerste ervaringen met het inburgeringsbeleid van Vlaams minister van Welzijn, M. Vogels. Het inburgeringsbeleid wil dat de centra protocollen afsluiten met onthaalbureaus over lessen Nederlands als tweede taal (NT2). Het beleid wenst ook de maatschappelijke oriëntering voor nieuwkomers te bevorderen. Momenteel zijn er 24 dergelijke protocollen gesloten. Daarnaast voorziet de VDAB in trajectbegeleiding naar de arbeidsmarkt.

¹ RAAD VOOR HET HOGER ONDERWIJS, *Advies over de voorstellen van voorlopige modulaire structuurschema's in het hoger onderwijs voor sociale promotie*, 8 mei 2001.
² ALGEMENE RAAD, *Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs, XIII*, 6 maart 2001.

De Vlor en de Dienst voor onderwijsontwikkeling (DVO) overlegden over het beginniveau NT 2. In het onderwijs voor sociale promotie (OSP) gaat het om de eerste module van richtniveau 1 (120 uur), terwijl de basiseducatie voor dezelfde einddoelen 180 uren voorschrijft.

Nieuwkomers hebben behoefte aan een korte leerweg en meerdere instapmomenten. Bij de intake kunnen het onthaalbureau en de centra de COVAAR-test, een toets over studievastigheden, gebruiken om de cursisten naar de passende opleiding te loodsen. Onderwijs is voorstander van één loket om het onthaalbeleid voor jongeren te integreren en geeft de voorkeur aan reguliere middelen in plaats van contractonderwijs. Voorts moeten er vervolgotrajecten komen die niet op tewerkstelling zijn gericht. Het idee om in één trajectperspectief te werken, samen met de VDAB, wint veld.

Om de COVAAR-test af te nemen, hebben de onthaalbureaus deskundig personeel nodig. Ze kunnen daarvoor het best samenwerken met de centra. De geringe spreiding van de onthaalbureaus vormt in sommige regio's een knelpunt. Knelpunten in het educatieve aanbod zijn de organisatie en de keuze van de contacttaal voor maatschappelijke oriëntering in kleine steden. Soms is het aangewezen om maatschappelijke oriëntatie te integreren in het aanbod NT 2. Ook de omvang van het leertraject roept nog vragen op.

Het zwaarste knelpunt vormen de ontoereikende middelen in de reguliere voorzieningen. Het overleg wijst nieuwe parallelle opleidingscircuits voor nieuwkomers af. De sector moet duidelijke en afdwingbare afspraken maken zoals vroeger op de rondetafelconferentie. Over het algemeen is een intensief aanbod te verkiezen omdat dat de taalverwerving het meest stimuleert. Differentiatie is nodig om tegemoet te komen aan de specifieke verwachtingen van de nieuwkomers.

Het overleg formuleert een aantal aanbevelingen om de tweede rondetafelconferentie NT 2 voor te bereiden. Onderwijs moet volwaardig betrokken zijn bij de voorbereiding van die conferentie.

9.5.2 Tweedekansonderwijs

Tijdens het voorbije werkjaar overlegden de centra voor tweedekansonderwijs (studiegebied algemene vorming) intensief over een aantal knelpunten in hun werking.

In de marge van het overleg over modularisering van het studiegebied algemene vorming, boog een werkgroep zich over het examenreglement en de toelatingsvoorwaarden tot de derde graad van het ASO, TSO en BSO voor cursisten die geen getuigschrift van de tweede graad kunnen voorleggen. De werkgroep besteedde ook aandacht aan de leerinhouden, doelstellingen en toetswijze van een voorschakelmodule. De werkgroep klaarde ook de verhouding uit tussen het structuurschema en de randvoorwaarden in het studiegebied algemene vorming (pedagogische taken, trajectbegeleiding, vakoverschrijdende eindtermen). De werkgroep wil dat er in het studiegebied ook vakoverschrijdende eindtermen zijn, maar dan afgestemd op de interesses en de behoeften van volwassenen. Zo is leren leren zeker zinvol. De werkgroep wil de eindtermen voor volwassenen ontstoffen. De functionaliteit van kennis dient voorop te staan.

De ontstoffing van eindtermen moet de ontwikkeling van de definitieve modules en structuurschema's voorafgaan.

Tot slot werkte de groep ook een voorstel uit voor bijkomende leraarsuren voor begeleiding.

TITEL IX. DE VLAAMSE ONDERWIJSRAAD

Hoofdstuk 1. Organieke bepalingen

Art. 152.

Onder de voorwaarden bepaald bij dit decreet wordt door de Vlaamse Executieve "De Vlaamse Onderwijsraad", hierna te noemen "de onderwijsraad", opgericht. De Onderwijsraad heeft rechtspersoonlijkheid.

De Onderwijsraad ressorteert onder de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering bepaalt de organieke regelen die van toepassing zijn op het financieel en materieel beheer van de Onderwijsraad.

Art. 153.

De Onderwijsraad bestaat uit:

- 1° een algemene raad bestaande uit éénenveertig vaste en éénenveertig plaatsvervangende leden waarvan:
- twaalf vaste en twaalf plaatsvervangende leden die de inrichtende machten van het onderwijs en de PMS-centra vertegenwoordigen, waaronder drie werkende en drie plaatsvervangende leden van het gemeenschapsonderwijs, drie vaste en drie plaatsvervangende leden van het gesubsidieerd officieel onderwijs en zes vaste en zes plaatsvervangende leden van het gesubsidieerd vrij onderwijs;
 - acht vaste en acht plaatsvervangende leden die het personeel van het onderwijs en de PMS-centra vertegenwoordigen;
 - vier vaste en vier plaatsvervangende leden die de representatieve ouderverenigingen vertegenwoordigen;
 - vier vaste en vier plaatsvervangende leden die de economische en sociale organisaties vertegenwoordigen;
 - zeven vaste en zeven plaatsvervangende deskundigen, van wie er drie worden aangewezen door de ambtenaren van niveau A van de diensten van de Vlaamse Gemeenschap, bevoegd voor het onderwijs en vier worden voorgedragen door de universiteiten;
 - de leidend ambtenaar en de adjunct leidend ambtenaar van het permanent secretariaat, met raadgevende stem
 - twee vaste en twee plaatsvervangende leden die de representatieve leerlingenkoepelverenigingen vertegenwoordigen
 - twee vaste en twee plaatsvervangende leden die de representatieve studentenkoepelverenigingen vertegenwoordigen.

De kandidaat-vertegenwoordigers van de inrichtende machten, het personeel en de ouderverenigingen en de studenten- en leerlingenkoepelverenigingen worden voorgedragen door de desbetreffende representatieve organisaties van inrichtende machten, vakorganisaties en ouderverenigingen en leerlingen- en studentenkoepelverenigingen. De vertegenwoordigers van de sociale en economische organisaties, worden voorgedragen door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen.

De afvaardiging van de ambtenaren bedoeld in e), bestaat uit de secretaris-generaal, zijn door hem aangewezen plaatsvervanger en twee leden en hun plaatsvervangers op unanieme voordracht onder de aanwezige leden van de directieraad van de diensten van de Vlaamse regering bevoegd voor onderwijs.

De deskundigen van de universiteiten worden gezamenlijk voorgedragen door de rectoren van de Rijksuniversiteit Gent, de Katholieke Universiteit Leuven, de Vrije Universiteit Brussel en de Voorzitter van het Gemeenschappelijk Bureau van de Universiteit Antwerpen.

- 2° de hiernavolgende raden en afdelingen:
- de raad voor het basisonderwijs, met een afdeling voor het buitengewoon basisonderwijs;
 - de raad voor het secundair onderwijs, met afdelingen voor het algemeen secundair onderwijs, voor het technisch- en beroepssecundair onderwijs, voor het kunstsecundair onderwijs en voor het buitengewoon secundair onderwijs;
 - de raad voor het hoger onderwijs. De aangelegenheden die enkel het academisch onderwijs of het hoger onderwijs verstrekt door de hogescholen betreffen, kunnen worden behandeld door deelraden, bestaande uit de leden uit de raad voor het hoger onderwijs die hetzij het academisch onderwijs, hetzij het onderwijs verstrekt door de hogescholen vertegenwoordigen. De deelraden brengen advies uit op vraag van de raad voor het hoger onderwijs.
 - de raad voor het volwassenenonderwijs
- 3° permanente of tijdelijke werkgroepen en commissies.

Bij besluit van de Vlaamse regering kunnen andere afdelingen bij de in 1° en 2° bedoelde raden worden opgericht. De in 3° bedoelde werkgroepen en commissies worden opgericht door de algemene raad of de raden.

Art. 153 bis

De algemene raad richt in zijn schoot een vast bureau op. De leidend ambtenaar en de adjunct leidend ambtenaar van het permanent secretariaat maken van rechtswege deel uit van het vast bureau. Het vast bureau is belast met het dagelijks bestuur van de Vlor. Het kan bepaalde van zijn bevoegdheden delegeren aan de algemeen secretaris en aan de adjunct-algemeen secretaris.

Onverminderd de bevoegdheden nodig voor het dagelijks bestuur kan de algemene raad aan het vast bureau andere bevoegdheden delegeren. Deze bevoegdheden kunnen geen betrekking hebben op deze bedoeld in artikel 156.

Art. 154

Bij besluit van de Vlaamse Executieve wordt de samenstelling van de raden en afdelingen vastgesteld.

Art. 155

- § 1. De leden van de raden en afdelingen worden benoemd voor een periode van vier jaar, die hernieuwbaar is.
- § 2. Een vast of plaatsvervangend lid dat ontslag neemt of de hoedanigheid verliest op grond waarvan het werd benoemd, houdt van rechtswege op deel uit te maken van de Vlaamse Onderwijsraad.

Ieder lid dat wordt benoemd ter vervanging van een ander lid, voleindigt het mandaat van zijn voorganger.

Het personeelslid dat ingevolge zijn pensionering zijn hoedanigheid verliest, mag zijn mandaat voleindigen.

- § 3. De raden en afdelingen kiezen in hun midden de voorzitter en ondervoorzitter, die niet tot dezelfde vertegenwoordigende groep of hetzelfde net mogen behoren.
- § 4. De algemeen voorzitter van de algemene raad wordt uit zijn leden verkozen voor een termijn van drie jaar die hernieuwbaar is. Hij vertegenwoordigt de raad in rechte.
- § 5. Het lidmaatschap van de Onderwijsraad is onverenigbaar met het lidmaatschap van het Nationaal of Europees Parlement, van een Gemeenschaps- of Gewestraad, van de Nationale Regering, van een Gemeenschaps- of Gewestexecutieve of van de krachtens artikel 107 quater van de Grondwet opgerichte organen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Art. 156.

- § 1. Onverminderd de eigen bevoegdheden van de diensten van de Vlaamse Regering bevoegd voor het onderwijs heeft de Vlaamse Onderwijsraad een algemene bevoegdheid tot studie, overleg en advies, op eigen initiatief of op vraag van het Vlaams Parlement, van de Gemeenschapsminister bevoegd voor Onderwijs of de Vlaamse Regering over alle aangelegenheden bedoeld in artikel 59 bis, § 2,2° van de Grondwet en waarvoor de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is. De algemene raad heeft de bevoegdheid voor alle materies die de afzonderlijke raden en afdelingen overstijgen. De raden en afdelingen hebben de volheid van bevoegdheid voor de materies die tot hun sector behoren.

Deze studies, adviezen en aanbevelingen worden gericht aan de Vlaamse minister van Onderwijs die ze meedeelt aan de Vlaamse regering.

In afwijking van het bepaalde in het eerste lid, kan de Vlaamse Onderwijsraad niet op eigen initiatief advies uitbrengen over afwijkingsbepalingen, ingediend bij de Vlaamse regering op grond van art. 6ter van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving of op grond van art. 44bis van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997.

§ 2. Voorafgaand aan de bespreking in de Vlaamse Raad, wint de Gemeenschapsminister van Onderwijs het verplicht advies in van de Vlaamse Onderwijsraad over:

- 1° alle voorontwerpen van decreet die aangelegenheden regelen bedoeld in § 1, met uitzondering van het decreet dat de jaarlijkse begroting regelt;
- 2° de beleidsnota's en beleidsbrieven inzake aangelegenheden bedoeld in § 1, aan de Vlaamse Raad.

§ 3. De Onderwijsraad kan voor het onderzoek van bijzondere vraagstukken, overeenkomsten voor een duidelijk omschreven opdracht, overeenkomstig de wet van 14 juli 1976 op de overheidsopdrachten, afsluiten met natuurlijke personen en private of publiekrechtelijke rechtspersonen.

Art. 157.

De Vlaamse minister van Onderwijs kan de verplichte adviesvragen tegelijk indienen bij de Onderwijsraad, overeenkomstig artikel 156, § 2, en bij de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, overeenkomstig artikel 6, § 2, van het decreet van 27 juni 1985 op de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen.

Art. 158.

De algemene raad stelt het reglement van orde van de Onderwijsraad op en voorziet hierbij in de taakverdeling tussen de algemene raad en de raden en afdelingen.

Art. 159.

§ 1. De adviezen op verzoek van het Vlaams Parlement worden verstrekt binnen de door het Vlaams Parlement gestelde termijn, die niet korter mag zijn dan dertig dagen.

De adviezen, bedoeld in artikel 156, § 1, op verzoek van de Vlaamse minister van Onderwijs of de Vlaamse regering en in § 2, worden verstrekt binnen de tien werkdagen te rekenen vanaf de eerste maandag volgend op de dag waarop het advies werd aangevraagd.

§ 2. De adviezen en aanbevelingen worden uitgebracht bij gewone meerderheid van de aanwezige leden. Onthoudingen, ongeldige en blancostemmen worden geacht niet te zijn uitgebracht. Minderheidsnota's kunnen worden toegevoegd.

Art. 160.

§ 1. De Onderwijsraad beschikt over een permanent secretariaat dat, onder het gezag van de algemene raad, wordt geleid door een leidend ambtenaar bijgestaan door een adjunct-leidend ambtenaar. Dit secretariaat heeft als opdracht de nodige documentatie te verzamelen en de studie voor te bereiden nodig voor de werkzaamheden van de Vlaamse Onderwijsraad.

De personeelsformatie en de regeling van de rechtspositie van het personeel van het permanent secretariaat worden vastgesteld door de Vlaamse regering na advies van de algemene raad. De algemene raad geeft zijn advies uiterlijk binnen 30 kalenderdagen nadat er om verzocht werd, tenzij die Vlaamse regering een andere termijn heeft bepaald die niet korter mag zijn dan 15 kalenderdagen. Indien het advies niet binnen deze termijn is gegeven, mag aan het adviesvereiste worden voorbijgegaan.

De algemene raad bedoeld in artikel 153, 1°, benoemt de leidend ambtenaar, de adjunct-leidend ambtenaar en de ambtenaren van rang A2.

De Vlaamse regering neemt de passende maatregelen opdat de Onderwijsraad voor deze personeelsleden deel kan nemen aan de pensioenregeling ingesteld bij de wet van 28 april 1958 betreffende het pensioen van het personeel van zekere organismen van openbaar nut alsmede van hun rechthebbenden.

§ 2. De Vlaamse regering kan eveneens personeelsleden ter beschikking stellen van het permanent secretariaat. Zij worden aangeduid onder:

- 1° de vastbenoemde ambtenaren van de diensten van de Vlaamse regering en de instellingen van openbaar nut;
- 2° de vastbenoemde personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs, van de gesubsidieerde PMS-centra en van het gemeenschapsonderwijs.

Daarenboven kan de Vlaamse Onderwijsraad binnen haar dotatie personen die blijk hebben gegeven van hun bijzondere deskundigheid, voor de duur van hun studie-opdracht bij overeenkomst tewerkstellen.

De Vlaamse Onderwijsraad kan binnen zijn dotatie personeelsleden voor secretariaatswerk bij overeenkomst tewerkstellen.

§ 3. De in de § 2, 1° en 2° bedoelde personeelsleden worden op voordracht van de algemene raad en met akkoord van de inrichtende macht of van de Vlaamse minister waaronder het personeelslid ressorteert door de Vlaamse minister van Onderwijs met een opdracht belast. Indien het een ambtenaar van de diensten van de Vlaamse regering of van een instelling van openbaar nut betreft, is het gunstig advies van de secretaris-generaal respectievelijk leidend ambtenaar vereist. Voor de uitvoering van zijn opdracht krijgt het betrokken personeelslid vrijstelling van dienst. Deze vrijstelling wordt voor de duur van de opdracht toegekend.

Tijdens de duur van deze opdracht is het personeelslid met verlof in zijn dienst van herkomst. Dit verlof wordt bezoldigd en wordt gelijkgesteld met een periode van dienstactiviteit.

De Vlaamse Executieve stelt de regels vast voor de terugbetaling van de bezoldiging van deze personeelsleden door de onderwijsraad aan de betrokken diensten of instellingen.

Aan de duur van de opdracht kan, op verzoek van de algemene raad of in gemeenschappelijk overleg, steeds een einde worden gesteld.

Tijdens de duur van deze opdracht bij het permanent secretariaat behouden de betrokken personeelsleden de voordelen van hun administratief en geldelijk statuut dat zij genieten in hun dienst van herkomst. Zij kunnen hun rechten op bevordering tot een hogere graad of tot een hogere wedde steeds laten gelden.

Voor de duur van hun opdracht behouden de betrokken personeelsleden hun administratieve standplaats van herkomst.

De regeling betreffende hun jaarlijkse vakantie en feestdagen is dezelfde als deze van de ambtenaren van het permanent secretariaat.

Art. 161.

De reglementering inzake reis- en verblijfkosten, zoals die geldt voor het personeel van de diensten van de Vlaamse regering is van overeenkomstige toepassing op de personeelsleden van de Onderwijsraad.

Art. 162.

De onderwijsraad beschikt over een dotatie die jaarlijks wordt ingeschreven op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. Deze dotatie omvat kredieten voor werking en huisvesting van de Onderwijsraad en voor de bezoldiging van zijn personeel. De Onderwijsraad kan tevens schenkingen, giften en legaten in ontvangst nemen.

Art. 163.

- § 1. De Onderwijsraad staat onder controle van de Vlaamse regering. Deze controle wordt uitgeoefend door bemiddeling van een commissaris van de regering, die door de Vlaamse Executieve, op de voordracht van de Gemeenschapsminister van Onderwijs, wordt benoemd. De Vlaamse regering bepaalt de vergoedingen die aan de commissaris van de Vlaamse regering kunnen worden toegekend.
- § 2. De commissaris van de Vlaamse regering woont, met raadgevende stem, de vergaderingen van de algemene raad bij. De commissaris van de Vlaamse regering beschikt voor het vervullen van zijn opdracht over de ruimste macht.
- § 3. De commissaris van de Vlaamse regering kan, binnen een termijn van tien vrije dagen, beroep instellen tegen elke beslissing die hij met de wet, het decreet, met de statuten of met het algemeen belang strijdig acht. Het beroep is opschortend. Deze termijn gaat in de dag van de vergadering, waarop de beslissing genomen werd, voor zover de commissaris van de Vlaamse regering daarop regelmatig uitgenodigd werd en, in het tegenovergestelde geval, de dag waarop hij er kennis van heeft gekregen. De commissaris is niet bevoegd inzake de adviezen die door de Onderwijsraad worden uitgebracht.
- § 4. De Vlaamse regering regelt de uitoefening van de opdrachten van de commissaris van de Vlaamse Executieve.
- § 5. Heeft de Vlaamse regering, bij wie het beroep wordt ingesteld, binnen een termijn van twintig vrije dagen, ingaand dezelfde dag als de in § 3 bedoelde termijn, de nietigverklaring niet uitgesproken, dan wordt de beslissing definitief.
- § 6. De nietigverklaring van de beslissing wordt door de Vlaamse regering aan de Onderwijsraad betekend door haar commissaris.

HOOFDSTUK 2. OVERGANGS- EN WIJZIGINGSBEPALINGEN

Art. 169.

De Vlaamse regering heft alle bij koninklijk besluit, bij besluit van de Vlaamse regering of bij ministerieel besluit opgerichte organen, instellingen, commissies of diensten op die bevoegdheden uitoefenen bedoeld in artikel 158.

Art. 169bis

De Vlaamse Onderwijsraad kan binnen zijn dotatie de personeelsleden voor secretariaatswerk bij arbeidsovereenkomst blijven tewerkstellen voor zover deze in dienst waren op 1 januari 1994 met een arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur en functioneel niet in een vervangingsopdracht. De leidend ambtenaar bepaalt welke personeelsleden aan deze voorwaarden voldoen.

Art. 170

Deze titel treedt in werking op een door de Vlaamse Executieve te bepalen datum.

1 Algemene bevoegdheden

1.1 Decreet betreffende het onderwijs, II van 31 juli 1990 zoals gewijzigd

Een algemene bevoegdheid tot studie, overleg en advies, op eigen initiatief of op vraag van het Vlaams Parlement, van de Gemeenschapsminister bevoegd voor Onderwijs of de Vlaamse Regering over alle aangelegenheden bedoeld in artikel 59 bis, § 2, 2° van de Grondwet en waarvoor de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is.

[...]

Deze studies, adviezen en aanbevelingen worden gericht aan de Vlaamse minister van Onderwijs die ze meedeelt aan de Vlaamse regering.

Voorafgaand aan de bespreking in de Vlaamse Raad, wint de minister van onderwijs het verplicht advies in van de Vlaamse Onderwijsraad over:

- 1° alle voorontwerpen van decreet die aangelegenheden regelen bedoeld in § 1, met uitzondering van het decreet dat de jaarlijkse begroting regelt;
- 2° de beleidsnota's en beleidsbrieven inzake aangelegenheden bedoeld in § 1, aan de Vlaamse Raad.

[...]

In afwijking van het bepaalde in het eerste lid, kan de Vlaamse Onderwijsraad niet op eigen initiatief advies uitbrengen over afwijkingsaanvragen, ingediend bij de Vlaamse regering op grond van art. 6ter van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen in de onderwijswetgeving of op grond van art. 44 bis van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997.

2 Specifieke bevoegdheden

2.1 Wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, zoals gewijzigd

- * Eensluitende adviesbevoegdheid over de eindtermen en ontwikkelingsdoelen. De regering is niet gebonden door het advies van de onderwijsraad als het advies niet met een meerderheid van drievierden van de uitgebrachte stemmen is goedgekeurd.
- * Adviesbevoegdheid over de aanvragen tot afwijking op het rationalisatie- en programmatieplan van het secundair onderwijs met volledig leerplan voor uitzonderlijke of niet-voorzien gevallen.

2.2 Wet van 6 juli 1970 op het buitengewoon en geïntegreerd onderwijs

- * Adviesbevoegdheid over de types in het buitengewoon secundair onderwijs. Het decreet op het basisonderwijs heft deze bevoegdheid op voor het basisonderwijs.
- * Adviesbevoegdheid over de modaliteiten voor de organisatie van het geïntegreerd onderwijs. Het decreet op het basisonderwijs heft deze bevoegdheid op voor het basisonderwijs.
- * Adviesbevoegdheid over de regels waaronder de Vlaamse regering de reiskosten van gehandicapten ten laste neemt voor het vervoer naar een school voor buitengewoon onderwijs.
- * Adviesbevoegdheid over de regels waaronder de Vlaamse regering bijdraagt in de kosten voor huisonderwijs voor gehandicapten.

2.3 Wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs

- * Adviesbevoegdheid over de structuur en de classificatie van de studies in het hoger onderwijs van het korte type voor sociale promotie.
- * Adviesbevoegdheid over de studieduur, de wijze van studiebekrachtiging, de bekwaamheidsbewijzen, hun kwalificatie, vorm en vermelding, het minimum- en maximum aantal lessen en onderwijsactiviteiten, de voorwaarden voor de organisatie van onderwijssoorten, cyclussen, afdelingen, opties en andere onderverdelingen in het hoger onderwijs voor sociale promotie.

2.4 Koninklijk besluit van 2 augustus 1984 houdende rationalisatie en programmatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs zoals gewijzigd door het besluit van 22 februari 1995

- * Adviesbevoegdheid over de aanvragen en actieplannen van basisscholen die in het kader van een overeenkomst inzake het toelatingsbeleid afwijking vragen op de rationalisatieregeling.

2.5 Decreet van 12 juli 1990 houdende de regeling voor de basiseducatie voor laaggeschoolde volwassenen

- * Kennisnemen van het verslag van het ondersteuningscentrum voor basiseducatie waarin meer bepaald gehandeld wordt over de spreiding van de centra en hun werkgebied en over de evaluatie van de werking van de centra.
- * Adviesbevoegdheid over de gewenste ontwikkelingen in de sector van de basiseducatie en over een voorkomingsbeleid.
- * Erkenning en intrekking van erkenning van centra voor basiseducatie.

2.6 Omzendbrief van 31 juli 1990 betreffende de inrichting van het deeltijds beroepssecundair onderwijs

- * Beroepsprofielen deeltijds beroepssecundair onderwijs.

2.7 Decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap

- * Adviesbevoegdheid over een reglement waarbij personen die in het bezit zijn van een diploma van een opleiding van de tweede cyclus van een instelling voor hoger onderwijs van het lange type verkorting van studieduur en vrijstelling van examens van de eerste en tweede cyclus van een bepaalde academische opleiding kunnen krijgen.
- * Kennisnemen van het verslag van de commissie van onafhankelijke deskundigen die, op vraag van de Vlaamse regering, onderzoek verrichten naar de kwaliteit van de onderwijsactiviteiten en de onderzoeksactiviteiten van de universiteiten.

2.8 Decreet van 23 oktober 1991 betreffende de medezeggenschap in het gesubsidieerd onderwijs

- * Participatiecolleges voor het gesubsidieerd onderwijs.

2.9 Besluit van de Vlaamse regering van 1 april 1993 betreffende de organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket, zoals gewijzigd door het besluit van de Vlaamse regering van 22 februari 1995

- * Adviesbevoegdheid over de aanvragen en de actieplannen van basisscholen die betrokken zijn bij een overeenkomst inzake het toelatingsbeleid en een beroep wensen te doen op bijkomende lestijden.

2.10 Decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap

- * Adviesbevoegdheid over het wijzigen of aanvullen van de lijst met studiegebieden, opleidingen en opties in de hogescholen
- * Adviesbevoegdheid over het inruilen van basisopleidingen door hogescholen voor een andere
- * Adviesbevoegdheid over de uitbreiding van de onderwijsbevoegdheid in basisopleidingen van de hogescholen
- * Adviesbevoegdheid over het aantal en de wijze waarop de studiepunten worden berekend
- * Adviesbevoegdheid over de minimale regels voor het verlenen van vrijstellingen en studieduurverkorting
- * Adviesbevoegdheid over de regels voor de overdracht en overzetting van examencijfers en voor het volgen van onderwijsactiviteiten van een volgend studiejaar
- * Adviesbevoegdheid over de algemene gelijkwaardigheid van de buitenlandse diploma's of getuigschriften met de Vlaamse graden
- * Kennisnemen van het verslag van de commissie van onafhankelijke deskundigen die, op vraag van de Vlaamse regering, onderzoek verrichten naar de kwaliteit van de onderwijsactiviteiten van de hogescholen

2.11 Besluit van de Vlaamse regering van 7 september 1994 tot regeling van de procedure voor de projecten van het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijke onderzoek

- * Adviesbevoegdheid over de prioritaire thema's voor het onderwijskundige beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek

2.12 Decreet van 17 april 1996 betreffende de lerarenopleiding en de nascholing

- * Adviesbevoegdheid over het beroepsprofiel voor de leraren
- * Adviesbevoegdheid over de basiscompetenties voor de leraren

2.13 Decreet van 27 februari 1997 betreffende het basisonderwijs

- * Eensluidend advies over de ontwikkelingsdoelen voor het gewoon kleuteronderwijs en het buitengewoon basisonderwijs en over de eindtermen voor het gewoon basisonderwijs. De regering is niet gebonden door dit advies als het geen drievierde meerderheid van de uitgebrachte stemmen heeft gehaald.
- * Adviesbevoegdheid over afwijkingen op de programmatie- en rationalisatienormen

2.14 Decreet van 14 juli 1998 houdende diverse maatregelen met betrekking tot het secundair onderwijs en tot wijziging van het decreet van 25 februari 1997 betreffende het basisonderwijs

- * Adviesbevoegdheid over de oprichting van een niet georganiseerde specifieke optie in het eerste leerjaar van de tweede of derde graad of niet georganiseerd specifiek derde leerjaar van de derde graad, georganiseerd als een specialisatiejaar, of een niet georganiseerd(e) basisoptie, beroepenveld, optie in het eerste leerjaar van de tweede of derde graad of niet georganiseerd derde leerjaar van de derde graad, georganiseerd als een specialisatiejaar, een niet georganiseerd studiegebied. Het advies moet uitgaan van decretaal vastgelegde criteria
- * Adviesbevoegdheid over de inrichting van een niet georganiseerde specifieke optie in het eerste leerjaar van de tweede of derde graad of niet georganiseerd specifiek derde leerjaar van de derde graad, georganiseerd als een specialisatiejaar, een niet georganiseerde basisoptie, beroepenveld, optie in het eerste leerjaar van de tweede of derde graad of niet georganiseerd derde leerjaar van de derde graad, georganiseerd als een specialisatiejaar, een niet georganiseerd studiegebied. Elk advies dient uit te gaan van decretaal vastgelegde criteria
- * Adviesbevoegdheid over afwijkingen van de rationalisatienormen

2.15 Decreet van 1 december 1998 betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding

De regering kan zelf een aantal thema's bepalen waarop het kwaliteitsbeleid zich richt. Zij doet dit, al naargelang van het thema, na advies van de Vlaamse Gezondheidsraad en/of de Vlaamse Onderwijsraad.

2.16 Ministerieel besluit van 16 mei 1999 tot bepaling van de voorwaarden voor de aanvraag van een programmatie in het deeltijds kunstonderwijs en de behandeling ervan, de voorwaarden voor de melding van een structuurwijziging in het bestaande studieaanbod in het deeltijds kunstonderwijs en de infrastructuurvereisten voor de studierichting dans in het deeltijds kunstonderwijs

De programmatieaanvragen worden voor advies voorgelegd aan de Vlaamse Onderwijsraad. De Vlaamse Onderwijsraad formuleert voor elke ontvankelijke programmatieaanvraag een advies, dat minimaal uitgaat van de criteria die de Vlaamse regering daartoe bepaald heeft.

2.17 Decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs

- * De regering bepaalt na het advies van een door haar aangeduid subregionaal orgaan en na gunstig advies van de bevoegde afdeling van de Vlaamse Onderwijsraad wanneer een centrum een studiegebied en in het hoger onderwijs een categorie, een opleiding, een optie of een afdeling mag programmeren.
- * De regering kan na advies van de Vlaamse Onderwijsraad experimenteel nieuwe studiegebieden erkennen. Uiterlijk na vijf jaar worden deze studiegebieden decretaal aan § 1 van dit artikel toegevoegd of wordt de erkenning jaar na jaar opgeheven.
- * De regering bepaalt op advies van de Sociaal-economische Raad voor Vlaanderen beroepsprofielen. Op advies van de Vlaamse Onderwijsraad bepaalt de regering de beroepsopleidingsprofielen, die gebaseerd zijn op de beroepsprofielen. De beroepsopleidingsprofielen worden door de Vlaamse regering aan het Vlaams Parlement ter bekrachtiging voorgelegd. Voor de studiegebieden openbare besturen, algemene vorming, Nederlands tweede taal, talen en huishoudelijk onderwijs worden geen beroeps- en beroepsopleidingsprofielen vastgelegd.
- * Na advies van de Vlaamse Onderwijsraad bepaalt de regering per afdeling, opleiding of optie
 - 1° het minimale aantal lestijden dat de afdelingen, opleidingen of opties moeten tellen;
 - 2° het minimale aantal lestijden van elke module. Een module omvat 40 of 60 lestijden, of een veelvoud van 40 lestijden en maximaal 240 lestijden;
 - 3° het minimale aantal lestijden praktische vakken dat een module moet bevatten;
 - 4° het beginniveau en eindniveau van elke module.
- * Na advies van de Vlaamse Onderwijsraad bepaalt de regering per afdeling, opleiding of optie en per leerjaar of groepering van leerjaren:
 - 1° het minimaal aantal lestijden;
 - 2° de minimumlessentabel.
- * Na advies van de Vlaamse Onderwijsraad deelt de regering de vakken in in algemene vakken, technische vakken en praktische vakken.

2.18 Ministerieel besluit van 5 juli 1999 tot vastlegging van de benamingen die kunnen voorkomen op de kwalificatiegetuigschriften van het deeltijds beroepssecundair onderwijs

De inrichtende machten van de centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs kunnen andere benamingen dan deze weergegeven in artikel 1 ter goedkeuring voorleggen. Een dergelijk gemotiveerd voorstel dient voor 30 november van het voorafgaand schooljaar aan de bevoegde administratie van het departement onderwijs van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap te worden gericht. De minister bevoegd voor het onderwijs beslist over het voorstel na kennisname van een advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

P. DE CONINCK. Literatuurstudie over stelsels van elders verworven competenties in diverse landen van de Europese unie

S. VAN DEN BROUCKE. De implementatie van gezondheidsbevordering in het basisonderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs

1 Algemene raad

Advies over de beleidsbrief onderwijs en vorming, 2000-2001
21 november 2000
AR/RHE/ADV/001

Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs XIII
6 maart 2001
AR/RHE/ADV/002

Advies over de voorstellen voor thema's voor onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek – oproep
2001
17 april 2001
AR/RHE/ADV/003

Advies over het ontwerpdecreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2001
9 april 2001
AR/JPE/COR/030

Advies over een geïntegreerd ondersteuningsaanbod voor scholen
17 april 2001
AR/PCA/ADV/004

Advies over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 8 juni 2000 houdende dringende maatregelen betreffende het lerarenambt en van het decreet van 14 juli 1998 houdende diverse maatregelen met betrekking tot het secundair onderwijs en tot wijziging van het decreet van 25 februari 1997 betreffende het basisonderwijs
15 mei 2001
AR/RHE/ADV/005

Aanvullend advies over onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers
15 mei 2001
AR/PCA-MSM/ADV/006

Advies over de amendementen van het ontwerpdecreet betreffende de eindtermen, ontwikkelingsdoelen en basiscompetenties in het secundair onderwijs
5 juni 2001
AR/RHE/ADV/007

Advies over de netoverstijgende detacheringen schooljaar 2001-2002
5 juni 2001
AR/JJO/ADV/008

2 Afdeling deeltijds kunstonderwijs

Advies programmaticaanvraag DKO
24 april 2001
AR/DKO/ASE/ADV/001

3 Raad voor het Basisonderwijs

Advies over de aanvragen voor afwijking van de rationalisatienorm in het basisonderwijs

21 maart 2001

RBO/DPI/ADV/001

Advies over de aanvraag voor afwijking van de rationalisatienorm in het basisonderwijs

18 april 2001

RBO/DPI/ADV/002

Advies over de aanvraag voor afwijking van de rationalisatienorm in het basisonderwijs

16 mei 2001

RBO/DPI/ADV/003

Advies over twee regeringsamendementen op het ontwerp van decreet betreffende het onderwijs-XIII (mozaïekdecreet)

16 mei 2001

RBO/DPI/ADV/004

Advies over de aanvraag voor afwijking van de programmatie- en de rationalisatienorm in het basisonderwijs

20 juni 2001

RBO/DPI/ADV/005

Advies over de aanvraag voor afwijking van de rationalisatienorm in het basisonderwijs

19 juli 2001

RBO/DPI/ADV/006

Advies over de aanvraag voor afwijking van de rationalisatienorm in het basisonderwijs

22 augustus 2001

RBO/DPI/ADV/007

4 Afdeling voor het buitengewoon basisonderwijs

Advies over de eveloppefinanciering van de busbegeleiders in het Buitengewoon onderwijs

15 maart 2001

COBUBOSO/DPI/ADV/001

Advies m.b.t. de ontwikkelingsdoelen voor het type 1-onderwijs

17 mei 2001

RBO/BBO/DPI/ADV/001

Advies over kwaliteitsbewaking van het leerlingenvervoer, naar aanleiding van de overheveling van het leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs naar De Lijn

14 juni 2001

COBUBOSO/DPI/ADV/002

5 Raad voor het secundair onderwijs

Advies over de programmaties in het secundair onderwijs. Schooljaar 2001-2002

20 maart 2001

RSO/WVE/ADV/001

Advies over de rationalisatie in het secundair onderwijs. Schooljaar 2001-2002

15 mei 2001

RSO/VDC/ADV/002

6 Afdeling voor het buitengewoon secundair onderwijs

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel buitenschrijnwerker n.a.v. het beroepsprofiel buitenschrijnwerker
23 november 2000
RSO/BuSO/RVH/ADV/003

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel verkoper/verkoopster in de slagerij n.a.v. de beroepsprofielen verkoper in de beenhouwerij, en verkoper/verkoopster beenhouwerij-charcuterie in een distributiebedrijf
23 november 2000
RSO/BuSO/RVH/ADV/004

Advies over ontwikkelingsdoelen en eindtermen in het BuSO. Opleidingsvorm 4.
22 februari 2001
BuSO/WVE-RHE/ADV/004

Ontwikkelingsdoelen voor de algemene en sociale vorming in het BuSO opleidingsvorm 3.
17 mei 2001
BuSO/RHE/ADV/005

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel sanitair installateur-loodgieter n.a.v. het beroepsprofiel sanitair installateur-loodgieter
17 mei 2001
RSO/BuSO/RVH/ADV/006

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel monteur centrale verwarmingsinstallaties n.a.v. het beroepsprofiel monteur centrale verwarmingsinstallaties
17 mei 2001
RSO/BuSO/RVH/ADV/007

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel binnenschrijnwerker n.a.v. het beroepsprofiel binnenschrijnwerker
17 mei 2001
RSO/BuSO/RVH/ADV/008

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel dakafdichter n.a.v. het beroepsprofiel dakafdichter
17 mei 2001
RSO/BuSO/RVH/ADV/009

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel daktimmerman n.a.v. het beroepsprofiel daktimmerman
17 mei 2001
RSO/BuSO/RVH/ADV/010

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel productieoperator in de voedingsindustrie n.a.v. het beroepsprofiel productieoperator in de voedingsindustrie
17 mei 2001
RSO/BuSO/RVH/ADV/011

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel dakdekker naar aanleiding van het beroepsprofiel dakdekker
14 juni 2001
RSO/BuSO/RVH/ADV/012

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel residentieel electrotechnisch installateur n.a.v. het beroepsprofiel residentieel electrotechnisch installateur
14 juni 2001
RSO/BuSO/RVH/ADV/013

Advies over de opvang van jongeren met een verwijzingsattest type 3 in het buitengewoon secundair onderwijs
14 juni 2001
RSO/BuSO/RHE/ADV/014

Advies over de eveloppefinanciering van de busbegeleiders in het Buitengewoon onderwijs

15 maart 2001

COBUBOSO/DPI/ADV/001

Advies over kwaliteitsbewaking van het leerlingenvervoer, naar aanleiding van de overheveling van het leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs naar De Lijn

14 juni 2001

COBUBOSO/DPI/ADV/002

7 Afdeling voor het technisch en beroepssecundair onderwijs

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel snijdstreper (m/v) n.a.v. het beroepsprofiel snijdstreper

22 september 2000

RSO/TSO-BSO/RVH/ADV/029

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel buitenschrijnwerker n.a.v. het beroepsprofiel buitenschrijnwerker

15 december 2000

TSO-BSO/RVH/ADV/001

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel verkoper/verkoopster in de slagerij n.a.v. de beroepsprofielen verkoper in de beenhouwerij, en verkoper/verkoopster beenhouwerij-charcuterie in een distributiebedrijf

15 december 2000

RSO/TSO-BSO/RVH/ADV/002

Advies inzake de ministeriële adviesvraag betreffende de wijziging van de reductie der studierichtingen in het studiegebied "Koeling en warmte"

27 april 2001

TSO-BSO/LVP/ADV/002

Advies over de eindtermen voor de basisvorming in de derde graad van het beroepssecundair onderwijs

27 april 2001

RSO/TSO-BSO/RHE-LVP/ADV/003

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel helpdesk operator n.a.v. het beroepsprofiel helpdesk operator

22 september 2000

TSO-BSO/RVH/ADV/004

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel meester/gast in de textielsector n.a.v. het beroepsprofiel meester/gast in de textielsector

22 september 2000

TSO-BSO/RVH/ADV/005

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel textielontwerper n.a.v. het beroepsprofiel textielontwerper

23 februari 2001

TSO-BSO/RVH/ADV/006

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel vertegenwoordiger business to business n.a.v. het beroepsprofiel vertegenwoordiger business to business

27 april 2001

TSO-BSO/RVH/ADV/007

Advies over aanvragen van nieuwe benamingen, die kunnen voorkomen op de kwalificatiegetuigschriften van het deeltijds beroepssecundair onderwijs

18 mei 2001

TSO-BSO/LVP/ADV/008

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel sanitair installateur-loodgieter n.a.v. het beroepsprofiel sanitair installateur-loodgieter
27 april 2001
RSO/TSO-BSO/RVH/ADV/009

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel monteur centrale verwarmingsinstallaties n.a.v. het beroepsprofiel monteur centrale verwarmingsinstallaties
27 april 2001
RSO/TSO-BSO/RVH/ADV/010

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel binnenschrijnwerker n.a.v. het beroepsprofiel binnenschrijnwerker
23 februari 2001
RSO/TSO-BSO/RVH/ADV/011

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel dakafdichter n.a.v. het beroepsprofiel dakafdichter
27 april 2001
RSO/TSO-BSO/RVH/ADV/012

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel daktimmerman n.a.v. het beroepsprofiel daktimmerman
18 mei 2001
RSO/TSO-BSO/RVH/ADV/013

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel productieoperator in de voedingsindustrie n.a.v. het beroepsprofiel productieoperator in de voedingsindustrie
27 april 2001
RSO/TSO-BSO/RVH/ADV/014

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel mecaniciens personen- en lichte bedrijfswagens tot 3,5 ton naar aanleiding van het beroepsprofiel mecaniciens personen- en lichte bedrijfswagens tot 3,5 ton
27 april 2001
TSO-BSO/RVH/ADV/015

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel patronenintekenaarster/patronenmaakster (m/v) naar aanleiding van het beroepsprofiel patronenintekenaarster/patronenmaakster (m/v)
18 mei 2001
TSO-BSO/RVH/ADV/016

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel dakdekker naar aanleiding van het beroepsprofiel dakdekker
15 juni 2001
TSO-BSO/RVH/ADV/017

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel residentieel elektrotechnisch installateur aan aanleiding van het beroepsprofiel residentieel elektrotechnisch installateur
15 juni 2001
TSO-BSO/RVH/ADV/018

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel industrieel elektrotechnisch installateur naar aanleiding van het beroepsprofiel industrieel elektrotechnisch installateur
15 juni 2001-
TSO-BSO/RVH/ADV/019

Advies betreffende een nieuwe benaming voor het studiegebied 'Kleding'
15 juni 2001
RSO/TSO-BSO/LVP/ADV/020

Advies bevattend het beroepsprofiel vrachtwagenchauffeur naar aanleiding van het beroepsprofiel vrachtwagenchauffeur
15 juni 2001
TSO-BSO/WVE/ADV/021

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel vrachtwagenchauffeur – bijzondere transporten naar aanleiding van het beroepsprofiel vrachtwagenchauffeur – bijzondere transporten
15 juni 2001
Afdeling TSO-BSO/WVE/ADV/022

8 Raad voor het hoger onderwijs

Advies betreffende de minimum en maximum studieduur en het minimum en maximum aantal lestijden van nieuwe afdelingen in het hoger onderwijs voor sociale promotie
15 september 2000
RHO/FVH/ADV/001

Advies over het voorontwerp van decreet houdende een aanpassing van de regelgeving in het tertiair onderwijs
15 september 2000
RHO/FVH/ADV/002

Advies over het voorontwerp van decreet houdende goedkeuring van het verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Vlaamse Gemeenschap van België inzake de transnationale Universiteit Limburg, ondertekend te Maastricht op 18 januari 2001
27 maart 2001
RHO/VHE/ADV/003

Advies over het voorontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tot herziening van de overeenkomst houdende oprichting van een Europees instituut en met de slotakte gedaan te Florence op 18 juni 1992 en 17 september 1992
27 maart 2001
RHO/VHE/ADV/004

Advies betreffende de uitdagingen voor het hoger onderwijs: contouren voor een nieuwe organisatiestructuur
27 maart 2001
RHO/VHE/ADV/005

Advies aangaande het voorontwerp van decreet betreffende de herziening van de financiering van de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap en begeleidende bepalingen
25 april 2001
RHO/VHE/ADV/006

Advies over nieuwe lineaire structuuronderdelen in het hoger onderwijs voor sociale promotie
8 mei 2001
RHO/WNI/ADV/007

Advies bevattende het beroepsopleidingsprofiel call center supervisor n.a.v. het beroepsprofiel call center supervisor
8 mei 2001
RHO/RVH/ADV/008

Advies bevattende het beroepsopleidingsprofiel helpdesk operator n.a.v. het beroepsprofiel helpdesk operator
8 mei 2001
RHO/RVH/ADV/009

Advies bevattende het beroepsopleidingsprofiel meestergast in de textielsector n.a.v. het beroepsprofiel meestergast in de textielsector
8 mei 2001
RHO/RVH/ADV/010

Advies bevattende het beroepsopleidingsprofiel textielontwerper n.a.v. het beroepsprofiel textielontwerper
8 mei 2001
RHO/RVH/ADV/011

Advies bevattende het beroepsopleidingsprofiel vertegenwoordiger business to business n.a.v. het beroepsprofiel vertegenwoordiger business to business

8 mei 2001

RHO/RVH/ADV/012

Advies over de voorstellen van voorlopige modulaire structuurschema's in het hoger onderwijs voor sociale promotie

8 mei 2001

RHO/WNI/ADV/013

Advies betreffende het bijzonder beroepsprofiel verpleegkundige intensieve zorg en spoedgevallenzorg

12 juni 2001

RHO/WVE/ADV/0014

Advies betreffende het bijzonder opleidingsprofiel verpleegkundige intensieve zorg en spoedgevallenzorg

12 juni 2001

RHO/WVE/ADV/015

Advies betreffende het beroepsprofiel arbeidsorganisatie en gezondheid

12 juni 2001

RHO/WVE/ADV/016

Advies betreffende het beroepsprofiel optometrist

12 juni 2001

RHO/WVE/ADV/017

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel patronenintekenaarster/patronenmaakster (m/v) naar aanleiding van het beroepsprofiel patronenintekenaarster/patronenmaakster (m/v)

12 juni 2001

RHO/RVH/ADV/018

Advies betreffend het beroepsprofiel informatiemanager en –support

8 mei 2001

RHO/WVE/ADV/019

9 Raad voor het volwassenenonderwijs

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel buitenschrijnwerker naar aanleiding van het beroepsprofiel buitenschrijnwerker

28 november 2000

RVOL/ADV/RVH/001

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel verkoper/verkoopster in de slagerij naar aanleiding van de beroepsprofielen verkoper in de beenhouwerij, en verkoper/verkoopster beenhouwerij-charcuterie in een distributiebedrijf

28 november 2000

RVOL/RVH/ADV/002

Aanvullend advies over de programmatie in het onderwijs voor sociale promotie voor het schooljaar 2000-2001

24 oktober 2000

RVOL/WNI/ADV/003

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel call center supervisor naar aanleiding van het beroepsprofiel call center supervisor

24 oktober 2000

RVOL/RVH/ADV/004

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel textielontwerper naar aanleiding van het beroepsprofiel textielontwerper

23 januari 2001

RVOL/RVH/ADV/007

§

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel vertegenwoordiger business to business naar aanleiding van het beroepsprofiel vertegenwoordiger business to business
15 mei 2001
RVOL/RVH/ADV/008

Advies over de programmatie in het onderwijs voor sociale promotie voor het schooljaar 2001-2002
15 mei 2001
RVOL/WNI/ADV/009

Advies over de voorstellen van voorlopige modulaire structuurschema's in het secundair onderwijs voor sociale promotie
15 mei 2001
RVOL/WNI/ADV/010

Advies over de voorstellen van voorlopige modulaire structuurschema's in het hoger onderwijs voor sociale promotie
15 mei 2001
RVOL/WNI/ADV/011

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel sanitair installateur-loodgieter naar aanleiding van het beroepsprofiel sanitair installateur-loodgieter
15 mei 2001
RVOL/RVH/ADV/012

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel monteur centrale verwarmingsinstallaties naar aanleiding van het beroepsprofiel monteur centrale verwarmingsinstallaties
15 mei 2001
RVOL/RVH/ADV/013

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel binnenschrijnwerker naar aanleiding van het beroepsprofiel binnenschrijnwerker
23 januari 2001
RVOL/RVH/ADV/014

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel dakafdichter naar aanleiding van het beroepsprofiel dakafdichter
15 mei 2001
RVOL/RVH/ADV/015

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel daktimmerman naar aanleiding van het beroepsprofiel daktimmerman
15 mei 2001
RVOL/RVH/ADV/016

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel productieoperator in de voedingsindustrie naar aanleiding van het beroepsprofiel productieoperator in de voedingsindustrie
15 mei 2001
RVOL/RVH/ADV/017

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel mecaniciens personen- en lichte bedrijfswagens tot 3,5 ton naar aanleiding van het beroepsprofiel mecaniciens personen- en lichte bedrijfswagens tot 3,5 ton
15 mei 2001
RVOL/RVH/ADV/018

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel patronenintekenaarster/patronenmaakster (m/v) naar aanleiding van het beroepsprofiel patronenintekenaarster/patronenmaakster (m/v)
15 mei 2001
RVOL/RVH/ADV/019

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel dakdekker naar aanleiding van het beroepsprofiel dakdekker
26 juni 2001
RVOL/RVH/ADV/020

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel residentieel elektrotechnisch installateur aan aanleiding van het beroepsprofiel residentieel elektrotechnisch installateur
26 juni 2001
RVOL/RVH/ADV/021

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel industrieel elektrotechnisch installateur naar aanleiding van het beroepsprofiel industrieel elektrotechnisch installateur
26 juni 2001
RVOL/RVH/ADV/022

Advies over de gewenste ontwikkelingen in de sector basiseducatie 2001-2002
26 juni 2001
RVOL/EXT/ADV/023

Advies bevattend het beroepsprofiel vrachtwagenchauffeur naar aanleiding van het beroepsprofiel vrachtwagenchauffeur
26 juni 2001
RVOL/WVE/ADV/024

Advies bevattend het beroepsopleidingsprofiel vrachtwagenchauffeur – bijzondere transporten naar aanleiding van het beroepsprofiel vrachtwagenchauffeur – bijzondere transporten
26 juni 2001
RVOL/WVE/ADV/025

1 Raad voor het basisonderwijs

Samenwerking tussen school en ouders, 21 maart 2001

2 Raad voor het secundair onderwijs

Handreiking Euro

3 Overlegplatforms inspectie en begeleiding

Afsprakennota inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten, basisonderwijs

4 Raad voor het volwassenenonderwijs

Ervaringen van het volwassenenonderwijs in het kader van het inburgeringsbeleid van mevr. M. Vogels, Vlaams minister van welzijn, 11 januari 2001.

1 Algemene publicaties

AFDELING VOOR HET TECHNISCH- EN BEROEPSSECUNDAIR ONDERWIJS, *Leerlingenstages in het technisch en beroepssecundair onderwijs*, Brussel, Vlor, 2000.

ALGEMENE RAAD, *Jaarverslag 1999-2000*, Brussel, Vlor, 2000.

RAAD VOOR HET BASISONDERWIJS, *Samenwerking tussen ouders en school*, Leuven, Apeldoorn, Garant, 2001.

2 Lessenpakketten

Samen feesten?, Antwerpen, De Sikkel, 2001

CLIM-Wijzer (algemene handleiding), Antwerpen, De Sikkel, 2001

CD-rom Nederlands als instructietaal, deel 1, Antwerpen, De Sikkel, 2001.

Zit er een schroefje los ?, Antwerpen, De Sikkel, 2001.

Overgang van de Belgische frank naar de euro. Handreiking voor scholen en leerkrachten, Brussel, Vlor, Nationale bank van België, 2001.

De kracht van je stem. Brochure voor de leerlingen van de 2de graad ASO, KSO, TSO, Brussel, Vlor, 2001.

De kracht van je stem. Handleiding voor de leerkracht 2de graad ASO, KSO, TSO, Brussel, 2001.

3 Beroepsprofielen en beroepsopleidingsprofielen

Beroepsopleidingsprofiel strijkster m/v, (studie 141), Brussel, Vlor, 2000

Beroepsopleidingsprofiel inbound call center operator, (studie 142), Brussel, Vlor, 2000

Beroepsopleidingsprofiel outbound call center operator, (studie 143), Brussel, Vlor, 2000

Beroepsopleidingsprofiel chef-slager in een distributiebedrijf; zelfstandig ambachtelijk slager, (studie 144), Brussel, Vlor, 2000

Beroepsopleidingsprofiel slager, (studie 145), Brussel, Vlor, 2000

Beroepsopleidingsprofiel administratief inkoopmedewerker, (studie 146), Brussel, Vlor, 2000

Beroepsopleidingsprofiel administratief commercieel medewerker binnendienst, (studie 147), Brussel, Vlor, 2000

Beroepsopleidingsprofiel operator helpdesk, (studie 148), Brussel, Vlor, 2000

Beroepsopleidingsprofiel meester-gast in de weverij, (studie 149), Brussel, Vlor, 2000

Beroepsopleidingsprofiel uitsnijder/uitbener, (studie 150), Brussel, Vlor, 2000

Beroepsopleidingsprofiel bordenbouwer niveau 1; bordenbouwer niveau 2, (studie 151), Brussel, Vlor, 2001

Beroepsopleidingsprofiel hulpmecaniciën personen- en lichte bedrijfswagens, (studie 152), Brussel, Vlor, 2001

Beroepsopleidingsprofiel hulpmecaniciën bedrijfs- en vrachtwagens, (Studie 157), Brussel, Vlor, 2001

Beroepsopleidingsprofiel hersteller wit- en bruingoed m/v, (Studie 158), Brussel, Vlor, 2001

Beroepsopleidingsprofiel textielontwerper, (Studie 159), Brussel, Vlor, 2001

Beroepsopleidingsprofiel buitenschrijnwerker, (Studie 172), Brussel, Vlor, 2001

Beroepsopleidingsprofiel verkoper/verkoopster in de slagerij, (Studie 173), Brussel, Vlor, 2001

Beroepsopleidingsprofiel binnenschrijnwerker, (Studie 174), Brussel, Vlor, 2001

Beroepsopleidingsprofiel call center supervisor, (Studie 176), Brussel, Vlor, 2001

Beroepsopleidingsprofiel mecaniciën personen- en lichte bedrijfswagens tot 3,5 ton, (Studie 177); Brussel, Vlor, 2001

Beroepsopleidingsprofiel daktimmerman, (Studie 178), Brussel, Vlor, 2001

Beroepsopleidingsprofiel patronenintekenaarster/patronenmaakster (m/v), (Studie 179), Brussel, Vlor, 2001

Beroepsopleidingsprofiel dakafdichter, (Studie 180), Brussel, Vlor, 2001

Beroepsopleidingsprofiel monteur-centrale verwarmingsinstallaties, (Studie 181), Brussel, Vlor, 2001

Beroepsopleidingsprofiel sanitair installateur-loodgieter, (Studie 182), Brussel, Vlor, 2001.

Beroepsopleidingsprofiel dakdekker, (Studie 183), Brussel, Vlor, 2001

Beroepsopleidingsprofiel industrieel elektrotechnisch installateur, (Studie 184), Brussel, Vlor, 2001

Beroepsopleidingsprofiel residentieel elektrotechnisch installateur, (Studie 185), Brussel, Vlor, 2001

Stage on stage

10 november 2000
Brussel

Forum Basisonderwijs: Kwaliteitszorg in de basisschool

4 oktober 2000 Kortrijk	11 oktober 2000 Antwerpen	18 oktober 2000 Hasselt	25 oktober 2000 Brussel	24 november Brussel
----------------------------	------------------------------	----------------------------	----------------------------	------------------------

Colloquium non-discriminatieovereenkomst

17 maart 2001
Brussel

Infosessie KSO

25 april 2001
Brussel

vormingsdagen Clim voor leerkrachten en begeleiders

2e graad lager onderwijs

30 maart 2001, 11 mei 2001

3e graad lager onderwijs

8 december 2000, 18 mei 2001

introductiereeks

6 oktober 2000, 2 februari 2001, 20 april 2001

buitengewoon onderwijs

11 oktober 2000, 20 december 2000, 7 februari 2001, 28 maart 2001, 16 mei 2001

preclim

12 oktober 2000, 10 mei 2001

1e graad secundair onderwijs

10 oktober 2000, 14 november 2000, 23 januari 2001, 20 februari 2001, 17 april 2001, 15 mei 2001

studiedagen voor begeleiders van OVB-scholen in het basis- en buitengewoon onderwijs

taalvaardigheidsonderwijs (NT2):

6, 7, 8, 18 september 2000, 6 november 2000, 4 december 2000, 15 januari 2001, 5 en 22 maart 2001, 3 mei 2001, 21 mei 2001, 25 juni 2001

intercultureel onderwijs

12 februari 2001, 5 maart 2001

ontmoetingsdag begeleiders basisonderwijs en de werkgroep samenwerking school - ouders

20 november 2000

studiedagen voor leerkrachten en begeleiders buitengewoon onderwijs

buitengewoon lager onderwijs

3, 17 oktober 2000, 13 februari 2001

buitengewoon secundair onderwijs

3, 17 oktober 2000

studiedagen voor leerkrachten anderstalige nieuwkomers basisonderwijs

taalvaardigheidsonderwijs

9,16 oktober 2000, 6 november 2000, 13 november 2000, 4 december 2000, 11 december 2000, 5, 9, 12, 16 februari 2001, 9 maart 2001, 26 april 2001, 17 mei 2001, 29 mei 2001, 31 mei 2001

intercultureel onderwijs

23 oktober 2000, 20 november 2000, 19 februari 2001, 23 februari 2001, 29 en 30 mei 2001

studiedagen voor begeleiders van secundaire scholen

taalvaardigheidsonderwijs en Nederlands als instructietaal

5, 7 september 2000, 22 maart 2001

studiedag voor CLB-medewerkers over de onthaalklas

18 december 2000

studiedagen voor leerkrachten en begeleiders van secundaire scholen in het OVB

taalvaardigheidsonderwijs (NT2) in de eerste graad van het secundair onderwijs

3 oktober 2000, 24 oktober 2000, 7 november 2000, 6 februari 2001, 20 februari 2001, 6 maart 2001, 20 maart 2001, 24 april 2001

taalvaardigheidsonderwijs in de tweede graad van het secundair onderwijs

12 december 2000, 13 februari 2001, 13 maart 2001

Nederlands als instructietaal

12 september 2000, 26 september 2000, 28 november 2000, 5 december 2000, 9 januari 2001

Nederlands als instructietaal in de praktijkvakken

9 januari 2001, 16 januari 2001, 23 januari 2001, 30 januari 2001

NT2 voor anderstalige nieuwkomers in de onthaalklas

16 oktober 2000, 23 oktober 2000, 20 november 2000, 5 februari 2001, 12, 19 februari 2001, 14 mei 2001

intercultureel onderwijs

21 november 2000, 28 november 2000, 5 december 2000, 6 maart 2001, 13 maart 2001, 20 maart 2001

omgaan met diversiteit in de onthaalklas

2, 9 oktober 2000, 19 maart 2001, 26 maart 2001

vormingsdagen voor mentoren

13 februari 2001, 20 februari 2001, 24 april 2001

school - ouders - leerlingen

11 januari 2001, 21 juni 2001

Hieronder wordt onder meer een overzicht gegeven van raden en afdelingen, van alle commissies die op 31 augustus 2001 functioneerden. Tijdelijke werkgroepen worden niet opgesomd.

Algemene raad

Vast Bureau

Afdeling voor het deeltijds kunstonderwijs

Commissie centra voor leerlingenbegeleiding

Commissie coördinatie bibliotheekopleidingen

Commissie gezondheidsbevordering

Commissie leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs

Commissie onderwijs aan migranten

Coördinatiegroep buitengewoon basis- en buitengewoon secundair onderwijs

Koepelcommissie beroeps- en opleidingsprofielen

Sectorcommissie bouw – hout – decoratie

Sectorcommissie handel – administratie

Sectorcommissie metaal (auto) – elektriciteit – kunststoffen

Sectorcommissie textiel

Sectorcommissie voeding – hotel

Sectorcommissie kleding – confectie

Sectorcommissie vervoer

Stuurgroep onderwijsvoorrrangsbeleid

Coördinatieteam basisonderwijs

Coördinatieteam buitengewoon onderwijs

Coördinatieteam secundair onderwijs

Stuurgroep “Educatief project Vlamingen en hun overheden”

Raad voor het basisonderwijs

Bureau

Afdeling voor het buitengewoon basisonderwijs

Coördinatiegroep buitengewoon basis- en buitengewoon secundair onderwijs

Raad voor het secundair onderwijs

Bureau

Afdeling voor het algemeen secundair onderwijs

Afdeling voor het technisch en beroepssecundair onderwijs

Afdeling voor het kunstsecundair onderwijs

Afdeling voor het buitengewoon secundair onderwijs

Commissie deeltijds beroepssecundair onderwijs

Sectorcommissie administratie-distributie

Sectorcommissie bouw

Sectorcommissie chemie

Sectorcommissie esthetiek

Sectorcommissie grafische technieken

Sectorcommissie hout

Sectorcommissie kleding – confectie

Sectorcommissie kunststoffen

Sectorcommissie land- en tuinbouw

Sectorcommissie metaal – elektriciteit en elektronica

Sectorcommissie paramedische en verzorgende beroepen

Sectorcommissie textiel

Sectorcommissie voeding – hotel

¶

Raad voor het hoger onderwijs

Bureau

Raad voor het volwassenenonderwijs

Bureau

Commissie programmatie in het onderwijs voor sociale promotie

Pedagogische commissie basiseducatie

Commissie basiseducatie

Autonome organen

Participatiecollege voor het officieel gesubsidieerd onderwijs

Participatiecollege voor het vrij gesubsidieerd onderwijs

Overkoepelend overlegplatform inspectie-begeleidingsdiensten

Overlegplatform inspectie-begeleidingsdiensten basisonderwijs

Overlegplatform inspectie-begeleidingsdiensten secundair onderwijs

Overlegplatform inspectie-begeleidingsdiensten buitengewoon onderwijs

Beoordelings- en bemiddelingscommissie (non-discriminatiebeleid)

De linkerkolom geeft de werkende leden; de rechter de plaatsvervangende leden.

1 De algemene raad

Vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het onderwijs en de PMS-centra

De heer Peter STEENHAUT	Mevrouw Lut STROOBANTS
Mevrouw Anne-Marie CERSTELLOTTE	De heer Johan VAN DEN BRANDE
De heer Jef WELLENS	De heer André MACHARIS
De heer Eddy DE WAELE	De heer Willy VANHAEREN
Mevrouw Liesbet PEETERS	De heer Patrick DELBAERE
De heer Patrick WEYN	Mevrouw Marie WECKX
De heer André DE WOLF	De heer Paul WILLE
De heer Louis GENOE	Mevrouw Lea MOERENHOUT
De heer Antoon BOONE	De heer Karel CASAER
Mevrouw Bea PLETINCK	De heer Hugo METTEPENNINGEN
De heer Marc VAN DEN BRANDE	Mevrouw Els PALMAERS
Mevrouw Linda VAN LOOY	De heer Kamiel VAN HERP

Vertegenwoordigers van het personeel van het onderwijs en de PMS-centra

De heer Georges VANSWEEVELT	De heer Lou BOGHE
Mevrouw Rita DE SMET	De heer Hugo DECKERS
Mevrouw Nadine MARECHAL	De heer Frank MAERTEN
De heer Louis VAN BENEDEN	Mevrouw Fina RAMAEKERS
De heer Romain MAES	De heer Dirk KOPPEN
De heer Gust VAN DONGEN	De heer Michel VAN UYTFANGHE
Mevrouw Riet NACKOM	Mevrouw Moniek VANHOUTEGHEM
De heer Roger VOETEN	Mevrouw Anne-Marie DE GROEN

Vertegenwoordigers van de representatieve ouderverenigingen

Mevrouw Trees GILLES	De heer Yves VERHAEGHE
De heer Marcel DAVIDTS	Mevrouw Lieve VERCAMMEN
Mevrouw Marlies JONGSMA	Mevrouw Monique PATTEET
De heer Marc LAQUIÈRE	Mevrouw Marianne BOGAERT

Vertegenwoordigers economische en sociale organisaties

Mevrouw Angeline VAN DEN RIJSE	De heer Jean-Marie DEBAENE
Mevrouw Ann DEMEULEMBEESTER	Mevrouw Ann VERRETH
Mevrouw Véronique WILLEMS	De heer Jan SAP
Mevrouw Barbara TAN	Mevrouw Sabine VERIS

Deskundigen

De heer Georges MONARD
Mevrouw Nicole VANCOILLIE
Mevrouw Micheline SCHEYS
Mevrouw Agnes DE MUNTER
Mevrouw Gilberte SCHUYTEN-WINDEY
De heer Marcel GEIVAERTS
Mevrouw Ria JANVIER

De heer Ivo CAPPAERT
De heer Guy JANSSENS
Mevrouw Ann VERHAEGEN
De heer Johan HOORNAERT
vacant
Mevrouw Nadine ENGELS
De heer Frans DAEMS

Lærlingen

Mevrouw Isabel LEEMAN
De heer Stijn GEYSENBERGH

De heer David NEYSKENS
De heer Arne VERDOODT

Studenten

Mevrouw Tine SWAENEPOEL
De heer Joris ROOS

Mevrouw Ann MARTENS
De heer Stijn PEETERS

2 De afdeling voor het deeltijds kunstonderwijs

Vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het onderwijs

Mevrouw Hilde QUIX
De heer Philippe VANDERSCHAEGHE
De heer Luc DELANGHE
Mevrouw Paula BEELAERTS
De heer Dirk DIEPERS
De heer Paul WILLE
De heer Guido VERHAEGHE

De heer Patrick DELBAERE
De heer Daniël VANDERSMISSEN
Mevrouw Miet BOGAERT
Mevrouw Hilde VALCKE
De heer Georges BECKERS
De heer Norbert DE WAELE
De heer Ghislain KUYLE

Vertegenwoordigers van het personeel van het onderwijs

De heer Walter MISSOTTEN
De heer Philip DE ROECK
De heer Gust VAN DONGEN
Mevrouw Herlinde UTEN

De heer Jean-Marie CUYPERS
Mevrouw Marleen PAESHUYS
Mevrouw Riet NACKOM
De heer Rudy MAENE

Vertegenwoordigers van het bestuurspersoneel

De heer Ernest MAES
De heer Luc DOUTREBON

De heer Luc BARTHOLOMEUS
De heer Carl VERBRAEKEN

Vertegenwoordigers van de representatieve ouderverenigingen

De heer Herman VAN HOUCKE
Mevrouw Trees GILLES

Mevrouw Muriel MILLEVILLE
De heer Marcel DAVIDTS

Vertegenwoordigers van de gebruikers

Mevrouw Evelyne DEMUNSTER

Mevrouw An VAN ACKER

Vertegenwoordigers van de sociaal-culturele milieus

De heer Jan VAN DUFFEL
De heer Hugo DE BLENDE
De heer Julien HAMELINCK

De heer Julien COLMAN
De heer Tijn BOSSUYT
Mevrouw Monique LESENNE

Vertegenwoordiger van de inspectie

De heer Dirk ROMBAUT

De heer Albert TERSAGO

Administratie

Mevrouw Annemie DEWAELE

De heer Ivo CAPPAERT

Externe deskundigen

De heer Michel VRANCKEN
Mevrouw Marie-Josée HEIRWEGH
Mevrouw Pascale DE GROOTE
De heer Koenraad DE MEULDER

Mevrouw Lisette KWASPEN
De heer Mark ERKENS
Mevrouw Inge SIMOENS
De heer Jozef COGHE

3 De raad voor het basisonderwijs

Vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het onderwijs

De heer Roger BILLIAU
De heer Jan D'HAUWE
De heer Willy VANHAEREN
Mevrouw Hilde VAN DALEM
De heer Jan DEPOORTERE
Mevrouw Beatrijs PLETINCK
De heer Gaby TERSAGO
Mevrouw Ann LUST

De heer Vic DE WIT
De heer Jef WELLENS
Mevrouw Marina VERMEIR
De heer Johan VANWYNSBERGHE
Mevrouw Lut CREEMERS
De heer Jan SAVEYN
De heer Eric VAN LAERE
Mevrouw Lieve VANSINTJAN

Vertegenwoordigers van het personeel van het onderwijs

De heer Guy BOURDEAUD'HUI
De heer Dirk KOPPEN
Mevrouw Fina RAMAEKERS
De heer Freddy DEGRENDEL
Mevrouw Marleen SOETEWEEYE
De heer Alfons DE FLEUR

De heer Leopold CARMEN
Mevrouw Marleen VANHERLE
Mevrouw Kathleen BOUWEN
Mevrouw Lut ADRIAENSENS
De heer Daniël SERRE
De heer T. ZWART

Vertegenwoordigers van het bestuurspersoneel

De heer Eric DE SAEGHER
Mevrouw Hilde UVIN
Mevrouw Carine HOLSBECK
De heer Arthur COOLS

De heer Gilbert HOUBEN
Mevrouw Rita LYBAERT
De heer Luc VAN GOETHEM
Mevrouw Marie-Thérèse WIJNEN

Vertegenwoordigers van de representatieve ouderverenigingen

Mevrouw Marlies JONGSMA
De heer Marcel DAVIDTS

Mevrouw Katrien DE BRUYN
Mevrouw Trees GILLES

Vertegenwoordigers van de PMS-centra

Mevrouw Rose LOCQUET
Mevrouw Lieve WILLEMS

Mevrouw Daniëlle CATOIRE
De heer Eric VERCAMMEN

Vertegenwoordigers van de sociaal-culturele milieus

Mevrouw Leen THIELEMANS
De heer Marc MICHIELS

De heer Chris PEETERS
Mevrouw Annemie GEERTS

Vertegenwoordiger van de inspectie

De heer Roger PEETERS

De heer Luc VAN DER AUWERA

Administratie

De heer Guy JANSSENS

Mevrouw Sonja VAN CRAEYMEERSCH

Externe deskundigen

De heer Ferre LAEVERS
De heer Tony VAN DEN HEURCK

Mevrouw Rianne JANSSEN
De heer Gilbert VAN DEN ABBEELE

Vertegenwoordigers van de afdeling voor het buitengewoon basisonderwijs

De heer August DENS
De heer Rudy DEJAEGHERE

De heer Etienne BUYZE
Mevrouw Myrienne MUYLAERT

4 De afdeling voor het buitengewoon basisonderwijs

Vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het onderwijs

Mevrouw Dora NYS
De heer Luc VAN EYLEN
Mevrouw Hilde VAN DALEM
De heer Jean-Paul VERHAEGEN
De heer Daniël VAN EFFELTERRE
Mevrouw Gertrude SARENS

De heer Peter VERCAMMEN
Mevrouw Marina VERMEIR
De heer Stef SNEYDERS
De heer Rony TIMMERMANS
De heer Karel CASAER
De heer Wim FOQUET

Vertegenwoordigers van het personeel van het onderwijs

De heer Dirk KOPPEN
De heer Johnny VIJGEN
De heer Rudy DEJAEGHERE
Mevrouw Lutgarde VAN NEER

Mevrouw Rachel DE VEIRMAN
Mevrouw Leen VALLAEY
Mevrouw Myriam MUYLAERT
Mevrouw Karine VANDERVORST

Vertegenwoordigers van het bestuurspersoneel

De heer Frans SCHELLES
Mevrouw Noëlla SCHILDERMANS

De heer Egide DEWIT
De heer Fernand CALLEEIJW

Vertegenwoordigers van de representatieve ouderverenigingen

Mevrouw Marlies JONGSMA
De heer Marcel DAVIDTS

Mevrouw Muriel MILLEVILLE
Mevrouw Trees GILLES

Vertegenwoordigers van de PMS-centra

Mevrouw Annik VANHOEGAERDEN
De heer August DENS

Mevrouw Anne-Marie PANIER
De heer Etienne BUYZE

Vertegenwoordiger van de sociaal-culturele milieus

De heer Xavier HASELDONCKX

vacant

Vertegenwoordiger van de inspectie

De heer Michel DE BAERE

Mevrouw Martine BEKAERT

Administratie

Mevrouw Sonja VAN CRAEYMEERSCH

De heer Luc VAN BEEUMEN

Externe deskundigen

De heer Pol GHESQUIÈRE
De heer Frank DE FEVER

Mevrouw Bea MAES
De heer Erwin VAN DEN BROECK

5 De raad voor het secundair onderwijs

Vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het onderwijs

De heer Jef WELLENS
De heer Daniël DE VRIENDT
De heer Patrick WEYN
Mevrouw Liesbet PEETERS
De heer Antoon BOONE
De heer André UYTTERHOEVEN
Mevrouw G. WERBROUCK
De heer Marc HAMERLINCK

De heer Johan COOLE
De heer Pierre BAEYENS
De heer Dirk DEBROEY
Mevrouw Frieda VAN CAMP
De heer Luc MAEGERMAN
De heer Alfons VAN DUN
De heer Jan SCHOKKAERT
De heer Kamiel VAN HERP

Vertegenwoordigers van het personeel van het onderwijs

De heer Willem DHOLLANDER
De heer Frans DAMS
Mevrouw Riet NACKOM
Mevrouw Annemie DEVUYST
Mevrouw Rita DE SMET
Mevrouw Anne Marie De Groen

De heer Piet VERCRUYSSSE
De heer Luc DEMEERE
De heer André VANDROMME
De heer Ward FLACHET
De heer Rik WILLEMEN
Mevrouw Miriam VAN LAETHEM

Vertegenwoordigers van het bestuurspersoneel

De heer Pierre VERMAELEN
De heer Robert JANSSENS
De heer Jan VANDENBULCKE
De heer Jozef DE LANGHE

De heer Roger LOMBAERTS
Mevrouw Andrea MICHIELS
Mevrouw Monica VAN KERREBROECK
Mevrouw Maria BUYCK

Vertegenwoordigers van de representatieve ouderverenigingen

Mevrouw Bettina DEVOS
De heer Marcel DAVIDTS

Mevrouw Marlies JONGSMA
Mevrouw Trees GILLES

Vertegenwoordigers van de PMS-centra

De heer Edgard Cocquet
De heer Wim JACOBS

De heer Frans HOLSTERS
De heer Walter MAGEZ

Vertegenwoordigers van de sociaal-economische milieus

Mevrouw Barbara TAN
Mevrouw Ann DEMEULEMEESTER
Mevrouw Véronique WILLEMS
Mevrouw Katrien VAN POECK

Mevrouw Sabine VERIS
Mevrouw Ann VERRETH
De heer André BAETENS
De heer Sixten TOLLET

Vertegenwoordiger van de inspectie

Mevrouw Kristien ARNOOTS

Mevrouw An BAERT

Administratie

De heer Gaby HOSTENS

Mevrouw Nicole SPELEERS

Externe deskundigen

De heer Jan VAN DAMME
De heer Walter DYCK

(de heer Paul DE BOECK)
De heer Arno LIBOTTON

studenten met raadgevende stem

Mevrouw Katrien DEMEULEMEESTER

De heer Dominique BASTIN

6 De afdeling voor het algemeen secundair onderwijs

Vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het onderwijs

Mevrouw Lut STROOBANTS
Mevrouw Marie WECKX
Mevrouw Frieda VAN CAMP
De heer Antoon BOONE
De heer Felix CLAUS
Mevrouw Godelieve WERBROUCK

De heer Jean-Claude DE VROEY
Mevrouw Hilde VANDORMAEL
De heer Jozef VAN DE VELDEN
De heer Luc MAEGERMAN
De heer Kamiel VAN HERP
Mevrouw M. VAN KERREBROECK

Vertegenwoordigers van het personeel van het onderwijs

De heer Wim PLAS
De heer Isidoor VANDEWEYER
De heer Rik WILLEMEN
De heer Paul MILANTS

De heer Luc DEMEERE
Mevrouw Lus REMANS
De heer Paul VANDERSTUKKEN
De heer Geert DUYCK

Vertegenwoordigers van het bestuurspersoneel

Mevrouw Annemie VAN DER LINDEN
Mevrouw Yolande DEWULF-REMES

De heer Guy CLEUREN
Mevrouw Jeanine RABIJNS

Vertegenwoordigers van de representatieve ouderverenigingen

De heer Marc LAQUIÈRE
De heer Jacques DEDEURWAERDER

Mevrouw Marlies JONGSMA
Mevrouw Trees GILLES

Vertegenwoordigers van de PMS-centra

De heer Eddy DECLERCQ
Mevrouw Eliane BOONEN

De heer Marc VISAGE
De heer Walter MAGEZ

Vertegenwoordigers van de sociaal-culturele milieus

De heer Paul VAN MIERLOO
De heer Willy VRANCKX

Mevrouw Leen BOLLEN
De heer Piet HOSTYN

Vertegenwoordiger van de inspectie

Mevrouw An BAERT

Mevrouw Diane SPILTHOORN

Administratie

De heer Peter EMBRECHTS

Mevrouw Caroline VANBRABANT

Externe deskundigen

De heer Marc D'HOKER
Mevrouw Nadine ENGELS

Mevrouw Margriet VOS
De heer Leo CLERCKX

7 De afdeling voor het kunstsecundair onderwijs

Vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het onderwijs

Mevrouw Betty BRAEM
Mevrouw Hilde VANDORMAEL
Mevrouw Rita VAN DAMME
De heer Luc MAEGERMAN
Mevrouw Moniek COENS
De heer Karel DE WOLF

Mevrouw Godelieve COOMAN
Mevrouw Hilde MENTEN
Mevrouw Sonja VANHOEGAERDEN
De heer André UYTTERHOEVEN
De heer Guy GEUKENS
Mevrouw M. ROEBBEN-GOETHALS

Vertegenwoordigers van het personeel van het onderwijs

De heer Alain BRUYNDONCKX
De heer Jan PUTTENEERS
De heer Philip DE ROECK
Mevrouw Coleta BOGAERTS

Mevrouw Herlinde UTEN
De heer Gust LOUWET
Mevrouw Karin HEREMANS
De heer L. VANDAEL

Vertegenwoordigers van het bestuurspersoneel

Mevrouw Paula BEELAERTS
De heer Marc VAN DEN BRANDE

Mevrouw Pierrette VEREECKE
Mevrouw A. BERKVENS-VERHEGGEN

Vertegenwoordigers van de representatieve ouderverenigingen

Mevrouw Muriel MILLEVILLE
Mevrouw Trees GILLES

Mevrouw Marlies JONGSMA
De heer Marcel DAVIDTS

Vertegenwoordigers van de PMS-centra

De heer H. CRIEKEMANS
De heer Marc SCHOUPPE

De heer Bob DE POURQUE
De heer Paul BAEYENS

Vertegenwoordigers van de sociaal-culturele milieus

De heer Roger DE JONGHE
De heer Tijn BOSSUYT
De heer Marc DE LANGHE
De heer L. VAN CLEYNENBREUGHEL
De heer Frans KONINGS

vacant
vacant
De heer Jozef ALPAERT
vacant
vacant

Vertegenwoordiger van de inspectie

Mevrouw An BAERT

De heer R. CLOOTS

Administratie

Mevrouw Maria VAN ELST

De heer Jan LECONTE

Externe deskundigen

De heer M. REYBROUCK
De heer W. ELIAS

Mevrouw Katlijne VAN DER STIGHLEN
De heer Koen LOMBAERTS

8 De afdeling voor het technisch en beroepssecundair onderwijs

Vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het onderwijs

De heer Carlo JANSSENS
De heer Patrick WEYN
Mevrouw Annemie DE SMET
Mevrouw Erna JANSSENS
De heer Geert SCHELSTRAETE
De heer Fons VERSCHAEREN

De heer Johan VAN DEN BRANDE
De heer Dirk DEBROEY
De heer Bavo VAN SOOM
De heer Gilbert VANDEN BORRE
Mevrouw Nicole JANSSENS
De heer John BOECKX

Vertegenwoordigers van het personeel van het onderwijs

Mevrouw Annemie DEVUYST
Mevrouw Magda SWITTEN
Mevrouw Rita UTENS
De heer Albert CORNAND

De heer André VANDROMME
De heer Piet VERCRUYSSSE
De heer J.P. DETREZ
De heer Paul SMEDTS

Vertegenwoordigers van het bestuurspersoneel

De heer Jan ROELAND
De heer Hugo WINNELINCKX

Mevrouw Lena SELLESLAGH
De heer Bart MEUKENS

Vertegenwoordigers van de representatieve ouderverenigingen

Mevrouw Lieve VLIEGEN
De heer André HUYS

Mevrouw Marlies JONGSMA
Mevrouw Trees GILLES

Vertegenwoordigers van de PMS-centra

De heer Carlo DEMAN
De heer Jan De BUCK

De heer Willy MESTDAGH
Mevrouw Annie AERTS

Vertegenwoordigers van de sociaal-economische milieus

Mevrouw Barbara TAN
Mevrouw Goedele HUFKENS
De heer Louis JACOBS
Mevrouw Véronique WILLEMS
De heer Geert RAMAEKERS
De heer Chris SERROYEN
Mevrouw Ann VERRETH
De heer Jean-Marie DEBAENE
De heer Marc VAN PRAET
De heer Fernand DE VliegHER

Mevrouw Sabine VERIS
De heer Gerrit DE GOIGNIES
De heer André VAN NIEUWEHOVE
De heer Rik MEEUWISSEN
De heer Jozef VAN HOLSBEKE
De heer Leo VERMEULEN
Mevrouw Ann DEMEULEMEESTER
De heer Marc LENDERS
Mevrouw Christine VAN RIE
De heer Geert BATTEAUW

Vertegenwoordiger van de inspectie

De heer René VANOTTERDIJK

De heer K. STANDAERT

Administratie

Mevrouw Nicole SPELEERS

De heer Chris DOCKX

Externe deskundigen

Mevrouw Mía DOUTERLUNGNE
De heer Francis DE VRIES

Mevrouw Veerle VAN DE VELDE
Mevrouw Rita BLEYS

9 De afdeling voor het buitengewoon secundair onderwijs

Vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het onderwijs

De heer Marc MATHOT
De heer Wim VERDYCK
De heer José VAN BELLE
Mevrouw Elly MOORS
De heer Willy CLAES
De heer Harry ROOSEMEYERS

Mevrouw Ingrid PATTYN
Mevrouw Miek VAN WIJMEERSCH
De heer Dirk DEBROEY
De heer Jan CREEMERS
De heer Karel CASAER
De heer Wim FOQUET

Vertegenwoordigers van het personeel van het onderwijs

De heer Frans LYBEER
Mevrouw Riet NACKOM
Mevrouw Francine COOL
De heer Eddy HOZEE

Mevrouw Lea STAS
Mevrouw Lea STAS
De heer Marcel WATHION
Mevrouw Daniëlle VAN DAMME

Vertegenwoordigers van het bestuurspersoneel

Mevrouw Marijke EECKHOUT
Mevrouw Geertrui STRUYE

Mevrouw Kris VAN SANDE
De heer Luc VAN CAENEGEM

Vertegenwoordigers van de representatieve ouderverenigingen

De heer Victor DE BLOCK
De heer Marcel DAVIDTS

De heer Romain HULPIA
Mevrouw Trees GILLES

Vertegenwoordigers van de oud-leerlingen

Mevrouw Elke WILLAERT
De heer Peter DEBBAUT

De heer Luc WEGGE
De heer Paul DRIESSEN

Vertegenwoordigers van de PMS-centra

Mevrouw Frieda MOREELS
De heer Etienne BUYZE

Mevrouw Hilde SCHEIRS
De heer August DENS

Vertegenwoordiger van de inspectie

Mevrouw Lisette BLOMMAERTS

De heer René VANOTTERDIJK

Administratie

De heer Johnny VANDEPONTSEBLE

Mevrouw Nicole SPELEERS

Externe deskundigen

De heer Pol GHESQUIÈRE
De heer Geert VAN HOVE

Mevrouw Bea MAES
De heer Eric BROECKAERT

10 De raad voor het hoger onderwijs

Vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het onderwijs

De heer Dirk DEBROEY
De heer Robert BOLLEN
Mevrouw Rita DUCHÈNE
De heer Guy AELTERMAN

Mevrouw Karina DE SMET
De heer Eric HALSBERGHE
De heer Hugo METTEPENNINGEN
De heer Roland VERMEESCH

Mevrouw Mariette HELLEMANS
De heer Jacques WILLEMS
De heer Marcel GEIVAERTS
De heer Henri MARTENS

De heer Frank BAERT
Mevrouw Josephina LENAERTS
De heer Constant MATHEEUSSEN
De heer Frans VAN LOON

Vertegenwoordigers van het personeel van het onderwijs

De heer Dirk AMEEL
Mevrouw Ilse VANDERSTUKKEN
De heer Rudy VAN RENTERGHEM
De heer Marc DAVID
De heer Roger NIJS
Mevrouw Claudine KESSELST

De heer Jan VAN DAMME
De heer Raf SPITAEELS
De heer Christiaan HERREMAN
Mevrouw Nini VRIJENS
De heer Roland VAN WERDE
De heer Marc VAN DE VELDE

Vertegenwoordigers van de studenten

Mevrouw Tine SWAENEPOEL
De heer Stijn PEETERS
De heer Joris ROOS
De heer Wouter AERS
Mevrouw Ann MARTENS
De heer Floris LAMMENS

Mevrouw Veronique VOLDERS
De heer Jan SOONS
De heer Stehan NEETENS
De heer Alex AERDEN
Mevrouw Cindy VANDEWEYER
De heer Steven LAGAE

Vertegenwoordigers van de sociaal-economische milieus

Mevrouw Barbara TAN
Mevrouw Ann DEMEULEMEESTER
De heer Jan SAP
De heer Luc VAN DE VELDE

De heer Dirk DEMEESTER
Mevrouw Ann VERRETH
Mevrouw Veronique WILLEMS
De heer Sixten TOLLET

Administratie

De heer Noël VERCRUYSSSE
Mevrouw Marleen DEPUTTER

Mevrouw Linda DE KOCK
De heer Wim LEYBAERT

11 De raad voor het volwassenenonderwijs

Vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het onderwijs

De heer Johan VAN DEN BRANDE
De heer Jef WELLENS
De heer Patrick WEYN
De heer Bavo VAN SOOM
De heer Paul WILLE
De heer Bart DE NAEGEL
De heer Jan VANDENBULCKE
Mevrouw Rika CHRISTIAEN
Mevrouw Claudine LAGROU

De heer Guy JACOBSEN
Mevrouw Lydie DE BRUCKER
Mevrouw Inge VAN DAMME
De heer Vincent VAN HIMPE
De heer Luc NAERT
Mevrouw Vera WITHOFS
De heer G. DERYCKERE
De heer Arseen BIESEMANS
Mevrouw Martine HAESSENDONCKX

Vertegenwoordigers van het personeel van het onderwijs

De heer Gust VAN DONGEN
Mevrouw Riet NACKOM
De heer Rudy VAN RENTERGHEM
Mevrouw Lea DE BIE
De heer Georgy BAOR
De heer Roger VOETEN

De heer Rudy MAENE
vacant
vacant
De heer Roger MATHIJS
De heer Eric VAN ROMPU
De heer Jean-Marie MARCHAND

Vertegenwoordigers van het bestuurspersoneel

De heer Stany MESKENS
De heer ANTOINE VERBEKEN

De heer Gilbert LOCKEFEER
De heer HERMAN GOETHALS

Vertegenwoordigers van de gebruikers

Mevrouw Theresia BERRENS
De heer Freddy TACK

De heer Martinus LEMEIRE
De heer Antoine BESSEMANS

Vertegenwoordigers van de sociaal-economische milieus

Mevrouw Barbara TAN
De heer Chris SERROYEN
Mevrouw Véronique WILLEMS
De heer Julien VAN GEERTSOM

Mevrouw Sabine VERIS
Mevrouw Ann VERRETH
De heer Jan SAP
De heer Jean-Marie DEBAENE

Vertegenwoordiger van de inspectie

De heer Peter MICHIELENS

De heer Julien VAN HAESENDONCK

Administratie

De heer Ivo CAPPAERT

De heer Staf PEETERS

Externe deskundigen

De heer Huub HINNEKINT
De heer Herman BAERT

De heer Raf SONDERVORST
De heer Dirk VAN DAMME

Externe instanties

Mevrouw Annick WILLEMS
Mevrouw Rita VAN DAMME
Mevrouw Annemie DECRICK
Mevrouw Inge DE WIN
De heer Hugo DE VOS
(Mevrouw Anissa AKHANDAF)

Mevrouw Mia VAN HUMBEECK
Mevrouw Anja VOCHTEN
De heer Ad SOOM
Mevrouw Marleen DE KEYSER
Mevrouw Toos JANSEN
(De heer Mohamed CHAKKAR)

Administrateur-generaal

Jacques Perquy

Adjunct-administrateur-generaal

André Severyns

Directeurs

Patrice Caremans (informatieambtenaar)
Veerle Hendrickx
Roos Herpelinck

Secretarissen

Dirk Piqueur (basisonderwijs)
Veronique De Craecker (secundair onderwijs)
Luc Van Paemele (secundair onderwijs)
(hoger onderwijs)
Wim Nimmegeers (volwassenenonderwijs)

Adjunct bij de directeur

Wim Oyen
Jo Gysen (emancipatieambtenaar)

Hoofddeskundige

Joël Job

Personeelsdienst

Raf Maesen

Deskundigen

Nicole Meuleman
Nancy Tuts

Boekhouding

Annouck Moortgat

Documentalist

Anne Driesen
Wouter Vandersteede

Grafisch vormgever en websitebeheerder

Greet Schampheleer

Medewerkers

Piet De Craecker
Veerle De Winne
Ilse Janssen
Mireille Pauwels
Sandra Schokkaert
Pascale Vaegenhende
Daniëlle Wouters

Onthaal

Viviane Piron
Sigrid Van Laethem
Heidi Vanroye

Technisch beambte

Maurice Danckaerts

Cel ondersteuning van de non-discriminatieverklaring

Hilde Dehoux

Cel migranten

Marc Smolenaers
Fernand Snytsers
Jos Vanlandschoot
Saskia Peeters

Cel beroeps- en opleidingsprofielen

Willy Vermorgen
Rita Vanheste

Cel Vlamingen en hun overheden

Chris Wyns
Annick Van Peteghem

INLEIDING	3
OPDRACHTEN VAN DE ONDERWIJSRAAD. DE INTERNE WERKING	4
1 Opdrachten en bevoegdheden	4
1.1 De Vlor, een adviesraad	4
1.2 De Vlor, een forum voor overleg	6
1.3 De Vlor, een studiedienst	6
2 Structuren en samenstelling	7
2.1 Structuren	7
2.2 Samenstelling	7
3 Het debat over de rol en de samenstelling van adviesorganen	8
4 Werking van het permanent secretariaat	9
4.1 Personeelsbeleid en personeelsformatie	9
4.2 Verslag emancipatie-ambtenaar	9
4.3 Vormingsbeleid	10
4.4 Documentatiedienst	10
4.5 Internationale contacten	11
4.6 Informatiebeleid	11
4.7 Samenwerking met andere Vlaamse openbare instellingen	12
KRACHTLIJNEN VAN HET ONDERWIJSBELEID. VISIES EN STANDPUNTEN VAN DE ONDERWIJSRAAD	13
1 De maatschappelijke context van onderwijs	13
1.1 Opdrachten van het onderwijs	13
1.2 Rechten van het kind	13
1.3 De relatie onderwijs-arbeidsmarkt	14
1.3.1 De ontwikkeling van beroeps- en opleidingsprofielen	14
1.4 Samenwerking tussen de economische sectoren en het onderwijs	16
1.4.1 De convenants	16
1.4.2 De regionale technologische centra	16
1.5 De samenwerking tussen onderwijs en andere opleidings- en vormingsverstrekkers	17
1.5.1 De Edufora	17
1.5.2 Onderwijs aan gedetineerden	17
1.6 Erkennen van competenties verworven buiten het onderwijs	18

2	Kritische succesfactoren voor het onderwijsbeleid op macroniveau	19
2.1	Investeren in onderwijs en vorming	20
2.2	De wetenschappelijke onderbouwing van het onderwijsbeleid	20
2.3	Internationale tendensen in het onderwijsbeleid	21
2.4	De betrokkenheid van diverse partners bij het onderwijsbeleid	21
3	Niveauperstijgende ontwikkelingen en initiatieven	22
3.1	Een non-discriminatiebeleid	22
3.1.1	Nieuwe contouren voor het toelatingsbeleid	22
3.1.2	Non-discriminatie-overleg in Brussel	23
3.2	De zorgbreedte van het onderwijs verhogen	24
3.2.1	Anti-sociaal gedrag	24
3.2.2	Gelijke kansen in het onderwijs	24
3.2.3	Scholen met bijzondere noden	25
3.2.4	Opvang van vluchtelingenkinderen en anderstalige nieuwkomers	25
3.2.5	Modularisering: een stap op weg naar een flexibeler onderwijssysteem	27
3.3	De overgang van het secundair naar hoger onderwijs	27
3.4	Levenslang leren: een nieuwe uitdaging voor het leerplicht- en het volwassenenonderwijs ..	28
3.5	Vernieuwingen in de curricula	29
3.5.1	Onderwijs in eigen taal en cultuur	29
3.5.2	Intercultureel onderwijs	29
3.5.3	Opvoeden tot kritische en geëngageerde burgers: “de kracht van je stem”	30
3.5.4	Gezondheidsbevordering	30
3.5.5	Mondiale vorming	31
3.5.6	ICT in de klas en op school	31
3.5.7	Levensbeschouwelijke vakken	31
3.5.8	De invoering van de euro	32
3.5.9	Netoverstijgende detacheringen	32
3.6	Kwaliteitszorg en kwaliteitsbewaking	33
3.6.1	Het concept eindtermen en ontwikkelingsdoelen	33
3.6.2	Doorlichtingen door de inspectie	35
3.6.3	De omkadering van de pedagogische begeleidingsdiensten	35
3.6.4	Overlegplatforms tussen inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten	36
3.6.5	Interne kwaliteitszorg	36
3.7	Herwaardering en professionalisering van het lerarenambt	37
3.7.1	Maatregelen om het lerarentekort op te vangen	37
3.7.2	De lerarenopleiding voor muzische en artistieke vakken	38
3.8	Sociale voorzieningen voor leerlingen en studenten	39
3.8.1	Kostenloosheid	39
3.8.2	Leerlingenvervoer	40
3.9	De samenhang tussen opleidingen in verschillende onderwijsniveaus en –sectoren	41
4	Ontwikkelingen in het deeltijds kunstonderwijs	42
4.1	Planificatie in het deeltijds kunstonderwijs	42

5	Ontwikkelingen in het basisonderwijs	43
5.1	De planificatie van het onderwijsaanbod	43
5.2	Omkadering in het basisonderwijs	43
5.3	Leerplichtcontrole in het basisonderwijs	44
5.4	De samenwerking tussen school en ouders in het basisonderwijs	44
5.5	Opvolging van het project inclusief onderwijs voor kinderen met een matige of ernstige verstandelijke handicap (type 2) in het gewoon basisonderwijs	45
6	Ontwikkelingen in het buitengewoon onderwijs	46
6.1	Ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon basisonderwijs	46
6.2	Ontwikkelingsdoelen en eindtermen in het buitengewoon secundair onderwijs	46
6.3	Persoonlijk assistentiebudget	48
6.4	Beroepsonderwijs voor jongeren in het Buso	48
6.5	De opvang van jongeren met een verwijzingsattest type 3 in het buitengewoon secundair onderwijs	48
7	Ontwikkelingen in het secundair onderwijs	50
7.1	Eindtermen voor de basisvorming van de derde graad BSO	50
7.2	De herwaardering van het beroeps- en technisch onderwijs	50
7.2.1	Waardering TSO-BSO	50
7.2.2	De leerlingenstages	51
7.3	Certificering in het secundair onderwijs	51
7.4	Planificatie in het secundair onderwijs	52
7.4.1	Nieuwe programmaties	52
7.4.2	Studierichting "Koeling en warmte" in het beroepssecundair onderwijs	53
7.4.3	Studiegebied "Kleding" in het beroepssecundair onderwijs	53
7.5	Het kunstsecundair onderwijs	54
8	Ontwikkelingen in het hoger onderwijs	55
8.1	Het hoger onderwijs en de Bologna-verklaring	55
8.2	Aanpassingen aan de organisatie van het hoger onderwijs	56
8.3	Planificatie in het hoger onderwijs	57
9	Ontwikkelingen in het volwassenenonderwijs	58
9.1	Ontwikkelingen in de basiseducatie	58
9.2	Planificatie in het volwassenenonderwijs	58
9.3	Vernieuwingen in het volwassenenonderwijs	59
9.3.1	De modularisering van het volwassenenonderwijs	59
9.3.2	Afstandsleren	61
9.4	De plaats van het hoger onderwijs voor sociale promotie	61
9.5	Volwassenenonderwijs voor specifieke doelgroepen	61
9.5.1	Volwassenenonderwijs voor migranten	61
9.5.2	Tweedekansonderwijs	62

